

Fundusze
Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Usługi indywidualnego transportu door-to-door oraz poprawa dostępności architektonicznej
wielorodzinnych budynków mieszkalnych

Kompleksowa koncepcja organizacji transportu osób z potrzebą wsparcia w zakresie mobilności w Powiecie Biłgorajskim

Biłgoraj, 17.03.2021 r.

Starostwo Powiatowe w Biłgoraju
ul. Tadeusza Kościuszki 94
23-400 Biłgoraj

Państwowy Fundusz
Rehabilitacji Osób
Niepełnosprawnych

Spis treści

Wstęp	4
2. Analiza dokumentów strategicznych i programów rozwoju Powiatu Biłgorajskiego w których uwzględnione zostały działania na rzecz aktywizacji zawodowej i społecznej osób z ograniczoną mobilnością	6
2.1 Dokumenty o charakterze lokalnym	6
2.2 Dokumenty o charakterze regionalnym i krajowym	6
3. Ocena niezaspokojonych potrzeb transportowych osób z potrzebą wsparcia w zakresie mobilności w kontekście ich aktywizacji społeczno-zawodowej	26
3.1 Uproszczona diagnoza społeczna z wnioskami	26
3.2 Infrastruktura społeczna	32
3.2.1 Oświata i wychowanie	33
3.2.2 Ochrona zdrowia	34
3.2.3 Zespół Szkół Specjalnych w Biłgoraju	36
3.2.4 Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Biłgoraju	39
3.2.5 Organizacje Pozarządowe	39
3.2.6 Pomoc społeczna	40
3.2.6.1 Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Biłgoraju	40
3.2.6.2 Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Biłgoraju ..	43
3.2.6.3 Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej	45
3.2.6.4 Domy pomocy społecznej	47
3.2.6.5 Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Biłgoraju	51
3.2.6.6 Wioska Dziecięca SOS w Biłgoraju	53
3.2.6.7 Warsztaty Terapii Zajęciowej	54
3.2.6.8 Środowiskowe Domy Samopomocy	55
3.2.6.9 Dzienny Dom Pomocy dla Seniorów w Biłgoraju	55
3.3 Powiatowy Urząd Pracy w Biłgoraju	56
3.4 Lokalizacja i dostępność lokalnych instytucji	58
4. Opis działań prowadzonych przez Powiat Biłgorajski i inne podmioty na rzecz aktywizacji społeczno-zawodowej osób z potrzebą wsparcia w zakresie mobilności	67
5. Opis funkcjonujących rozwiązań transportowych realizowanych przez Powiat Biłgorajski, organizacje pozarządowe i sektor prywatny na terenie objętym koncepcją skierowanych do osób z potrzebą wsparcia w zakresie mobilności	77

6. Propozycje sposobów zaspokojenia potrzeb transportowych (w tym szczególnie sposób organizacji usług) osób z potrzebą wsparcia w zakresie mobilności..... 119

7. Powiązanie proponowanego sposobu świadczenia usług transportowych dla osób z ograniczoną mobilnością z działaniami podejmowanymi na rzecz aktywizacji społeczno-zawodowej osób z potrzebą wsparcia w zakresie mobilności i planowanymi działaniami Powiatu Biłgorajskiego, mającymi na celu poprawę dostępności przestrzeni dla osób z potrzebą wsparcia w zakresie mobilności..... 125

1 Wstęp

„Kompleksowa koncepcja organizacji transportu osób z potrzebą wsparcia w zakresie mobilności w Powiecie Biłgorajskim” została opracowana przez Powiat Biłgorajski na potrzeby projektu grantowego „Bliski Powiat Biłgorajski” w ramach projektu pn. „Usługi indywidualnego transportu door-to-door oraz poprawa dostępności architektonicznej wielorodzinnych budynków mieszkalnych” realizowanego w ramach Osi Priorytetowej II - Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, Działanie 2.8 Rozwój usług społecznych świadczonych w środowisku lokalnym Programu Operacyjnego Wiedza, Edukacja, Rozwój 2014-2020.

Celem projektu jest poprawa jakości życia mieszkańców powiatu biłgorajskiego, poprzez eliminowanie barier transportowych, w celu zwiększenia samodzielności osób z potrzebami wsparcia w zakresie mobilności. Cel projektu przyczyni się do osiągnięcia rezultatów w postaci zwiększonej aktywności mieszkańców w sferze aktywności zawodowej, społecznej, edukacyjnej i zdrowotnej.

Problemy osób niepełnosprawnych, starszych i wykluczonych społecznie od lat są jedną z najważniejszych kwestii społecznych. Biorąc pod uwagę zakres zjawiska, niezaprzeczalnym staje się konieczność podejmowania przez samorząd różnorodnych działań i wysiłków, zmierzających do zaspokojenia potrzeb tej grupy mieszkańców oraz wyeliminowania barier ograniczających bądź utrudniających ich funkcjonowanie w społeczeństwie.

Prowadzenie działań skierowanych do osób niepełnosprawnych i starszych jest niezbędnym warunkiem wspomagającym zwiększenie aktywności tej części społeczności powiatu biłgorajskiego. Wszelkie przedsięwzięcia służące aktywizacji zawodowej i społecznej oraz przestrzeganie praw tych osób są nieodzownym czynnikiem w poprawie warunków ich życia. Osiągnąć to można m.in. przez tworzenie warunków do integracji osób niepełnosprawnych i wykluczonych z najbliższym otoczeniem, przeciwdziałanie izolacji rodzin z osobą niepełnosprawną, zapewnienie mieszkańcom bezpieczeństwa socjalnego, rehabilitację oraz umożliwienie samodzielnego rozwiązywania swoich problemów i pełne uczestnictwo w życiu społecznym.

Usługa indywidualnego transportu door-to-door dedykowana jest dla osób z potrzebą wsparcia w zakresie mobilności. Są to osoby, które mają trudności w samodzielnym przemieszczaniu się np. ze względu na ograniczoną sprawność (w tym: poruszające się na wózkach, poruszające się o kulach, niewidome, słabo widzące i inne). Będą to zarówno osoby posiadające orzeczenie o stopniu niepełnosprawności (lub równoważne), jak i osoby nieposiadające takiego orzeczenia. Usługi door-to-door będą kierowane w szczególności do osób, które potencjalnie mogą zainicjować lub przywrócić swoją aktywność w obszarze społecznym, zawodowym, edukacyjnym i zdrowotnym. Zasadniczym elementem wsparcia w ramach usługi transportu door-to-door jest transport osoby z potrzebą wsparcia w zakresie mobilności z miejsca zamieszkania lub innego wskazanego miejsca do miejsca docelowego. Celem świadczenia usługi door-to-door jest zapewnienie możliwości aktywizacji społeczno-zawodowej osób z potrzebą wsparcia w zakresie mobilności.

Aktywizacja społeczno - zawodowa jest w szczególności wspierana przez usługi aktywnej integracji. Przystąpienie do projektu umożliwi wielu osobom niepełnosprawnym, w podeszłym wieku i innym potrzebującym wsparcia na terenie naszego powiatu, szczególnie tym z terenów wiejskich, na pełne uczestnictwo w życiu społecznym, ponieważ często borykają się oni z brakiem dostępu do komunikacji miejskiej, a co za tym idzie brakiem możliwości rozwoju kulturalno - edukacyjnego i dostępu do służby zdrowia, jak również rehabilitacji. Szczególnie negatywnie odczuwane są bariery utrudniające im pełnienie ról społecznych i uczestnictwo w życiu społecznym. Nieosiągalność przestrzeni dla osoby z ograniczoną sprawnością wiąże się z poważnymi ograniczeniami dojścia lub dojazdu niepełnosprawnego do obszarów, na których realizuje się część codziennej aktywności społeczności lokalnej związanej np. z usługami, edukacją, kulturą, religią, rekreacją. Wykluczenie osoby z potrzebami w zakresie mobilności, przede wszystkim z niepełnosprawnością z tych obszarów, redukuje jej udział w życiu społecznym. Tereny wiejskie, mimo intensywnego rozwoju w ostatnich latach, pod względem infrastrukturalnym nadal są znacznie gorzej przystosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnością niż obszary miejskie. Dotyczy to zarówno usług komunalnych, jak i elementów architektury. Ograniczenie dostępu może również wiązać się ze zbyt małą powierzchnią pomieszczeń, z wąskimi i ciężkimi drzwiami, wysokimi progami i dużymi różnicami poziomów bez pochylni, podnośników lub dźwigów. Charakter przestrzeni wiejskiej wykazuje znaczne ograniczenia fizjograficzne dotyczące niekorzystnego ukształtowania terenu (liczne spadki i wzniesienia), nieodpowiedniego rodzaju gruntu (brak utwardzonych powierzchni) oraz przeszkód terenowych, takich jak źle zorganizowane przejścia dla pieszych czy niekorzystny układ zespołów zieleni znajdujących się w strefie przewidzianej dla ruchu pieszego.

Trudności z samodzielnym poruszaniem się osób o ograniczonej sprawności motorycznej i sensorycznej mają swoje źródło także w takich elementach jak: progi, dziury, krzywe chodniki oraz krawężniki. Swoboda poruszania się po okolicy zamieszkania jest szczególnie ważna na terenach wiejskich, gdzie występują duże odległości między sąsiadami i obiektami użyteczności publicznej. Problemy stanowią połączenia komunikacyjne między wsią i miastem, a także komunikacja publiczna nieprzystosowana do potrzeb osób z ograniczoną sprawnością (brak pojazdów niskopodłogowych i nowych technologii, takich jak cyfrowy syntetyzator mowy, wąskie drzwi, zbyt mała przestrzeń wewnątrz pojazdu uniemożliwiająca sprawne ustawienie wózka). Szereg barier utrudnia prawidłowe i pełnowartościowe funkcjonowanie osób niepełnosprawnych w społeczeństwie, zaburza pełnienie ról społecznych oraz podejmowanie m. in. aktywności zawodowej. Wśród barier wyróżnić można bariery architektoniczne, urbanistyczne, transportowe, logistyczne, finansowe, psychiczne, społeczne i informacyjne. Każda z nich stanowi swoistą przeszkodę, która ogranicza możliwości podejmowania różnego rodzaju aktywności zarówno przez ludzi młodych jak i osoby w starszym wieku. Przykładem mogą być trudności z rozpoczęciem edukacji w wymarzonej szkole, podjęciem pracy w wyuczonym zawodzie, korzystaniem z rekreacji i dorobku kultury, a także kontynuowaniem leczenia i rehabilitacji. Dorośli niepełnosprawni zamieszkujący obszary wiejskie znacznie rzadziej korzystają z usług medycznych niż mieszkańcy miast. Jest to spowodowane trudnościami transportowymi, brakiem wysoko wykwalifikowanych pracowników opieki domowej docierających na obszary wiejskie, niedostępnością do usług pielęgnacyjnych.

Planowana realizacja usługi indywidualnego transportu door-to-door na terenie powiatu biłgorajskiego będzie projektem pilotażowym, ale prognozuje się, że przyczyni się do zniwelowania poziomu wykluczenia społecznego i komunikacyjnego osób uprawnionych.

2 Analiza dokumentów strategicznych i programów rozwoju Powiatu Biłgorajskiego w których uwzględnione zostały działania na rzecz aktywizacji zawodowej i społecznej osób z ograniczoną mobilnością

Powiat Biłgorajski podejmuje działania na rzecz aktywizacji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym określone w dokumentach strategicznych i programowych o charakterze lokalnym, regionalnym i krajowym.

2.1 Dokumenty o charakterze lokalnym

Plan Zrównoważonego Rozwoju Transportu Publicznego dla Powiatu Biłgorajskiego

Cel dokumentu: Celem planu zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego jest zapewnienie możliwości organizacji efektywnych przewozów o charakterze użyteczności publicznej, realizowanych na obszarze powiatu biłgorajskiego, przy zachowaniu zasad zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego. Bazują one na podniesieniu znaczenia mobilności komunikacyjnej dla rozwoju społeczno -gospodarczego, przy uniknięciu negatywnych skutków niekontrolowanego rozwoju transportu indywidualnego.

Grupy beneficjentów działań: Mieszkańcy powiatu biłgorajskiego

Opis form i metod działania:

1. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, szczególnie na obszarach nieobjętych obecnie transportem publicznym.
2. Dostosowaniu pojazdów i infrastruktury pod kątem osób niepełnosprawnych i osób o ograniczonej ruchliwości.
3. Jednolity system informacji pasażerskiej.
4. Redukcję negatywnego oddziaływania na środowisko.
5. Redukcję zagrożenia dla zdrowia i bezpieczeństwa mieszkańców.
6. Zwiększenie efektywności ekonomicznej transportu osób.

2.2 Dokumenty o charakterze regionalnym i krajowym

Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego 2030

Cel dokumentu: Kształtowanie strategicznych zasobów rolnych, wzmocnienie powiązań i układów funkcjonalnych, innowacyjny rozwój gospodarki oparty o zasoby i potencjały regionu, wzmacnianie kapitału społecznego.

Grupy beneficjentów działań: Mieszkańcy województwa lubelskiego, osoby zagrożone ubóstwem i wykluczeniem społecznym, osoby starsze, niepełnosprawne, rodzice w trakcie przerwy zawodowej spowodowanej pełnieniem obowiązków rodzinnych.

Opis form i metod działania:

1. Zrównoważony rozwój systemów infrastruktury technicznej.
2. Promocja i rozwój usług prozdrowotnych, uzdrowiskowych oraz gospodarki senioralnej.
3. Innowacyjne wykorzystanie walorów przyrodniczo-kulturowych, rozwój sportu i usług wolnego czasu.
4. Rozwijanie kapitału ludzkiego.
5. Poprawa jakości świadczenia usług zdrowotnych.
6. Włączenie i integracja społeczna.
7. Bezpieczeństwo publiczne.

Strategia Polityki Społecznej Województwa Lubelskiego na lata 2021 - 2030

Cel dokumentu: Wzrost zatrudnienia, przeciwdziałanie bierności zawodowej i obniżenie poziomu ubóstwa w województwie lubelskim do roku 2030. Podniesienie potencjału zawodowego oraz kapitału społecznego mieszkańców województwa charakteryzującego się wzrostem aktywności społecznej różnych grup. Zmniejszenie liczby osób długotrwale bezrobotnych, biernych zawodowo i zagrożonych ubóstwem i dziedziczeniem biedy. Poprawa systemu wsparcia osób biernych zawodowo i zagrożonych ubóstwem i dziedziczeniem biedy.

Skuteczna aktywizacja osób bezrobotnych, biernych zawodowo, w szczególności długotrwale bezrobotnych i bez doświadczenia zawodowego. Wzrost poziomu współpracy pomiędzy instytucjami publicznymi i niepublicznymi, konsolidacja oferty pomocowej dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym z powodu bezrobocia, bierności zawodowej, ubóstwa i dziedziczenia biedy.

Grupy beneficjentów działań: Osoby zagrożone wykluczeniem społecznym.

Opis form i metod działania:

1. Opracowanie rozwiązań konkretnych problemów grup szczególnie zagrożonych problemem wykluczenia z powodu bierności zawodowej, długotrwałego pozostawania bez pracy, ubóstwa i dziedziczenia biedy.
2. Promocja podmiotów wsparcia zawodowego i opracowanie systemów informacyjnych skierowanych do osób biernych zawodowo, zagrożonych wykluczeniem.
3. Wypracowanie i wdrażanie metod pracy z osobami marginalizowanymi.
4. Koordynacja i upowszechnianie działań dotyczących diagnozowania potrzeb osób długotrwale bezrobotnych i zagrożonych wykluczeniem społecznym.
5. Działania podnoszące poziom samooceny, kompetencji społecznych i motywacji zawodowej wśród osób żyjących poniżej relatywnej granicy ubóstwa.

6. Organizacja szkoleń, kursów, terapii, doradztwa: społecznego, zdrowotnego, dla osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem.
7. Rozwój poradnictwa specjalistycznego w zakresie podnoszenia aktywizacji społeczno – zawodowej osób w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy.
8. Objęcie wsparciem rodzin, dzieci i młodzieży najbardziej zagrożonych wykluczeniem społecznym, m. in. poprzez pomoc rzeczową.
9. Objęcie wsparciem dzieci z rodzin ubogich poprzez zajęcia psychologiczne socjoterapeutyczne, integracyjne i edukacyjne.
10. Wspieranie rozwoju różnorodnych form aktywizacji zawodowej oraz zdobywania doświadczenia zawodowego w celu pokonywania barier wejścia na rynek pracy zwłaszcza dla absolwentów.
11. Opracowanie i realizacja na szczeblu gminnym i powiatowym programów aktywizujących zawodowo osoby bezrobotne ze szczególnym uwzględnieniem osób młodych w wieku do 35 lat oraz osób powyżej 50 roku życia.
12. Rozwijanie specjalistycznego poradnictwa i doradztwa dla osób biernych na rynku pracy.
13. Promocja i wspieranie podmiotów ekonomii społecznej jako alternatywnej formy zatrudnienia.
14. Upowszechnienie udziału w zajęciach KIS, CIS.
15. Organizacja staży, praktyk, pracy dla osób pozostających bez zatrudnienia.
16. rozwój i upowszechnianie poradnictwa specjalistycznego m.in. usługi doradcy zawodowego, brokera edukacyjnego, psychologa.
17. Poprawa dostępności do edukacji, w tym kształcenia i dokształcania osób długotrwale bezrobotnych.
18. Poprawa dostępności do nowoczesnego szkolnictwa zawodowego i promocja kształcenia zawodowego.
19. Działania na rzecz promowania aktywności zawodowej kobiet, w tym matek które nie podjęły zatrudnienia po urlopach macierzyńskich.
20. Zaangażowanie organizacji pozarządowych w działania na rzecz profilaktyki i integracji społecznej oraz szersze włączanie NGO w realizację zadań zleconych przez samorządy lokalne.
21. Podnoszenie kompetencji organizacji pozarządowych w zakresie skutecznego aplikowania o środki finansowe i wykorzystania ich na rzecz integracji społecznej.
22. Promocja wolontariatu na rzecz integracji osób marginalizowanych.
23. Promowanie dobrych praktyk i modelowych działań organizacji pozarządowych na rzecz aktywizacji osób bezrobotnych.
24. Wdrażanie standardów usług świadczonych w obszarze pomocy i integracji społecznej.

Program Strategicznego Rozwoju Transportu Województwa Lubelskiego na lata 2014 – 2020 (z perspektywą do 2030 roku)

Cel dokumentu: Celem podejmowanych działań jest wzrost jakości życia mieszkańców, poprawa środowiska naturalnego oraz konkurencyjności i atrakcyjności miast poprzez zrównoważony rozwój systemu transportowego i zarządzanie mobilnością z uwzględnieniem wszystkich grup użytkowników. Plan podtrzymuje cele polityki transportowej, ekonomicznej i bezpiecznej przewóz w obszarze miast osób i towarów, wykonywany z możliwie najmniejszą uciążliwością dla środowiska naturalnego.

Grupy beneficjentów działań: Mieszkańcy województwa lubelskiego.

Opis form i metod działania:

1. Usprawnienie powiązań komunikacyjnych.
2. Poprawa wewnętrznej dostępności komunikacyjnej.
3. Poprawa infrastruktury obsługi pasażerów.
4. Wzrost popytu na wojewódzkie autobusowe przewozy pasażerskie (linie o charakterze użyteczności publicznej).
5. Poprawa płynności ruchu.
6. Poprawa stanu środowiska naturalnego.
7. Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego.

Regionalny Program Ochrony Zdrowia Psychicznego (2018-2022)

Cel dokumentu: Zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej opieki adekwatnej do ich potrzeb.

Grupy beneficjentów działań: Osoby zaburzone psychicznie.

Opis form i metod działania:

1. Zwiększenie dostępności do usług środowiskowych domów samopomocy, ośrodków interwencji kryzysowej, warsztatów terapii zajęciowej oraz innych form wsparcia środowiskowego.
2. Aktywizacja społeczności lokalnej w kierunku wsparcia osób z zaburzeniami psychicznymi w tym uzależnionych od substancji psychoaktywnych.
3. Podnoszenie kwalifikacji kadr realizującej zadania dla osób z zaburzeniami psychicznymi.
4. Zwiększenie zakresu i liczby usług dla osób z zaburzeniami i ich rodzin.
5. Zwiększenie dostępności rehabilitacji zawodowej, organizacja poradnictwa zawodowego i szkoleń zawodowych.

Program wyrównywania szans osób niepełnosprawnych i przeciwdziałania ich wykluczeniu społecznemu oraz pomocy w realizacji zadań na rzecz zatrudnienia osób niepełnosprawnych na lata 2021-2025

Cel dokumentu: Włączenie osób z niepełnosprawnościami w życie społeczne i zawodowe poprzez działania zwiększające ich aktywność zawodową i społeczną. Profilaktyka niepełnosprawności. Przeciwdziałanie oraz łagodzenie skutków niepełnosprawności.

Skuteczne działania instytucji i organizacji pozarządowych na rzecz osób z niepełnosprawnością. Poprawa dostępności i jakości edukacji dla osób z niepełnosprawnościami. Zwiększenie aktywności zawodowej osób z niepełnosprawnościami. Współpraca i wspieranie organizacji pozarządowych w działaniach na rzecz osób z niepełnosprawnościami.

Grupy beneficjentów działań: Osoby niepełnosprawne.

Opis form i metod działania:

1. Popularyzacja znaczenia istoty wczesnej interwencji i jej wpływu na proces rehabilitacji.
2. Wspieranie tworzenia programów profilaktycznych w szczególności dotyczących chorób układu ruchu i układu krążenia.
3. Popularyzacja kampanii społecznych w zakresie promocji zdrowia i edukacji prozdrowotnej.
4. Poprawa dostępności do kultury fizycznej i sportu.
5. Wspieranie działań kształtujących postawy prozdrowotne.
6. Wspieranie rehabilitacji pourazowej i leczniczej.
7. Likwidacja barier w dostępności obiektów użyteczności publicznej do potrzeb osób z niepełnosprawnością.
8. Wsparcie finansowe (dofinansowanie) inwestycji w obiektach służących rehabilitacji,
9. Wspieranie rozwoju infrastruktury rehabilitacyjnej.
10. Wspieranie działań związanych z rozwojem i upowszechnieniem cyfryzacji, przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu.
11. Wspieranie i promowanie idei projektowania uniwersalnego.
12. Wspieranie tworzenia i promowanie programów mających na celu integrację osób z niepełnosprawnością, w szczególności prowadzących do polepszenia dostępności do dóbr kultury, rekreacji i sportu.
13. Tworzenie warunków do inicjowania i realizacji programów w obszarze kultury, rekreacji, turystyki i sportu.
14. Wspieranie różnych form współpracy międzysektorowej na rzecz wsparcia osobom z niepełnosprawnościami i ich rodzinom.
15. Inicjowanie i wspieranie usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania osoby z niepełnosprawnością.
16. Wspieranie różnorodnych form wsparcia środowiskowego w miejscu zamieszkania osoby z niepełnosprawnością.
17. Podnoszenie świadomości osób z niepełnosprawnościami o roli i potrzebie edukacji,
18. Promowanie edukacji osób z niepełnosprawnościami na każdym jej poziomie poprzez kampanie społeczne.
19. Rozwijanie oferty kształcenia dla różnych grup osób z niepełnosprawnościami oraz wspieranie innowacyjnych metod kształcenia specjalnego.
20. Tworzenie warunków, w tym organizacyjnych sprzyjających rozwojowi aktywności dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością.
21. Propagowanie szkoleń dla nauczycieli pracujących w placówkach kształcenia specjalnego.
22. Likwidowanie barier architektonicznych w placówkach oświatowych,
23. Realizacja programów psychoedukacyjnych w szkołach i przedszkolach kształtujących świadomość społeczną dzieci i młodzieży w zakresie problematyki niepełnosprawności.
24. Kształtowanie wśród dzieci i młodzieży właściwych postaw wobec osób z niepełnosprawnością i ich problemów.
25. Rozwój poradnictwa zawodowego uwzględniającego diagnozę potrzeb oraz pośrednictwa pracy dla osób z niepełnosprawnościami.

26. Wspieranie dostępnych form aktywizacji zawodowej osób z niepełnosprawnościami zwiększających szansę na zatrudnienie na otwartym rynku pracy.
27. Wspieranie zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami w zakładach aktywności zawodowej oraz w innych formach pracy chronionej.
28. Upowszechnienie i rozwój ekonomii społecznej.
29. Wpieranie tworzenia i działalności zakładów aktywności zawodowej oraz spółdzielni społecznych.
30. Popularyzowanie działań informacyjno-promocyjnych dotyczących aktywizacji zawodowej osób z niepełnosprawnościami.
31. Popularyzowanie i rozwój szkoleń dla osób z niepełnosprawnościami zgodnych z predyspozycjami osób niepełnosprawnych oraz dostosowanymi do aktualnych oczekiwań na rynku pracy.
32. Rozszerzenie współpracy między samorządem województwa lubelskiego i samorządami terytorialnymi, instytucjami rządowymi, uczelniami oraz organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób z niepełnosprawnościami.
33. Wspieranie działań na rzecz osób z niepełnosprawnościami realizowanych przez różne podmioty publiczne.
34. Promowanie wolontariatu na rzecz osób z niepełnosprawnościami i ich otoczenia społecznego.

Wojewódzki program rozwoju zróżnicowanych form wspieranego i wspomaganego zatrudnienia oraz przedsiębiorczości społecznej dostosowanej do potrzeb osób niepełnosprawnych w tym z zaburzeniami psychicznymi (program realizowany na podstawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017-2022)

Cel dokumentu: Włączenie osób z zaburzeniami na rynek pracy poprzez zastosowanie zróżnicowanych form wspieranego i wspomaganego zatrudnienia oraz przedsiębiorczości społecznej. Monitorowanie sytuacji osób z zaburzeniami psychicznymi w obszarze zatrudnienia i aktywizacji zawodowej. Przełamywanie stereotypów dotyczących osób z zaburzeniami psychicznymi na rynku pracy i podnoszenie świadomości pracodawców dotyczącej zatrudniania osób z zaburzeniami psychicznymi. Promowanie zatrudnienia osób z zaburzeniami psychicznymi w zróżnicowanych formach przedsiębiorczości społecznej. Promowanie zindywidualizowanych form wsparcia skutkujących włączeniem osób z zaburzeniami psychicznymi w rynek pracy

Opis form i metod działania:

1. Prowadzenie badań i monitoringu w obszarze zatrudnienia i aktywizacji zawodowej przez powiatowe urzędy pracy.
2. Prowadzenie badań i monitoringu w obszarze zatrudnienia i aktywizacji zawodowej przez agencje zatrudnienia osób niepełnosprawnych.
3. Prowadzenie badań i monitoringu w obszarze zatrudnienia i aktywizacji zawodowej w podmiotach ekonomii społecznej.
4. Cykliczne spotkania z osobami z zaburzeniami psychicznymi oraz organizacjami zrzeszającymi osoby z zaburzeniami psychicznymi i ich rodziny dotyczące ich możliwości zawodowych i włączania w rynek pracy.

5. Spotkania z pracodawcami mające na celu podnoszenie świadomości pracodawców dotyczącej zatrudniania osób z zaburzeniami psychicznymi.
6. Kampanie mające na celu przełamywanie stereotypów dotyczących osób z zaburzeniami psychicznymi na rynku pracy i podnoszenie świadomości pracodawców dotyczącej zatrudniania osób z zaburzeniami psychicznymi (ulotki, broszury, kampanie w mediach społecznościowych).
7. Spotkania z przedstawicielami jednostek samorządu terytorialnego i ich jednostek organizacyjnych dotyczące zatrudniania osób z zaburzeniami psychicznymi.
8. Spotkania z organizacjami pozarządowymi poświęcone zatrudnianiu osób z zaburzeniami psychicznymi w podmiotach ekonomii społecznej.
9. Świadczenie usług poradnictwa zawodowego.
10. Szkolenia asystentów/trenerów pracy.
11. Finansowanie usług asystentów/trenerów pracy.
12. Wdrażanie zindywidualizowanych form wsparcia skutkujących włączeniem osób z zaburzeniami psychicznymi w rynek pracy w formie zlecania zadań organizacjom pozarządowym oraz konkursów finansowanych ze środków pozabudżetowych.

Strategia na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami na lata 2020 – 2030

Cel dokumentu: Strategia zawiera kierunki rozwoju polityki społecznej wobec osób niepełnosprawnych, wsparcie osób z niepełnosprawnościami oraz osób udzielających im bezpośredniego wsparcia, poprawa warunków ich życia oraz uczestnictwa w życiu społecznym. Poprawa dostępności oraz działania przewidziane w obszarze edukacji i pracy pozwolą na uzyskanie lepszego poziomu wykształcenia oraz umiejętności potrzebnych do znalezienia przez osoby z niepełnosprawnościami zatrudnienia. Wykorzystanie potencjału i zdolności drzemających w tej grupie społecznej przyczyni się do trwałego wzrostu gospodarczego i społecznego.

Grupy beneficjentów działań: Osoby z niepełnosprawnościami oraz osoby udzielające im bezpośredniego wsparcia.

Opis form i metod działania:

1. Zapewnienie możliwości samostanowienia i wypowiadania się we własnym imieniu.
2. Zapewnienie osobom z niepełnosprawnościami możliwości pełnego udziału w życiu społecznym, publicznym i politycznym, wprowadzenie systemowych rozwiązań w zakresie usług społecznych wspierających niezależne życie.
3. Dostęp do usług, informacji oraz wiedzy i komunikacji.
4. Uczestnictwo w życiu kulturalnym oraz aktywność sportowa.
5. Wczesna pomoc.
6. Edukacja włączająca.
7. Przygotowanie do wejścia na rynek pracy.
8. Rozwój oraz zapewnienie uczniom i studentom z niepełnosprawnościami form komunikacji zgodnych z ich potrzebami.
9. Modyfikacja i uzupełnienie systemu wsparcia zatrudnienia oraz aktywizacji zawodowej osób z niepełnosprawnościami.
10. Aktywizacja zawodowa osób z niepełnosprawnościami.
11. Tworzenie otoczenia sprzyjającego skutecznej aktywizacji zawodowej.

12. Modyfikacja systemu wsparcia finansowego adekwatnego do potrzeb i poziomu niepełnosprawności.
13. Modyfikacja systemu świadczeń dla opiekunów osób z niepełnosprawnościami.
14. Zapobieganie powstawaniu i pogłębianiu się niepełnosprawności.
15. Dostęp do usług zdrowotnych oraz zwiększenie efektywności procesu leczenia.
16. Profilaktyka i leczenie w obszarze zdrowia psychicznego oraz środowiskowy system wsparcia osób z problemami zdrowia psychicznego.
17. Zwiększanie jakości informacji o niepełnosprawności w dyskursie publicznym.
18. Edukacja pracowników instytucji publicznych.
19. Wdrożenie zmian prawnych na rzecz budowania świadomości.
20. Powiązanie działań w obszarze niepełnosprawności z innymi działaniami polityki społecznej.

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2030 - Trzecia fala nowoczesności

Cel dokumentu: Wzmocnienie i wykorzystanie gospodarczych, społecznych i instytucjonalnych potencjałów zapewniających szybszy i zrównoważony rozwój kraju oraz poprawę jakości życia ludności w tym integracja społeczna, zapewnienie dostępu i określonych standardów usług publicznych.

Grupy beneficjentów działań: Mieszkańcy kraju, osoby zagrożone wykluczeniem społecznym.

Opis form i metod działania:

1. Wspieranie prorozwojowej alokacji zasobów w gospodarce, stworzenie warunków dla wzrostu oszczędności oraz podaży pracy i innowacji.
2. Zmniejszenie długu publicznego i kontrola deficytu w cyklu koniunkturalnym.
3. Poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności nauki.
4. Wzrost wydajności i konkurencyjności gospodarki.
5. Stworzenie polski cyfrowej.
6. Rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie „workfarestate”.
7. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska.
8. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych.
9. Stworzenie sprawnego państwa jako modelu działania administracji publicznej.
10. Wzrost społecznego kapitału rozwoju.

Rządowy Program Dostępność Plus (2018-2025)

Cel dokumentu: Stworzenie regulacji prawnych i instytucjonalnych do wdrażania dostępności, poprawa dostępności fizycznej, cyfrowej i usług.

Grupy beneficjentów działań: Osoby na wózkach inwalidzkich, poruszające się o kulach, niewidome i słabo widzące, głuche i słabo słyszące, osoby głuchoniewidome, osoby z niepełnosprawnościami psychicznymi i intelektualnymi, osoby starsze i osłabione

chorobami, kobiety w ciąży, osoby z małymi dziećmi, w tym z wózkami dziecięcymi, osoby mające trudności w komunikowaniu się z otoczeniem.

Opis form i metod działania:

1. Inwestycje w wiedzę, kompetencje i umiejętności w zakresie dostępności dla kreatorów rzeczywistości społecznej.
2. Stworzenie lepszych możliwości rozwoju nowych technologii asystujących, kompensacyjnych czy rozwoju produktów i usług opartych na zasadzie uniwersalnego projektowania.
3. Inwestycje (budowlane, transportowe, technologiczne) w istniejące budynki użyteczności publicznej i zasoby mieszkaniowe wielorodzinne, przestrzeń, środki transportu, strony internetowe czy usługi o charakterze powszechnym.

Polityka społeczna wobec osób starszych 2030. Bezpieczeństwo – Uczestnictwo – Solidarność

Cel dokumentu: Usystematyzowanie i usprawnienie działań instytucji publicznych na rzecz osób starszych w Polsce. Znaczna poprawa jakości życia osób starszych przy zachowaniu szeroko rozumianego bezpieczeństwa i jak najdłuższej samodzielności.

Grupy beneficjentów działań: Osoby starsze.

Opis form i metod działania:

1. Instrumenty polityki społecznej należą głównie do kategorii działań „miękkich”, o charakterze informacyjnym i edukacyjnym: promocja, upowszechnianie, zmiana świadomości.
2. Potrzeba rozwoju infrastruktury społecznej.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030

Cel dokumentu: Zrównoważony rozwój całego kraju – warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy osiągnięciu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym.

Grupy beneficjentów działań: Regiony, miasta, obszary wiejskie, mieszkańcy kraju.

Grupy beneficjentów działań: Osoby starsze.

Opis form i metod działania:

1. Zmniejszanie dysproporcji w poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego różnych obszarów, głównie miejskich i wiejskich.
2. Skuteczna identyfikacja potrzeb rozwojowych wszystkich obszarów kraju, a także efektywniejsze rozpoznanie zasobów jakimi dysponują, wskazanie wyzwań i barier rozwojowych.
3. Lepsze dopasowanie narzędzi interwencji (np. programów) do możliwości i potencjałów rozwojowych poszczególnych obszarów kraju.

Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030

Cel dokumentu: Podniesienie poziomu kompetencji oraz kwalifikacji obywateli, w tym cyfrowych. Poprawa zdrowia obywateli oraz efektywności systemu opieki zdrowotnej. Wzrost i poprawa wykorzystania potencjału kapitału ludzkiego na rynku pracy. Redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne.

Grupy beneficjentów działań: Osoby wykluczone społecznie, z niskimi kwalifikacjami osoby starsze, rodziny, studenci, absolwenci czynni zawodowo poszukujący pracy.

Opis form i metod działania:

1. Wydłużenie okresu aktywności zawodowej i zapewnienie lepszej jakości funkcjonowania osób starszych.
2. Poprawa sytuacji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.
3. Zmiana postaw wobec prokreacji poprzez kompleksową ochronę zdrowia prokreacyjnego, lepsze warunki opieki i kształcenia dzieci, zwiększenie dostępności do taniego mieszkalnictwa.
4. Osiągnięcie trwałego wzrostu gospodarczego opartego coraz silniej na wiedzy, danych i doskonałości organizacyjnej wymaga wprowadzenia zmian w systemie edukacji polegających na kształtowaniu kompetencji sprzyjających innowacyjności.
5. Umożliwienie wydłużenia okresu aktywności zawodowej i zapewnienie lepszej jakości kapitału ludzkiego w maksymalnie wielu obszarach (m.in. Zdrowia, wykształcenia i kompetencji).
6. Podjęcie działań na rzecz zwiększenia mobilności zawodowej osób związanych z rolnictwem w kierunku pozarolniczego rynku pracy poprzez ułatwianie nabywania umiejętności i kwalifikacji zawodowych.
7. Podniesienie kompetencji społecznych dzieci i młodzieży, jednocześnie umożliwienie rodzicom aktywizacji zawodowej i społecznej w celu poprawy jakości życia rodzin.

Narodowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego (2017-2022)

Cel dokumentu: Zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi kompleksowej, wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku, kształtowanie wobec osób zatrudnionych z zaburzeniami psychicznymi właściwych postaw społecznych, w szczególności zrozumienia, tolerancji, życzliwości, a także przeciwdziałania ich dyskryminacji.

Grupy beneficjentów działań: Osoby z zaburzeniami psychicznymi.

Opis form i metod działania:

1. Upowszechnianie środowiskowego modelu psychiatrycznej opieki zdrowotnej.
2. Upowszechnianie różnych form pomocy i wsparcia społecznego.
3. Aktywizacja zawodowa.
4. Skoordinowanie dostępnych form opieki i pomocy.
5. Wspieranie psychologiczno-pedagogiczne uczniów, rodziców i nauczycieli.
6. Opracowanie zasad przedstawiania osób z zaburzeniami psychicznymi w mediach.
7. Działania informacyjno-edukacyjne dotyczące poszanowania praw osób z zaburzeniami psychicznymi.

Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu (aktualizacja 2021-2027 z perspektywą do roku 2030)

Cel dokumentu: Redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne oraz wzrost spójności społecznej.

Grupy beneficjentów działań: Mieszkańcy kraju.

Opis form i metod działania

1. Przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży.
2. Przeciwdziałania bezdomności.
3. Rozwijania usług społecznych dla osób z niepełnosprawnościami, osób starszych i innych osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu.
4. Wspierania osób i rodzin poprzez działania instytucji pomocy społecznej oraz działania podmiotów ekonomii społecznej.
5. Wspierania integracji cudzoziemców poprzez rozwój usług społecznych dla migrantów oraz ich integracji na rynku pracy.

Z dokumentów programowych na szczeblu regionalnym i powiatowym ewaluacji podlegała Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 (z perspektywą do 2030). Zadania dotyczące osób niepełnosprawnych realizowane były w ramach 4 Celu strategicznego SRWL – Funkcjonalna, przestrzenna, społeczna i kulturowa integracja regionu, Cel operacyjny 4.2 - Wspieranie włączenia społecznego. Strategią przyporządkowaną do realizacji celu wynikającego ze Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego była na poziomie wojewódzkim Strategia Polityki Społecznej Województwa Lubelskiego na lata 2014 – 2020. Wskaźnikiem monitoringowym dla tego celu operacyjnego była liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu Programu. Bazowy wskaźnik w 2014 r. wynosił 0, po zakończeniu realizacji programu wynosił 312. Uzyskany wskaźnik osiągnięć ma wartość 0,56 i został osiągnięty mimo iż założono relatywnie niską skuteczność omawianego działania.

Z Raportu z monitoringu realizacji Programu wyrównywania szans osób niepełnosprawnych i przeciwdziałania ich wykluczeniu społecznemu oraz pomocy w realizacji zadań na rzecz zatrudniania osób niepełnosprawnych a lata 2014 - 2020, dane za rok 2019 wynika, że procentowe wartości trzynastu wskaźników przekroczyły już wartość docelową zakładaną na 2020 r. Odnotowano je w przypadku następujących wskaźników:

1. Liczba projektów zrealizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego w zakresie profilaktyki niepełnosprawności w obszarze promocji zdrowia i edukacji prozdrowotnej.
2. Liczba projektów zrealizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego w zakresie profilaktyki niepełnosprawności w obszarze kultury fizycznej i sportu.
3. Liczba projektów zrealizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego w zakresie profilaktyki niepełnosprawności w obszarze poprawy bezpieczeństwa w ruchu drogowym.
4. Liczba projektów zrealizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego w zakresie profilaktyki niepełnosprawności w obszarze ograniczenia wypadkowości w pracy.
5. Liczba obiektów z zakresu infrastruktury społecznej, w których jednostki samorządu terytorialnego dofinansowały roboty budowlane związane z potrzebami osób niepełnosprawnych.
6. Liczba placówek, w których jednostki samorządu terytorialnego prowadzą działania zmierzające do likwidacji barier architektonicznych i w komunikowaniu się.
7. Liczba partnerstw utworzonych przez instytucje samorządowe z organizacjami pozarządowymi i/lub przedsiębiorcami w celu współpracy na rzecz zapewnienia kompleksowego wsparcia osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom na podstawie pisemnej umowy/porozumienia precyzującej warunki współpracy.
8. Liczba osób niepełnosprawnych bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowym urzędzie pracy.
9. Liczba osób niepełnosprawnych bezrobotnych i poszukujących pracy, które korzystały z usług i instrumentów zaoferowanych przez powiatowe urzędy pracy i Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie na podstawie ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.
10. Liczba organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych objętych wsparciem ze środków PFRON przez jednostki samorządu terytorialnego.
11. Liczba organizacji objętych wsparciem ze środków budżetowych przez jednostki samorządu terytorialnego oraz środków pozyskanych z innych źródeł na ten cel przez jednostki samorządu terytorialnego.
12. Kwota środków PFRON przeznaczonych na wsparcie organizacji pozarządowych.
13. Kwota środków budżetowych jednostki samorządu terytorialnego przeznaczonych na wsparcie organizacji pozarządowych oraz środków pozyskanych z innych źródeł na ten cel przez jednostki samorządu terytorialnego.

Poniższa tabela przedstawia porównanie wartości wskaźników w 2019 r. w odniesieniu do wskaźników bazowych z 2013 r. i docelowych założonych na 2020 r. zamieszczonych w Raportu z monitoringu realizacji Programu wyrównywania szans osób niepełnosprawnych i przeciwdziałania ich wykluczeniu społecznemu oraz pomocy w realizacji zadań na rzecz zatrudniania osób niepełnosprawnych a lata 2014 - 2020, dane za rok 2019.

Tabela 1 Porównanie wartości wskaźników w 2019 r. w odniesieniu do wskaźników bazowych z 2013 r. i docelowych założonych na 2020 r.

Nazwa celu szczegółowego/ Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa wskaźnika	Wartość docelowa wskaźnika	Wartość wskaźnika według stanu na 2019 r. Źródło danych	Aktualna procentowa wartość wskaźnika *
Cel szczegółowy 1: Skuteczna profilaktyka niepełnosprawności				
Liczba projektów zrealizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego w zakresie profilaktyki niepełnosprawności w obszarach:				
promocji zdrowia i edukacji prozdrowotnej	76	532	632	118,80%
kultury fizycznej i sportu	49	543	678	124,86%
poprawy bezpieczeństwa w ruchu drogowym	46	322	438	136,02%
ograniczania wypadkowości w pracy	11	30	51	170,00%
Cel szczegółowy 2: Efektywne ograniczanie i łagodzenie skutków niepełnosprawności				
Liczba obiektów z zakresu infrastruktury społecznej, w których jednostki samorządu terytorialnego dofinansowały roboty budowlane związane z potrzebami osób niepełnosprawnych	217 (2007-2013)	300 (2014-2020)	319	106,33%
Liczba placówek, w których jednostki samorządu terytorialnego prowadzą działania zmierzające do likwidacji barier architektonicznych i w komunikowaniu się	bd	300	405	135,00%
Liczba projektów o charakterze nie inwestycyjnym realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego, mających na celu integrację osób niepełnosprawnych, w tym polepszanie dostępności do dóbr kultury, rozrywki, sportu	287	800	653	81,63%
Cel szczegółowy 3: Zapewnienie kompleksowego wsparcia dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin, w tym w ramach działań instytucji i organizacji pozarządowych funkcjonujących na terenie województwa lubelskiego				
Liczba partnerstw utworzonych przez instytucje samorządowe z organizacjami pozarządowymi i/lub przedsiębiorcami w celu współpracy na rzecz zapewnienia kompleksowego wsparcia osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom na podstawie pisemnej umowy/porozumienia precyzującej warunki współpracy	bd	30	124	413,33%

Usługi indywidualnego transportu door-to-door oraz poprawa dostępności architektonicznej
wielorodzinnych budynków mieszkalnych

Liczba osób niepełnosprawnych objętych usługami opiekuńczymi i specjalistycznymi usługami opiekuńczymi w miejscu zamieszkania osoby niepełnosprawnej	4 388 (2012) w tym liczba osób objętych usługami specjalist. 328 (2012)	5800450	4194	72,31%
Cel szczegółowy 4: Ułatwienie dzieciom i młodzieży niepełnosprawnej dostępu do edukacji na każdym poziomie				
Wskaźnik procentowy osób niepełnosprawnych kształcących się w placówkach ogólnodostępnych i integracyjnych w ogólnej liczbie osób niepełnosprawnych kształcących się na poziomie przedszkole - szkoła średnia	osoby uczęszczające do placówek integr.: 12,14% (2012) osoby uczęszczające do placówek powsz.: 24,92% (2012)	24%34%	23,37% samorządy powiatowe	68,74%
Wskaźnik procentowy osób niepełnosprawnych uczęszczających do szkół wyższych w łącznej liczbie studentów	6,367% (2012)	6,40%	1,97%	30,78%
Liczba nauczycieli zatrudnionych w placówkach kształcenia specjalnego podnoszących kwalifikacje zawodowe	2 338	7 000	4283	61,19%
Liczba zadań zleconych przez jednostki samorządu terytorialnego organizacjom pozarządowym dotyczących wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży niepełnosprawnej	19	150	134	89,33%
Liczba organizacji pozarządowych, którym jednostki samorządu terytorialnego zleciły zadania dotyczące wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży niepełnosprawnej	15	180	145	80,56%
Cel szczegółowy 5: Podniesienie poziomu aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych				
Liczba osób niepełnosprawnych bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowym urzędzie pracy	5 663 w ciągu roku, 4.691 na koniec roku (2012)	3 500	5 094 (w ciągu roku)	145,54%
Liczba osób niepełnosprawnych poszukujących pracy odnotowanych w powiatowym urzędzie pracy	1 321 w ciągu roku, 1 413 na koniec roku (2012)	900	670 (w ciągu roku)	74,44%
Liczba ofert pracy skierowanych do osób niepełnosprawnych	1 994 (2012)	10 000	7906	79,06%

Usługi indywidualnego transportu door-to-door oraz poprawa dostępności architektonicznej
wielorodzinnych budynków mieszkalnych

Liczba osób niepełnosprawnych bezrobotnych i poszukujących pracy, które korzystały z usług i instrumentów zaoferowanych przez powiatowe urzędy pracy i Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie na podstawie ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy	180 (2012)	2 500	3075	123,00%
Liczba osób niepełnosprawnych zatrudnionych w podmiotach ekonomii społecznej, tj. zakładach aktywności zawodowej, przedsiębiorstwach społecznych i spółdzielniach socjalnych	50 osób w spółdz. socjalnych i przedsiębiorstwach społecznych 6 osób w Zakładach Aktywności Zawodowej	400	357	89,25%
Cel szczegółowy 6: Skuteczne wspieranie organizacji pozarządowych w działaniach na rzecz osób niepełnosprawnych				
Liczba organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych objętych wsparciem ze środków PFRON przez jednostki samorządu terytorialnego	100	1 200	1339	111,58%
Liczba organizacji objętych wsparciem ze środków budżetowych przez jednostki samorządu terytorialnego oraz środków pozyskanych z innych źródeł na ten cel przez jednostki samorządu terytorialnego	bd	100	230	230,00%
Kwota środków PFRON przeznaczonych na wsparcie organizacji pozarządowych	1 755 387: dane ROPS 10 468 770: dane PFRON 70 000: dane samorządów powiatowych	85 000 000	125 123 630,66	147,20%
Kwota środków budżetowych jednostki samorządu terytorialnego przeznaczonych na wsparcie organizacji pozarządowych oraz środków pozyskanych z innych źródeł na ten cel przez jednostki samorządu terytorialnego	bd.	2 500 000	10 460 981,62	418,44%

* Aktualna wartość procentowa wskaźnika, przedstawiona w tabeli nr 2 stanowi w przypadku większości wskaźników sumę ich wartości za lata 2015 - 2019. W przypadku liczby osób niepełnosprawnych objętych usługami opiekuńczymi i specjalistycznymi usługami opiekuńczymi w miejscu zamieszkania osoby niepełnosprawnej, wskaźnika procentowego osób niepełnosprawnych kształcących się na poziomie przedszkole - szkoła średnia w placówkach ogólnodostępnych i integracyjnych w ogólnej liczbie kształcących się osób niepełnosprawnych, wskaźnika procentowego osób niepełnosprawnych uczęszczających do szkół wyższych w ogólnej liczbie studentów oraz liczby osób niepełnosprawnych bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowym urzędzie pracy i liczby osób niepełnosprawnych poszukujących pracy odnotowanych w powiatowym urzędzie pracy, liczby osób niepełnosprawnych zatrudnionych w podmiotach ekonomii społecznej, tj. zakładach aktywności zawodowej, przedsiębiorstwach społecznych i spółdzielniach socjalnych, aktualna procentowa wartość wskaźnika podawana jest jako wartość dotycząca wyłącznie 2019 r.

Raport z monitoringu Wojewódzkiego Programu na Rzecz Osób Starszych na lata 2016 - 2020 za 2019 rok analizował osiągnięcie wskaźników monitoringowych dla 5 obszarów:

1. Zdrowie, profilaktyka.
2. Infrastruktura i usługi socjalne.
3. Aktywność i udział w życiu społecznym osób starszych.
4. Aktywność zawodowa osób 50+
5. Bezpieczeństwo.

Poniższe tabele przedstawiają osiągnięte wskaźniki dla każdego wymienionego obszaru.

**Tabela 2 Wskaźniki osiągnięcia celu strategicznego
w obszarze I: Zdrowie, profilaktyka**

Wskaźnik	Wskaźnik bazowy stan na 2014 r. (lub ostatni dostępny)	Wskaźnik 2016 r.	Wskaźnik 2017r.	Wskaźnik 2018r.	Wskaźnik 2019 r.	Wskaźnik docelowy
1.Liczba poradni geriatrycznych	18 (wszystkie zarejestrowane) w tym 3 posiadające kontrakt z NFZ	19 (wszystkie zarejestrowane) w tym 3 posiadające kontrakt z NFZ	18 (wszystkie zarejestrowane) w tym 3 posiadające kontrakt z NFZ	22 (wszystkie zarejestrowane) w tym 3 posiadające kontrakt z NFZ	6 posiadające kontrakt z NFZ	10
2.Liczba lekarzy specjalistów w zakresie geriatrii	24	40	35	35	45	50
3.Liczba oddziałów geriatrycznych	6	6	6	6	6	10
4.Liczba programów profilaktycznych skierowanych do osób starszych	10	0	0	3	5	15
5.Liczba zakładów opiekuńczo- leczniczych	18	29	36	33	36	20
6.Wysokość nakładów NFZ na opiekę geriatryczną w województwie lubelskim	35 405 929,41	13 724 029,00	11 971 443,00	76 747 592,53	18 116 772	Wzrost o 10%
7.Liczba osób objętych opieką hospicyjną domową	Wskaźnik zostanie określony po pierwszym monitoringu	2 058	2 205	2 315	2 409	3 000
8.Wysokość kontraktu na opiekę hospicyjną domową	Wskaźnik zostanie określony po pierwszym monitoringu	6 599 293,00	10 156 039,00	10 485 586,03	14 754 205	7 000 000,00
9.Liczba osób objętych długoterminową opieką domową pielęgniarstwa	Wskaźnik zostanie określony po pierwszym monitoringu	3 023	3 335	3 311	3 302	3 500
10.Liczba łóżek geriatrycznych	104	128	199	204	188	150
11.Liczba dziennych domów senior wigor realizujących usługi rehabilitacyjne	0	0	0	22	17	24
12.Liczba przeprowadzonych kampanii informacyjnych.	Wskaźnik zostanie określony po pierwszym monitoringu	0	1	5	3	3
13.Liczba szkoleń dla lekarzy i personelu medycznego dotyczących opieki zdrowotnej nad starszym pacjentem	Wskaźnik zostanie określony po pierwszym monitoringu	0	0	0	1	2

Źródło: Raport z monitoringu Wojewódzkiego Programu na Rzecz Osób Starszych na lata 2016 -2020 za 2019 rok

**Tabela 3 Wskaźniki osiągnięcia celu strategicznego w obszarze:
System wsparcia – infrastruktura i usługi socjalne**

Wskaźnik	Wskaźnik bazowy stan na 2014 r. (lub ostatni dostępny)	Wskaźnik 2016	Wskaźnik 2017	Wskaźnik 2018	Wskaźnik 2019	Wskaźnik docelowy
1. Liczba osób starszych objętych usługami opiekuńczymi	3427 (w tym 300 osób objętych specjalistycznymi usługami opiekuńczymi)	4 828	5 266	5 023	5 799	Wzrost o 10%
2. Liczba pracowników instytucji pomocy społecznej, którzy podnieśli swoje kwalifikacje w zakresie problematyki osób starszych	355	140	136 (dane na podstawie ankiet)	215	228	Wzrost o 10%
3. Liczba placówek świadczących usługi na rzecz osób starszych	110	158 dane z ankiet (283 ze wszystkich źródeł bez zol)	293 (dane na podstawie ankiet)	250 (na podstawie ankiet)	279 (na podstawie otrzymanych ankiet)	150
4. Liczba organizacji pozarządowych którym zlecono zadania publiczne z zakresu pomocy społecznej na rzecz osób starszych	42	34 (gminy) 7 ROPS	78 (gminy) 5 ROPS	85 (gminy) 8 ROPS	38 (gminy) 7 ROPS	50
5. Liczba podmiotów ekonomii społecznej świadczących usługi dla osób starszych	Wskaźnik zostanie określony po pierwszym monitoringu	24	108 (dane na podstawie ankiet z ops)	26 (dane na podstawie ankiet z ops)	118 (dane na podstawie ankiet z ops)	30

Źródło: Raport z monitoringu Wojewódzkiego Programu na Rzecz Osób Starszych na lata 2016 -2020 za 2019 rok

Tabela 4 Wskaźniki osiągnięcia celu strategicznego w obszarze: Aktywność i udział w życiu społecznym osób starszych

Wskaźnik	Wskaźnik bazowy stan na 2014 r. (lub ostatni dostępny)	Wskaźnik 2016 r.	Wskaźnik 2017 r.	Wskaźnik 2018 r.	Wskaźnik 2019 r.	Wskaźnik docelowy
1. Liczba organizacji pozarządowych działających na rzecz osób starszych.	231	221	390	355	320	250
2. Liczba zrealizowanych programów i projektów w zakresie aktywizacji osób starszych.	143	100	157	129	471	150
3. Liczba wolontariuszy powyżej 50 roku życia.	230	274	386	276	255	250
4. Liczba grup samopomocowych.	20	35	61	18	24	25
5. Liczba wolontariuszy działających na rzecz osób starszych.	529	255	561	881	528	550
6. Liczba lokalnych programów na rzecz osób starszych	Wskaźnik zostanie określony po pierwszym monitoringu	39	80	63	88	50

Źródło: Raport z monitoringu Wojewódzkiego Programu na Rzecz Osób Starszych na lata 2016 -2020 za 2019 rok

Tabela 5 Wskaźniki osiągnięcia celu strategicznego w obszarze: Bezpieczeństwo

Wskaźnik	Wskaźnik bazowy stan na 2014 r. (lub ostatni dostępny)	Wskaźnik 2016 r.	Wskaźnik 2017 r.	Wskaźnik 2018 r.	Wskaźnik 2019 r.	Wskaźnik docelowy
1. Liczba informacji na stronie ROPS o kampaniach społecznych uwrażliwiających społeczeństwo na problem przemocy o zasięgu ogólnopolskim	3	0	1	1	3	15
2. Liczba konferencji/warsztatów/ szkoleń poświęconych problematyce przemocy wobec osób starszych	4	2*	1*	3	2	15

Usługi indywidualnego transportu door-to-door oraz poprawa dostępności architektonicznej wielorodzinnych budynków mieszkalnych

3. Liczba ośrodków udzielających bezpłatnych porad prawnych dla osób doświadczających przemocy	Wskaźnik zostanie określony po pierwszym monitoringu	36	35	35	117	40
4. Liczba akcji informacyjnych dotyczących bezpieczeństwa osób starszych	Wskaźnik zostanie określony po pierwszym monitoringu	9	15	15	15	15
5. Liczba osób starszych korzystających ze wsparcia w ramach pomocy społecznej	9 102	9 968	10 515	15 111	13 267	Wzrost o 10%

Źródło: Raport z monitoringu Wojewódzkiego Programu na Rzecz Osób Starszych na lata 2016 -2020 za 2019 rok

**Tabela 6 Wskaźniki osiągnięcia celu strategicznego w obszarze:
Aktywność zawodowa osób 50 +**

Wskaźnik	Wskaźnik bazowy stan na 2014 r. (lub ostatni dostępny)	Wskaźnik 2016 r	Wskaźnik 2017 r.	Wskaźnik 2018 r.	Wskaźnik 2019 r.	Wskaźnik docelowy
1. Liczba osób korzystających z doradztwa zawodowego	5 435	2 513	2 921	1 857	3 186	Wzrost o 10%
2. Liczba szkoleń zwiększających szanse na rynku pracy osób 50+	232	386	332	155	180	Wzrost o 10%
3. Liczba zawartych partnerstw/porozumień dotyczących działań na rzecz zatrudnienia osób 50+	Wskaźnik zostanie określony po pierwszym monitoringu	0	55	46	31	45

Źródło: Raport z monitoringu Wojewódzkiego Programu na Rzecz Osób Starszych na lata 2016 -2020 za 2019 rok

3 Ocena niezaspokojonych potrzeb transportowych osób z potrzebą wsparcia w zakresie mobilności w kontekście ich aktywizacji społeczno-zawodowej

3.1 Uproszczona diagnoza społeczna z wnioskami

Powiat biłgorajski to 14 gmin, w tym 5 miejskie i 9 wiejskich z ludnością o liczbie 100 919 (stan na 2019 r.). Powiat ma charakter typowo rolniczy. Jego siedzibą jest miasto Biłgoraj z liczbą ludności 26 329 osób. Ludność rolnicza w powiecie stanowi 45,3% (w woj. lubelskim 53%). W strukturze wieku mieszkańców powiatu biłgorajskiego wyróżnić można najbardziej liczne grupy, czyli osoby w wieku od 25 do 39 lat. Prognoza na 2035 r. przewiduje znaczne zmniejszenie liczebności osób w wieku do 44 lat (spadek o 33%). Jednocześnie wzrośnie liczba osób w wieku powyżej 65 roku życia (wzrost o 59%). Takie tendencje wskazują na starzenie się społeczności powiatu, co w powiązaniu z ujemnym saldem migracji (-2,3/1000 osób) oraz malejącym przyrostem naturalnym wpływa na zwiększenie się udziału osób starszych w strukturze wiekowej mieszkańców.

Województwo Lubelskie wyróżnia się w kraju najwyższą populacją osób niepełnosprawnych. Częstość występowania niepełnosprawności wynosi tu 16,3%, przy średniej krajowej 13,9%. Liczbę osób niepełnosprawnych w Powiecie Biłgorajskim szacuje się na ok. 19 000, co stanowi 18% społeczeństwa powiatu, w tym w populacji mężczyzn - 16,7% oraz kobiet 19,4%. Podobnie, jak w całym kraju, natężenie zjawiska niepełnosprawności nasila się wraz z wiekiem. 62,7% zbiorowości niepełnosprawnych mieszkańców powiatu stanowiły osoby w wieku poprodukcyjnym co związane jest z procesem starzenia się społeczeństwa. Wysoki odsetek osób niepełnosprawnych charakterystyczny jest zwłaszcza dla obszarów wiejskich, gdzie na przewagę liczby ludzi starszych nakładają się tak niekorzystne zjawiska jak: utrudniony dostęp do opieki lekarskiej i świadczeń rehabilitacyjnych, trudna sytuacja materialna rodzin, w tym zwłaszcza z osobą niepełnosprawną, wypadkowość pracy w rolnictwie. Pośrednio oddziałują również ogólnie niski poziom dochodowości rodzin, uniemożliwiający podejmowanie indywidualnych działań profilaktycznych takich jak sport, kultura fizyczna, aktywne formy wykorzystania czasu. Analiza sytuacji społeczno - ekonomicznej środowiska osób niepełnosprawnych przedstawia obraz negatywnych zjawisk: począwszy od procesu starzenia się społeczeństwa, poprzez zjawisko bezrobocia - zwłaszcza długookresowego i dotyczącego ludzi młodych oraz związane z nim konsekwencje w sytuacji finansowej i rodzinnej niepełnosprawnych oraz trudności w odnalezieniu się na rynku pracy.

Dane statystyczne za 2019 r. obrazujące bilans i strukturę ludności gmin powiatu biłgorajskiego skłaniają do następujących wniosków:

- na ogólną liczbę ludności 100 919 osób w miastach zamieszkiwało 33 551 osób (33,25%), na wsi – 67 368 osób (66,75%),
- osoby w wieku przedprodukcyjnym – 17 704 osób stanowią 17,54 % ogółu mieszkańców, w tym mieszkające w miastach – 6 010 (33,95%), na wsi – 11 694 osób (66,05%),

- osoby w wieku produkcyjnym – 61 570 osób stanowią 61,00 % ogółu mieszkańców, w tym mieszkające w miastach - 19 821 (19,64%), na wsi – 83 498 osób (80,36%),
- osoby w wieku poprodukcyjnym – 21 645 osób stanowią 21,45% ogółu mieszkańców, w tym mieszkające w miastach – 7 720 (35,67%), na wsi – 13 925 (64,33%).

Z pomocy instytucjonalnej ośrodków opieki społecznej gmin powiatu biłgorajskiego w 2019 r. skorzystało 5 128 osób, w tym 2 175 rodzin (5,08% ogółu mieszkańców). Osoby i rodziny, którym przyznano świadczenia z pomocy społecznej stanowiły 65,43 % wszystkich osób i rodzin, którym udzielono pomocy i wsparcia. Najwyższy wskaźnik ilości osób zanotowano w gminach: miasto Biłgoraj – 932, w tym, którym przyznano świadczenia – 627, gmina Terespol odpowiednio – 414 i 169, gmina Biłgoraj – 344 i 344, gmina Biszczka – 298 i 156, gmina Józefów – 283 i 283 i gmina Goraj – 269 i 269. Najmniejsza liczba mieszkańców korzystająca z pomocy społecznej notowana była w gminach: Łukowa, Potok Górny, Tarnogród i Aleksandrów. Z ogólnej liczby osób i rodzin, którym udzielono wsparcia 59,85% to długotrwale korzystający z tej pomocy, 50,94% w wieku od 0 do 17 lat, 39,28% w wieku produkcyjnym i 11,15% w wieku poprodukcyjnym. Wśród korzystających z pomocy społecznej zasiłek okresowy pobrało 377 osób, w tym 232 z tytułu bezrobocia, 66 osób z tytułu długotrwałej choroby i 32 z tytułu niepełnosprawności. W 2019 roku Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Biłgoraju wydał łącznie 2510 orzeczeń, w tym 1922 orzeczenia o stopniu niepełnosprawności osobom po 16-tym roku życia. Na terenie powiatu znajduje się 21 klubów i innych miejsc spotkań dla seniorów.

Według stanu na 31 grudnia 2020 r. stopa bezrobocia w powiecie biłgorajskim wynosiła 5,3%, dla województwa - 8,2% dla kraju – 6,2%. Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w PUP Biłgoraj wynosiła 2522 osób, w tym 49,76% stanowiły kobiety, 50,24% mężczyźni.

Udział długotrwale bezrobotnych w stosunku do ogólnej liczby ludności wyniósł 1,14%, w stosunku do całkowitej liczby bezrobotnych – 45,8%.

Ze statystyki Powiatowego Zespołu Orzekania do Spraw o Niepełnosprawności w Biłgoraju wynika w okresie ostatnich 3 lat rośnie liczba wydanych orzeczeń w każdej z kategorii niepełnosprawności. Takich orzeczeń dla osób powyżej 16 roku życia wydano na terenie powiatu biłgorajskiego w 2017 roku – 1774, w 2018 – 1781, w 2019 – 1922 i zakładając, że najczęściej co trzy lata wydaje się taki dokument można przyjąć, że na terenie powiatu jest około 5400 osób z orzeczeniem o niepełnosprawności – jest to wielkość szacunkowa.

Analiza danych za ostatnie 3 lata w zakresie liczby wydanych orzeczeń wg kategorii – upośledzenie narządu ruchu, zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu oraz chorób narządu wzroku, stopnia niepełnosprawności, wieku i płci, wykształcenia i zatrudnienia wskazuje, że największą liczbą orzeczeń (w stopniu umiarkowanym) objęto łącznie 762 osób, w stopniu znacznym – 463 osoby i lekkim – 380 osób. Z znaczącej liczbie były to osoby powyżej 60 roku życia, w większości mężczyźni dla zaburzeń głosu, mowy i choroby słuchu, osoby z wykształceniem głównie podstawowym, zawodowym i średnim, nie aktywne na rynku pracy.

**Tabela 7 Orzeczenia o niepełnosprawności wydane przez Powiatowy Zespół Orzekania
o Niepełnosprawności w Bilgoraju w latach 2017 – 2020**

Stopień niepełnosprawności	2017	2018	2019
znaczny	540	542	675
umiarkowany	832	847	867
lekki	402	392	380
Razem orzeczenia powyżej 16 roku życia	1774	1781	1922
przed 16 rokiem życia	871	567	497
Razem wszystkie orzeczenia	2645	2348	2419
Liczba osób, które nie uzyskały orzeczenia o niepełnosprawności	69	86	91

Tabela 8 Liczba wydanych orzeczeń latach 2017 -2019 wg kategorii - upośledzenia narządów ruchu, stopnia niepełnosprawności, wieku i płci, wykształcenia i zatrudnienia. Osoby powyżej 16 roku życia

Lp.	Rok	Stopień niepełnosprawności				wiek				Płeć		Wykształcenie						Zatrudnienie	
		znaczny	umiarkow any	lekki	razem	16-25	26-40	14-60	pow. 60	K	M	poniżej pod.	pod.	zawodowe	średnie	wyższe	Tak	Nie	
1	2017	101	134	61	296	20	37	104	135	156	140	9	98	83	75	31	63	233	
2	2018	118	156	49	323	21	25	96	181	166	157	4	124	89	80	26	65	258	
3	2019	164	137	50	351	14	31	96	210	194	157	24	133	90	71	33	51	300	
Razem		383	427	160	970	55	93	296	526	516	454	37	355	262	226	90	179	791	

Tabela 9 Liczba wydanych orzeczeń latach 2017 -2019 wg kategorii - upośledzenia narządów głosu, mowy i choroby słuchu, stopnia niepełnosprawności, wieku i płci, wykształcenia i zatrudnienia. Osoby powyżej 16 roku życia

Lp.	Rok	Stopień niepełnosprawności				wiek				Płeć		Wykształcenie					Zatrudnienie	
		znaczny	umiarkowany	lekki	razem	16-25	26-40	14-60	pow. 60	K	M	poniżej pod.	pod.	zawodowe	średnie	wyższe	Tak	Nie
1	2017	10	41	44	95	10	7	20	58	44	51	4	33	28	23	7	14	81
2	2018	7	49	44	100	13	2	13	72	50	50	3	49	26	19	3	4	96
3	2019	13	47	46	106	5	5	9	87	54	52	3	47	21	24	11	9	97
Razem		30	137	134	301	28	14	42	217	148	153	10	129	75	66	21	27	274

Tabela 10 Liczba wydanych orzeczeń latach 2017 -2019 wg kategorii - upośledzenia narządów wzroku, stopnia niepełnosprawności, wieku i płci, wykształcenia i zatrudnienia. Osoby powyżej 16 roku życia

Lp.	Rok	Stopień niepełnosprawności				Wiek				Płeć		Wykształcenie					Zatrudnienie	
		znaczny	umiarkowany	lekki	razem	16-25	26-40	14-60	pow. 60	K	M	poniżej pod.	pod.	zawodowe	średnie	wyższe	Tak	Nie
1	2017	14	67	24	105	16	14	47	28	51	54	4	28	25	35	13	42	63
2	2018	13	68	33	114	28	21	46	19	51	63	2	25	37	35	15	36	78
3	2019	23	63	29	115	21	20	46	28	57	58	7	20	35	35	18	33	82
Razem		50	198	86	334	65	55	139	75	159	175	13	73	97	105	46	111	223

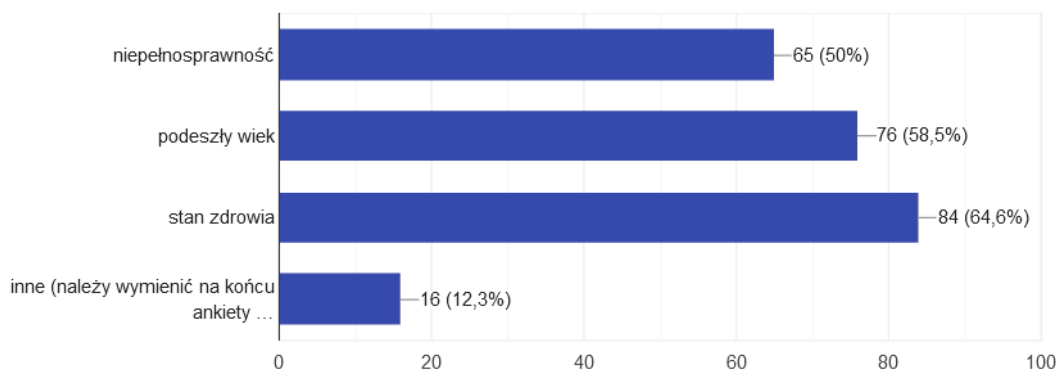
Dla określenia niezaspokojonych potrzeb transportowych mieszkańców powiatu biłgorajskiego dokonano analizy terenowej poprzez możliwość wypełnienia ankiety w postaci tradycyjnej i drogą elektroniczną. Ankietę w wersji tradycyjnej rozprowadzono do wszystkich sołtysów, przewodniczących osiedli z terenu powiatu a link do wersji elektronicznej ankiety był dostępny na stronach internetowych i mediach społecznościowych Powiatu. Ponadto informacje o ankiecie została przekazana z prośbą o dalszą propagację do wszystkich jednostek samorządu terytorialnego, ośrodków pomocy społecznej i portali informacyjnych lokalnych mediów. Wzór ankiety w załączeniu.

Podsumowanie wyników ankiety.

Odpowiedzi wpłynęły od 130 osób zamieszkałych ze wszystkich 14 gmin powiatu. Statystycznie najwięcej ankiet wpłynęło od mieszkańców gminy Józefów (34), najmniej z gmin: Biszczka, Potok Górny i Obsza (po 2). Potrzebę wsparcia wyraziło 121 badanych. Spośród możliwych przyczyn skorzystania z usługi transportowej wymieniono:

1. Niepełnosprawność - 50,0 %,
2. Podeszły wiek - 58,0 %,
3. Stan zdrowia - 64,6 %,
4. Inne - 12,3 %

Wykres 1 Przyczyny skorzystania z usługi door-to-door

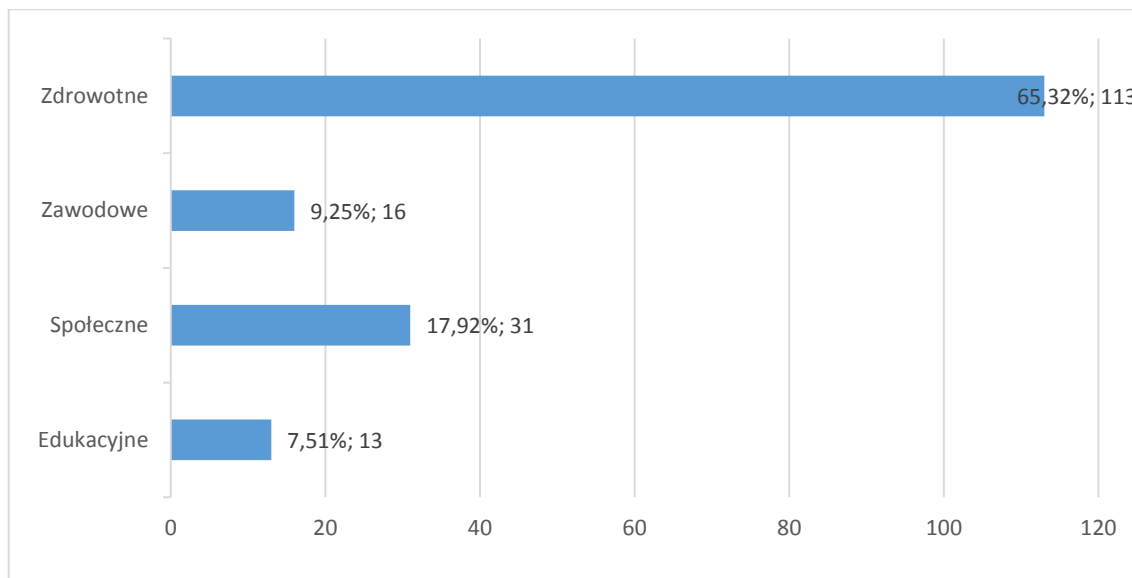

Źródło: opracowanie własne

Możliwość skorzystania z usługi transportowej spełni poniższe cele:

1. Społeczne - 17,92 %,
2. Zawodowe - 9,25 %,
3. Edukacyjne - 7,51 %,
4. Zdrowotne - 65,32 %

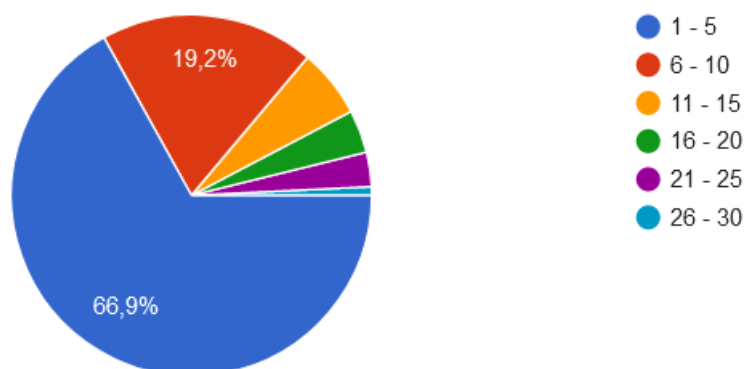
Wykres 2 Cele skorzystania z usługi door-to-door

Źródło: opracowanie własne

Zdecydowana liczba ankietowanych (66,9%) wyraziła chęć skorzystania z usługi transportowej do 5 razy w miesiącu.

Wykres 3 Częstotliwość skorzystania z usługi door-to-door

Źródło: opracowanie własne

Większość ankietowanych za cel podróży przy wykorzystaniu transportu door-to-door obrałaby miejscowości na terenie powiatu w których znajdują się siedziby władz samorządowych i jednostki obsługi ludności.

Wnioski

Uwzględniając szacunkową ilość osób niepełnosprawnych w powiecie biłgorajskim na około 19 tys. osób, w tym około 5400 z orzeczeniem o niepełnosprawności z powodu upośledzenia narządu ruchu należy stwierdzić, że:

1. Osoby z niepełnosprawnością ruchową nie są obsługiwane na terenie powiatu przez przewoźników transportu publicznego; żaden ze środków transportu publicznego nie jest wyposażony w możliwość transportu osoby na wózku inwalidzkim.
2. Brak możliwości transportu osób niepełnosprawnych przez jednostki samorządu terytorialnego.
3. Dla osób z niepełnosprawnością ruchową usługę transportową świadczą na terenie powiatu dla swoich podopiecznych:
 - Domy Pomocy Społecznej w Teodorówce (wraz z filiami) i Biłgoraju,
 - Środowiskowe Domy Samopomocy w Tarnogrodzie i Józefowie,
 - Warsztaty Terapii Zajęciowej w Biłgoraju, Józefowie i Biszczy,
 - Szkoła Podstawowa Nr 3 w Biłgoraju z klasami integracyjnymi,
 - Dzienny Dom Pomocy dla Seniorów w Biłgoraju przy ul. Tadeusza Kościuszki 28.

Z podsumowania ankiet wynika, że mieszkańcy powiatu zdecydowanie widzą potrzebę uruchomienia usługi transportowej w kształcie zaproponowanym przez powiat. Usługa ta świadczona byłaby w zdecydowanej większości nie częściej jak do 5 razy w miesiącu dla każdego zainteresowanego. Z trzech możliwych przyczyn (niepełnosprawność, podeszły wiek i stan zdrowia) skorzystania z usługi prawie wszystkie osiągnęły jednakową wielkość (średnia 57,8%). Najwyższy wskaźnik przyczyny dla której niezbędna jest usługa transportowa to stan zdrowia ludności. Znacznie mniejszym zainteresowaniem cieszą się potrzeby społeczne, zawodowe czy edukacyjne. Z odpowiedzi badanych wynika, że w miejscu ich zamieszkania żaden podmiot publiczny czy przewoźnik nie są stanie zaspokoić potrzeb wykazanych w ankiecie. Świadczy to ich wykluczeniu komunikacyjnym.

Podsumowując należy stwierdzić, że usługa powinna być skierowana do osób o złym stanie zdrowia a celem ich podróży jest poprawa tego stanu.

Na terenie powiatu nie są świadczone usługi asystenckie, oprócz uczestników Warsztatów Terapii Zajęciowej w Biłgoraju prowadzonych przez Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom Niepełnosprawnym „Krok za krokiem” w Zamościu Koło Terenowe w Biłgoraju.

3.2 Infrastruktura społeczna

Na infrastrukturę społeczną składają się w Powiecie Biłgorajskim:

1. Oświata i wychowanie
2. Ochrona zdrowia
3. Zespół Szkół Specjalnych w Biłgoraju
4. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Biłgoraju

5. Organizacje pozarządowe
6. Pomoc społeczna, w tym:
 - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Biłgoraju
 - Wioska Dziecięca SOS w Biłgoraju
 - Warsztaty Terapii Zajęciowej
 - Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Biłgoraju
 - Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej
 - Domy Pomocy Społecznej
 - Środowiskowe Domy Samopomocy
 - Dzienny Dom Pomocy dla Seniora w Biłgoraju

3.2.1 Oświata i wychowanie

Sieć szkół ponadpodstawowych zarządzanych przez Powiat Biłgorajski tworzą:

1. I Liceum Ogólnokształcące im. Organizacji Narodów Zjednoczonych w Biłgoraju mieszczące się przy ul. T. Kościuszki 41/43.
2. Zespół Szkół Zawodowych i Ogólnokształcących w Biłgoraju mieszczący się przy ul. Przemysłowej 23, gdzie wiodącymi kierunkami kształcenia są specjalności związane z hotelarstwem, gastronomią, turystyką, fryzjerstwem, krawiectwem.
3. Regionalne Centrum Edukacji Zawodowej w Biłgoraju, mieszczące się przy ul. T. Kościuszki 98, gdzie wiodącymi kierunkami kształcenia są specjalności samochodowe, elektryczne, informatyczne.
4. Zespół Szkół Budowlanych i Ogólnokształcących w Biłgoraju, mieszczące się przy ul. Cegielnianej 24, gdzie wiodącymi kierunkami kształcenia są specjalności budowlane.
5. Zespół Szkół Specjalnych w Biłgoraju mieszczące się przy ul. „Wira” Bartoszewskiego 10, szkoła przeznaczona dla uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym, znacznym i głębokim a także z niepełnosprawnościami sprzężonymi i autyzmem.

Ponadto Powiat Biłgorajski jest organem prowadzącym dla Młodzieżowego Domu Kultury w Biłgoraju oraz Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Biłgoraju.

Na terenie powiatu funkcjonują również szkoły niepubliczne wpisane do ewidencji:

1. Katolickie Liceum Ogólnokształcące im. Papieża Jana Pawła II w Biłgoraju - szkoła publiczna prowadzona przez osobę prawną tj. Parafię pw. św. Marii Magdaleny.
2. Rzemieślnicza Szkoła Branżowa I Stopnia w Turobinie prowadzona przez Cech Rzemiosł Różnych i Drobnej Przedsiębiorczości w Biłgoraju.
3. Technikum Zakładu Doskonalenia Zawodowego w Biłgoraju - szkoła niepubliczna prowadzona przez Zakład Doskonalenia Zawodowego w Lublinie (wykreślone we wrześniu 2020r.).

Stan techniczny obiektów oświatowych podległych powiatowi podlega systematycznej poprawie. W ostatnich latach w wyniku realizacji projektów współfinansowanych z funduszy Unii Europejskiej dokonano kompleksowej termomodernizacji w obiektach RCEZ w Biłgoraju, ZSZ i O w Biłgoraju, ZSS w Biłgoraju, a ze środków NFOŚiGW

obiektów ZSB i O w Biłgoraju. Zdecydowanie poprawiło się wyposażenie pracowni dydaktycznych pod kątem wymogów nowych programów nauczania i dostosowania stanowisk do odbywania zewnętrznych egzaminów zawodowych przez uczniów kończących te szkoły. Szkoły wyposażano też pod kątem zmieniających się wymogów lokalnego rynku pracy. Znaczący udział w tych wydatkach miały fundusze pomocowe Unii Europejskiej z lat 2014 – 2020.

W zakresie dostosowania infrastruktury edukacyjnej do osób niepełnosprawnych w całości do potrzeb tych osób dostosowano obiekty RCEZ w Biłgoraju, ZSZ i O w Biłgoraju i ZSS, MDK i OIK w Biłgoraju i częściowo Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna (na parterze budynku). Obiekty te posiadają windy, podjazdy, platformy przyschodowe, schodolazy i sanitariaty dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych. Do potrzeb osób niepełnosprawnych nie są dostosowane obiekty I LO im. ONZ w Biłgoraju. W tym roku dostosowaniu podlegać będą duża i mała hala sportowa w ZSB i O w Biłgoraju.

3.2.2 Ochrona zdrowia

Ochronę zdrowia w powiecie zapewnia w zakresie opieki szpitalnej i przychodni specjalistycznych: ARION Szpitale Sp. z o.o. z siedzibą w Lublinie Zespół Opieki Zdrowotnej w Biłgoraju w upadłości oraz jednostki podstawowej opieki zdrowotnej. Zadaniem Arion Szpitale Sp. z o.o. jest udzielanie świadczeń zdrowotnych służących zachowaniu, przywracaniu i poprawie zdrowia oraz innych działań medycznych, wynikających z procesu leczenia lub z przepisów odrębnych, regulujących zasady ich wykonywania wobec osób, których stan zdrowia tego wymaga. W 2019 r. ARION Szpitale Sp. z o.o. w upadłości ZOZ w Biłgoraju uzyskał Certyfikat zarządzania jakością zgodnie z normą PN-EN ISO 9001:2015-10 w zakresie świadczenia usług medycznych: leczenia szpitalnego, ambulatoryjnej opieki specjalistycznej, rehabilitacji leczniczej, świadczeń pielęgnacyjnych i opiekuńczych, opieki psychiatrycznej i leczenia uzależnień, podstawowej opieki zdrowotnej.

W roku 2019 liczba hospitalizacji wraz z ruchem międzyoddziałowym wyniosła 11 792. Najwięcej pacjentów leczyło się w oddziale Kardiologicznym i Neurologicznym. W Izbie przyjęć w 2019 r. przyjęto 5344 pacjentów i udzielono 6413 porad.

W ramach nocnej i świątecznej opieki zdrowotnej wykonano:

- 11380 porad lekarskich w miejscu udzielania świadczeń (ambulatoryjnie),
- 191 porad lekarskich wyjazdowych,
- 156 porad udzielonych telefonicznie,
- 7514 wizyt pielęgniarskich udzielonych ambulatoryjnie,
- 124 wizyt pielęgniarskich w trybie wyjazdowym,
- 53825 porad udzielonych w poradniach specjalistycznych.

ARION Szpitale Sp. z o.o. ZOZ w Biłgoraju w upadłości udzielał świadczeń zdrowotnych w ramach leczenia stacjonarnego w następujących specjalnościach: chirurgii i ortopedii, ginekologii i położnictwa, chorób wewnętrznych, pediatrii, rehabilitacji, neonatologii, neurologii, kardiologii, opieki nad przewlekle chorym, chorób płuc oraz obserwacyjno - zakaźnych.

W Arion Szpitale Sp. z o.o. ZOZ w Biłgoraju funkcjonuje 13 oddziałów szpitalnych oraz ZOL w Tarnogrodzie:

1. Oddział Chirurgiczny z Pododdziałem Urazowo – Ortopedycznym	- 8 łóżek,
2. Chirurgiczny ogólny	- 25 łóżek
3. Oddział Pediatryczny	- 15 łóżek,
4. Oddział Chorób Wewnętrznych	- 35 łóżek,
5. Oddział Obserwacyjno- Zakaźny	- 20 łóżek,
6. Oddział Chorób Płuc	- 25 łóżek,
7. Oddział Neurologiczny	- 31 łóżek,
8. Oddział Neonatologiczny	- 15 łóżek,
9. Oddział Położniczy	- 15 łóżek
10. Oddział Ginekologiczny	- 22 łóżka,
11. Oddział Kardiologiczny	- 30 łóżek,
12. Oddział Rehabilitacyjny	- 12 łóżek,
13. Oddział Rehabilitacji Neurologicznej	- 8 łóżek,
14. Zakład Opiekuńczo - Leczniczy	- 80 łóżek.

Łączna ilość łóżek – 261.

ARION Szpitale Sp. z o.o. ZOZ w Biłgoraju udzielał ambulatoryjnych świadczeń medycznych w ramach specjalistycznej opieki zdrowotnej w 16 poradniach: chirurgicznej, kardiologicznej, neurologicznej, chorób zakaźnych, medycyny sportowej, alergologicznej, ginekologiczno - położniczej w Biłgoraju, Frampolu i Tarnogrodzie, zdrowia psychicznego, leczenia uzależnień od alkoholu, reumatologicznej, urazowo – ortopedycznej dla dzieci i dorosłych i nefrologicznej, dermatologicznej, rehabilitacyjnej oraz medycyny pracy.

Ponadto Arion Szpitale Sp. z o.o. ZOZ w Biłgoraju w upadłości wykonuje badania endoskopowe przewodu pokarmowego: kolonoskopię (w tym w ramach projektu „Profilaktyka Raka Jelita Grubego w Arion Szpitale sp. z o. o. finansowanego z RPO WL na lata 2014 -2020) i gastroskopię, badania tomografii komputerowej.

Poza leczeniem szpitalnym i poradniami specjalistycznymi prowadzonymi przez ARION w zakresie stacjonarnej opieki medycznej mieszkańcy powiatu biłgorajskiego mogą liczyć na podstawową opiekę zdrowotną realizowaną poprzez świadczenia lekarskie podstawowej opieki zdrowotnej. Praktycznie w każdej gminie powiatu działa przychodnia POZ, realizująca kontrakty w ramach umów z NFZ OW Lublin. System ochrony zdrowia w powiecie zapewnia ponadto w każdej gminie w ramach POZ świadczenia pielęgniarki i położnej.

W ramach realizacji Narodowego Programu Szczepień przeciwko COVID-19 ARION Szpitale sp. z o.o. w upadłości Zespół Opieki Zdrowotnej w Biłgoraju został wyznaczony jako „szpital węzłowy”. Innymi słowy, szpital znalazł się na liście 32 placówek z terenu województwa lubelskiego, które będą szczepić przeciw koronawirusowi.

Osoby niepełnosprawne ruchowo mogą liczyć na zaopatrzenie w tym względzie poprzez działalność sklepów w Biłgoraju. Z wyłączeniem środków pomocniczych z zakresu protetyki słuchu i optyki okularowej zaopatrzenie w środki pomocnicze do rehabilitacji zapewniają punkty sprzedaży w Biłgoraju i Tarnogrodzie (po 3), po 1 w gminach: Frampol, Goraj, Józefów, Księżpol, Łukowa, Obsza, Potok Górny, Teodorówka (gmina Frampol), Terespol Zaorenda i 2 w gminie Turobin.

3.2.3 Zespół Szkół Specjalnych w Biłgoraju

Zespół Szkół Specjalnych w Biłgoraju jest placówką oświatową dla uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych. Edukacją obejmujemy dzieci i młodzież z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym, znacznym i głębokim oraz niepełnosprawnościami sprzężonymi, jak również dzieci z autyzmem.

W skład Zespołu Szkół Specjalnych wchodzi:

1. Szkoła Podstawowa Specjalna.
2. Specjalna Szkoła Przysposabiająca do Pracy.
3. Ośrodek Rewalidacyjno – Wychowawczy.

Do Szkoły Podstawowej mogą uczęszczać dzieci:

- z autyzmem, z zespołem Aspergera,
- z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim dotyczy klas I-III, w klasach IV – VIII w szczególnie uzasadnionych przypadkach,
- z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym,
- z niepełnosprawnością sprzężoną.

Szkoła Podstawowa przeznaczona jest dla dzieci i młodzieży od 7 do 20 roku życia. Edukacja uczniów w szkole podstawowej przebiega na dwóch etapach. Pierwszy to klasy I – III, drugi etap to klasy IV – VIII. Kształcenie uczniów w szkole odbywa się na podstawie Indywidualnych Programów Edukacyjno-Terapeutycznych z zachowaniem korelacji treści nauczania i wychowania opracowanych przez nauczycieli i specjalistów pracujących z uczniami. Przy ustalaniu kierunków pracy z uczniem uwzględnia się jego indywidualne tempo rozwoju.

Uczniowie szkoły objęci są zajęciami specjalistycznymi:

- zajęciami logopedycznymi,
- zajęciami z psychologiem,
- terapią ruchową.

Szkoła Przysposabiająca do Pracy w Biłgoraju rozpoczęła swoją działalność edukacyjną we wrześniu 2006 roku. Powstała z inicjatywy rodziców i nauczycieli. Szkoła przeznaczona jest dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz dla uczniów z niepełnosprawnością sprzężoną. Zapewnia kontynuację nauki po ukończeniu szkoły podstawowej. Przygotowuje młodzież do pełnienia różnych ról społecznych oraz autonomicznego (w miarę ich możliwości rozwoju) i aktywnego życia.

Kształcenie przysposabiające do pracy trwa trzy lata i nauka w szkole może być przedłużona o jeden rok. Uczeń może być w szkole przysposabiającej do pracy maksymalnie do 24 roku życia. Edukacja uczniów polega na całościowej i jednocześnie realizacji funkcji dydaktycznej, wychowawczej, opiekuńczej i profilaktycznej szkoły, z uwzględnieniem specyficznych form i metod pracy oraz zasad nauczania. Kształcenie uczniów w stopniu umiarkowanym lub znacznym jest dostosowane do potrzeb edukacyjnych i możliwości psychospołecznych uczniów i obejmuje:

1. Kształcenie ogólne umożliwiające utrwalenie i poszerzenie zakresu posiadanej wiedzy i nabywania nowych umiejętności.
2. Przysposobienie do pracy rozumiane jako: kształtowanie właściwych postaw wobec pracy, przyswajanie podstawowej wiedzy o pracy i poznawanie typowych sytuacji związanych z pracą, uczenie wykonywania różnych prac, tym porządkowych i pomocniczych oraz opanowanie podstawowych umiejętności i czynności pracy, a także przygotowanie do podjęcia samodzielnej lub wspomaganej pracy na określonym stanowisku na wolnym lub chronionym rynku pracy.

Edukacja opiera się na indywidualnych programach edukacyjno-terapeutycznych, opracowanych przez nauczycieli i specjalistów pracujących z uczniami. W procesie kształcenia uczniów w szkole przysposabiającej do pracy wyodrębnia się następujące przedmioty:

- funkcjonowanie osobiste i społeczne,
- przysposobienie do pracy,
- wychowanie fizyczne,
- zajęcia kształtujące kreatywność,
- zajęcia rozwijające komunikowanie się,
- zajęcia rewalidacyjne,
- religia.

Ośrodek Rewalidacyjno – Wychowawczy przeznaczony jest dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu głębokim posiadających orzeczenie o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych. W przypadku, gdy stan zdrowia dziecka uniemożliwia codzienny przyjazd do szkoły, organizowane są zajęcia rewalidacyjno-wychowawcze w formie indywidualnej w domu ucznia. Ośrodek rewalidacyjno-wychowawczy umożliwia dzieciom i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu głębokim, a także dzieciom i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną z niepełnosprawnościami sprzężonymi realizację obowiązku rocznego przygotowania przedszkolnego, obowiązku szkolnego i obowiązku nauki.

Ośrodek rewalidacyjno-wychowawczy zapewnia wychowankom udział w zajęciach:

- rewalidacyjno-wychowawczych, prowadzonych indywidualnie lub w zespołach;
- terapeutycznych i usprawniających ruchowo, dostosowanych do potrzeb wychowanków.

Ośrodek umożliwia dzieciom i młodzieży realizację obowiązku szkolnego w wieku od 3 do 25 lat. Tygodniowy wymiar zajęć dla zespołu wynosi 20 godz., a zajęć indywidualnych 10 godz. Liczba wychowanków z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu głębokim w zespole rewalidacyjno-wychowawczym wynosi – do 4 osób. Działalność rewalidacyjna i wychowawcza Ośrodka prowadzona jest w oparciu o Indywidualne Programy Zajęć Rewalidacyjno-Wychowawczych dostosowane do możliwości każdego wychowanka.

Ośrodek rewalidacyjno-wychowawczy zapewnia wychowankom:

1. Rozpoznawanie indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych, możliwości psychofizycznych i zainteresowań wychowanków;
2. Udział w zajęciach:
 - 1) Umożliwiających nabywanie umiejętności życiowych i społecznych ułatwiających prawidłowe funkcjonowanie w środowisku rodzinnym i społecznym:
 - a) rewalidacyjnych,
 - b) profilaktyczno - wychowawczych,
 - c) o charakterze terapeutycznym.
 - 2) Sportowych, turystycznych, rekreacyjnych i kulturalno - oświatowych, z uwzględnieniem możliwości psychofizycznych wychowanków (wycieczki, spacer).
 - 3) Rozwijających zainteresowania (zajęcia animacyjno - taneczne, z elementami muzykoterapii).

Celem zajęć jest wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży, rozwijanie zainteresowania otoczeniem oraz uzyskiwanie niezależności od innych osób w funkcjonowaniu w codziennym życiu na miarę możliwości psychofizycznych.

Od roku szkolnego 2018/2019 szkoła realizuje pilotażowy Program „Rehabilitacja 25 plus”. W bieżącym roku szkolnym z udziału w programie korzysta 8 uczestników. Realizacja programu polega na organizowaniu zajęć dziennych dla osób dorosłych z niepełnosprawnościami, którzy nie znaleźli miejsca w warsztatach terapii zajęciowej lub środowiskowych domach samopomocy. Program jest w całości finansowany przez PFRON.

W Zespole Szkół Specjalnych, w bieżącym roku szkolnym uczy się 64 uczniów. W szkole podstawowej - 24, w szkole przysposabiającej do pracy - 34, w ośrodku rewalidacyjno – wychowawczym - 6 uczestników.

3.2.4 Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Biłgoraju

Wsparcie dla szkół stanowi działalność Poradni **Psychologiczno-Pedagogicznej w Biłgoraju**, która wspomaga system edukacji w Powiecie Biłgorajskim. Poradnia świadczy profesjonalną i szybką pomoc uczniom, rodzicom i nauczycielom z terenu całego powiatu. Poradnia udziela pomocy:

- dzieciom mającym trudności w nauce i trudności wychowawcze,
- dzieciom i młodzieży niepełnosprawnej,
- dzieciom zdolnym,
- dzieciom wychowującym się w trudnych warunkach rodzinnych,
- uczniom szukającym pomocy w wyborze szkoły i zawodu,
- placówkom opiekuńczo – wychowawczym,
- szkołom, nauczycielom i radom pedagogicznym,
- rodzicom, którzy pragną rozwijać umiejętności wychowawcze.

W ostatnim roku szkolnym Poradnia wydała:

- 506 opinii w różnych sprawach (wczesnego wspomaganie rozwoju, odroczenia obowiązku szkolnego, dostosowania wymagań edukacyjnych, udzielenia zezwolenia na indywidualny program lub tok nauki, pierwszeństwa w przyjęciu ucznia do szkoły, objęcia dziecka o specyficznych trudnościach w uczeniu się pomocą psychologiczno-pedagogiczną w przedszkolu, szkole lub placówce, inne związane z kształceniem i edukacją dzieci i młodzieży).
- 139 orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego, potrzebie zajęć rewalidacyjno - wychowawczych, potrzebie indywidualnego nauczania, potrzebie indywidualnego przygotowania przedszkolnego.

Ponadto pracownicy poradni prowadzą różnorodne formy terapii: indywidualną, rodzinną, grupową. Wyznaczają je przede wszystkim aktualne potrzeby rozwojowe dzieci, młodzieży i ich rodzin.

Poradnia prowadzi również zajęcia indywidualne lub grupowe wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka dla 16 dzieci w ramach działalności subwencionowanej przez MEN oraz zajęcia dla 29 dzieci finansowane z rządowego programu kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem”.

3.2.5 Organizacje Pozarządowe

Od 2013 r. na terenie powiatu działa **Forum Organizacji Pozarządowych Powiatu Biłgorajskiego**. W skład Forum wchodzi następujące organizacje, które realizują zadania z zakresu polityki społecznej oraz inspirować działalność obywatelską:

1. Fundacja Pomocy Dzieciom "KRZYK" z siedzibą w Biłgoraju, przy ul. 3-go Maja 3.
2. Polski Czerwony Krzyż Oddział Rejonowy z siedzibą w Biłgoraju, przy ul. 3-go Maja 77.
3. Polskie Stowarzyszenie Diabetyków KOŁO Nr 1 z siedzibą w Tarnogrodzie, ul. Rynek 1.
4. Stowarzyszenia Integracyjno – Rehabilitacyjne Osób Niepełnosprawnych „SIRON” z siedzibą w Biłgoraju, przy ul. Kościuszki 28.
5. Stowarzyszenie „Dąb” z siedzibą Ciosmy 77.
6. Stowarzyszenie „Moje Nadzeczce” z siedzibą Nadzeczce 34 a.
7. Stowarzyszenie Biłgorajski Uniwersytet Trzeciego Wieku z siedzibą w Biłgoraju, przy ul. Bartoszewskiego 10.
8. Stowarzyszenie Kobiet Goraja – Kobieta Aktywna z siedzibą w Goraju, ul. Frampolska 33.
9. Stowarzyszenie na Rzecz Bukowiny z siedzibą w Bukowinie 93.
10. Stowarzyszenie Przyjaciół Szkół z siedzibą w Radzięcinie 82.
11. Stowarzyszenie Przyjaciół Ziemi Biskiej z siedzibą w Biszczu 50.
12. Stowarzyszenie Przyjaciół Ziemi Gorajskiej Gorajszczyzna z siedzibą w Goraju, ul. Szczepkowska 6.
13. Stowarzyszenie Zrównoważonego Rozwoju i Przedsiębiorczości Społecznej z siedzibą w Biłgoraju przy ul. Motorowa 2.

Ponadto poza strukturami Forum Organizacji Pozarządowych zadania z zakresu polityki społecznej realizują również:

1. Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom Niepełnosprawnym „Krok za krokiem” w Zamościu Koło Terenowe w Biłgoraju, ul. Sienkiewicza 15.
2. Towarzystwo Aktywności Osób Niepełnosprawnych w Biłgoraju, ul. I Armii Wojska Polskiego 4.

3.2.6 Pomoc społeczna

3.2.6.1 Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Biłgoraju

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie realizuje zadania z zakresu wsparcia osób niepełnosprawnych, przede wszystkim wykorzystując środki PFRON przyznawane dla powiatu wg algorytmu oraz środki unijne.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Biłgoraju realizuje zadania związane z rehabilitacją społeczną, finansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, do której należy:

1. Likwidacja barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych.
2. Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze.
3. Dofinansowanie do turnusów rehabilitacyjnych.

4. Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki.
5. Dofinansowanie kosztów działalności warsztatów terapii zajęciowej.

Najważniejsze informacje dotyczące zadań realizowanych przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Biłgoraju wynikające z Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Biłgorajskim na lata 2014 – 2020:

1. Objęto wsparciem rodziny, dzieci i młodzież zagrożoną wykluczeniem społecznym poprzez udzielenie pomocy finansowej na usamodzielnienie.
2. Zorganizowano bezpłatny wypoczynek letni dla 70 dzieci i młodzieży.
3. Umieszczono 45 osób wymagających całodobowej opieki w domach pomocy społecznej.
4. Udzielano poradnictwa psychologicznego dla rodzin.
5. Przeprowadzono szkolenia dla 6 kandydatów na rodziny zastępcze.
6. Przeprowadzono szkolenia dla rodzin zastępczych podnoszących kompetencje i umiejętności wychowawcze.
7. Wydano 167 kart dużej rodziny 3+/- rodziny zastępczej 3+.
8. Zlikwidowano bariery architektoniczne 12 osobom niepełnosprawnym.
9. Polepszano dostępność osób niepełnosprawnych do dóbr kultury, rozrywki, sportu poprzez dofinansowanie 6 imprez integracyjnych.
10. Przyznano dofinansowanie 131 osobom niepełnosprawnym do uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych.
11. Udzielono wsparcia dla warsztatów terapii zajęciowej poprzez pomoc finansową oraz zwiększenie liczby uczestników.

W Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Biłgoraju w 2019 roku w ramach wsparcia osób niepełnosprawnych realizowane były m.in. zadania z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych oraz pilotażowego programu „Aktywny Samorząd”.

Tabela 11 Rehabilitacja społeczna osób niepełnosprawnych w Powiecie Biłgorajskim

Rehabilitacja społeczna osób niepełnosprawnych			
Rodzaj zadania	Liczba złożonych wniosków	Liczba zrealizowanych wniosków	Wyplacona kwota dofinansowania
Dofinansowanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych	212 + 98 opiekunów = 310	91 + 40 opiekunów = 131	132.038,00 zł.
Zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	488	466	300.339,00 zł.
Zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny osób niepełnosprawnych	27	24	32.032,00 zł.

Usługi indywidualnego transportu door-to-door oraz poprawa dostępności architektonicznej wielorodzinnych budynków mieszkalnych

Likwidacja barier architektonicznych	40	12	89.368,00 zł.
Likwidacja barier w komunikowaniu się	98	56	79.572,00 zł.
Likwidacja barier technicznych	18	11	26.614,00 zł.
Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych	6	6	12.890,00 zł

Źródło: PCPR w Biłgoraju

Tabela 12 Pilotażowy program „Aktywny samorząd”

Moduł programu	Obszar programu	Numer zadania w ramach obszaru		Liczba wniosków złożonych w 2019 roku	Liczba zawartych umów w 2019 roku	Wysokość środków wypłaconych (we wnioskach zrealizowanych)
I likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową	A Likwidacja bariery transportowej	ZADANIE 1	Pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu	1	1	4.250,00
		ZADANIE 3		0	0	0,00
		ZADANIE 2	Pomoc w uzyskaniu prawa jazdy	4	4	5.404,00
		ZADANIE 4		0	0	0,00
	B Likwidacja bariery w dostępie do uczestnictwa w społeczeństwie informacyjnym	ZADANIE 1	Pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania	3	3	28.005,00
		ZADANIE 3		18	18	44.674,00
		ZADANIE 4		3	3	7.159,00
		ZADANIE 2	Dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania	1	1	0,00
		ZADANIE 5	Pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego sprzętu elektronicznego, zakupionego w ramach programu	0	0	0,00

I likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową	C Likwidacja barier w poruszaniu się	ZADANIE 1 – pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym	5	3	28.100,00
		ZADANIE 2 – pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym	7	7	14.089,00
		ZADANIE 3 – pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne	0	0	0
		ZADANIE 4 – pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanej protezy kończyny	0	0	0
		ZADANIE 5 – pomoc w zakupie skutera inwalidzkiego o napędzie elektrycznego do wózka ręcznego	5	5	21.310,00
	D – pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej		7	7	8.647,02
II Pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym			74	70	170.433,25
Razem modul II			128	122	332.071,37

Źródło: PCPR w Biłgoraju

3.2.6.2 Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Biłgoraju

Zespół realizuje zadania zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2020 r., poz. 426) oraz Rozporządzeniem Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (Dz. U. z 2018 r., poz. 2027) i należą do nich:

1. Orzekanie o niepełnosprawności osób do 16-tego roku życia – bez określenia stopnia niepełnosprawności.
2. Orzekanie o stopniu niepełnosprawności osób, które ukończyły 16-ty rok życia, polegające na zakwalifikowaniu osób niepełnosprawnych do jednego z trzech stopni niepełnosprawności:
 - **znaczny** stopień niepełnosprawności - zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy
 - **chronionej i wymagającej** - w celu pełnienia ról społecznych- stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innych osób w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji,

- **umiarkowany** stopień niepełnosprawności - zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie
- w warunkach chronionych lub wymagającą czasowej albo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych,
- **lekki** stopień niepełnosprawności - zalicza się osobę o naruszonej sprawności organizmu, która powoduje obniżenie zdolności do wykonywania pracy, w porównaniu do zdolności, jaką wykazuje osoba o podobnych kwalifikacjach zawodowych z pełną sprawnością psychiczną i fizyczną, lub mająca ograniczenia w pełnieniu ról społecznych dające się kompensować przy pomocy wyposażenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze lub środki techniczne.

W orzeczeniu poza ustaleniem niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności zawarte są wskazania dotyczące w szczególności:

- odpowiedniego zatrudnienia uwzględniającego psychofizyczne możliwości danej osoby,
 - szkolenia, w tym specjalistycznego,
 - zatrudnienia w zakładzie aktywności zawodowej,
 - uczestnictwa w terapii zajęciowej,
 - konieczności zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze oraz pomoce techniczne, ułatwiające funkcjonowanie danej osoby,
 - korzystania z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji, przez co rozumie się korzystanie z usług socjalnych, opiekuńczych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych świadczonych przez sieć instytucji pomocy społecznej, organizacje pozarządowe oraz inne placówki,
 - konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji,
 - konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji,
 - konieczności zaopatrzenia w kartę parkingową,
 - prawo do zamieszkiwania w oddzielnym pokoju.
3. Orzekanie o wskazaniach do ulg i uprawnień dla osób, które posiadają orzeczenia o inwalidztwie lub niezdolności do pracy wydane przez inne organy orzekające (KRUS, ZUS, KIZ, MSWiA).
 4. Wydawanie legitymacji dokumentującej niepełnosprawność osób do lat 16-tu i stopień niepełnosprawności osób powyżej 16-tego roku życia.
 5. Wydawanie kart parkingowych.

Zadania zrealizowane przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Biłgoraju w 2019 roku:

Tabela 13 Orzecznictwo Powiatowe Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Biłgoraju w 2019 r. dla osób powyżej 16 roku życia

Osoby powyżej 16 roku życia		
Lp.	Wyszczególnienie	Liczba
1.	Wydane orzeczenia z określeniem stopnia niepełnosprawności	1922
2.	Wydane orzeczenia o nie zaliczeniu do osób niepełnosprawnych	47
3.	Wydane orzeczenia o odmowie ustalenia stopnia niepełnosprawności	19
Ogółem wydane orzeczenia		1988

Źródło - Powiatowe Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Biłgoraju

Tabela 14 Orzecznictwo Powiatowe Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Biłgoraju w 2019 r. dla osób przed 16 rokiem życia

Osoby przed 16 rokiem życia		
Lp.	Wyszczególnienie	Liczba
1.	Wydane orzeczenia o odmowie ustalenia niepełnosprawności	1
2.	Wydane orzeczenia o nie zaliczeniu do osób niepełnosprawnych	24
3.	Wydane orzeczenia o zaliczeniu do osób niepełnosprawnych	497
Ogółem wydane orzeczenia		522

Źródło - Powiatowe Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Biłgoraju

Ponadto wydano:

- 53 legitymacji osobom przed 16-tym rokiem życia,
- 374 legitymacji osobom po 16-tym roku życia posiadającym ważne orzeczenie o stopniu niepełnosprawności,
- 282 kart parkingowych.

3.2.6.3 Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej

Zakres zadań realizowanych przez samorząd terytorialny w sferze pomocy społecznej jest szeroki, przy czym część zadań organów samorządowych określonych zostało w ustawie o pomocy społecznej jako zadania zlecone z zakresu administracji rządowej, część natomiast,

jako zadania własne jednostki, ze szczególnym wskazaniem na zadania własne o charakterze obowiązkowym. Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminy, a finansowanych z budżetu państwa w zakresie ich realizacji i obsługi, należą takie jak: organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi, przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną, prowadzenie i rozwój infrastruktury środowiskowych domów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi, realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia, przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia, posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom korzystającym ze wsparcia państwa na podstawie ustawy z dnia 13 czerwca 2003r. o cudzoziemcach. Zadania własne gminy w zakresie pomocy społecznej dotyczą działań stanowiących istotę pomocy społecznej.

W ramach zadań własnych, gmina zobowiązana jest także do prowadzenia pracy socjalnej, organizowania i świadczenia usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, kierowania do domów pomocy społecznej i ponoszenia odpłatności za pobyt mieszkańca w tym domu, prowadzenia i zapewnienia miejsc w mieszkaniach chronionych, dożywiania dzieci, czy sprawienia pogrzebu. Zadania własne gminy – jakkolwiek niemające statusu zadań o charakterze obowiązkowym, co oznacza, że mogą być wykonywane w miarę możliwości samorządu gminnego – obejmują także przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych celowych, przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek i pomocy w naturze prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki, podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych oraz współpraca z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach. Koncepcja pomocy społecznej w gminie, wynikająca z rozeznaczonych potrzeb przy uwzględnieniu możliwości organizacyjnych i kadrowych jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, opracowywana jest w formie gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych.

Ze statutowej pomocy świadczonej przez Ośrodki Pomocy Społecznej korzystało w latach 2018 i 2019 odpowiednio 5049 osób i 5128 osób (w stosunku do całkowitej liczby ludności – 4,97% i 5,08%). Świadczenia przyznano 3616 i 3 355 osobom (do ogólnej liczby osób korzystających w pomocy – 71,52 % i 65,42%). Osoby długotrwale korzystające z pomocy to w każdym roku blisko 60% wszystkich osób. Wywiad środowiskowy przeprowadzono wobec 92% osób którym przyznano świadczenia w 2018 r. i 88% w 2019 r. W tych latach zawarto 38 i 77 kontraktów socjalnych, którymi objęto 68 i 114 osób. Wszystkie Ośrodki Pomocy Społecznej w Powiecie Biłgorajskim udzieliły w latach 2018 i 2019 świadczeń pieniężnych w postaci:

1. zasiłku stałego – 398 i 396 osób na kwoty 1 929 157,00 zł i 2 131 875,00 zł, w tym zasiłek stały dla osób samotnie gospodarujących – 330 i 337 osób na kwoty 1 751 756,00 zł i 1 994 678,00 zł.
2. zasiłku okresowego – 389 i 377 osób na kwoty 607 392,00 zł i 633 479,00 zł, w tym:
 - zasiłek okresowy z tytułu bezrobocia – 242 i 232 osoby na kwoty 402 784,00 zł i 423 129,00 zł,
 - zasiłek z tytułu długotrwałej choroby – 77 i 66 osób na kwoty 87 708,00 zł i 80 355,00 zł,
 - z tytułu niepełnosprawności – 32 i 37 osób na kwotę 58 882,00 zł i 44 115,00 zł,
 - Zasiłek okresowy z tytułu możliwości utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego – 8 i 5 osób na kwoty 10 354,00 zł i 5 780,00 zł.
3. zasiłku celowego – 1185 i 1063 osób na łączne kwoty 1 262 871,00 zł i 1 214 703,00 zł, w tym zasiłek celowy przyznawany w ramach programu wieloletniego „Posiłek w szkole i w domu” dla 715 i 654 osób na kwoty 828 939,00 zł i 825 302,00 zł,

Statystycznie znaczną grupę stanowią osoby korzystające z refundowanych posiłków – 1971 i 1800 na kwoty 903 368,00 zł i 851 544,00 zł. Wszystkie korzystały z programu „Posiłek w szkole i w domu”.

Ośrodki Pomocy Społecznej udzieliły też pomocy w formie dodatków mieszkaniowych dla 582 i 475 osób na kwoty 670 353,00 zł i 561 959,00 zł. Najwięcej dodatków energetycznych przyznano mieszkańcom gminy miejskiej Biłgoraj 403 na łączną ilość 435 za kwotę 35 912,00 zł (39 886,00 zł dla wszystkich).

3.2.6.4 Domy pomocy społecznej

Domy Pomocy społecznej stanowią formę pomocy instytucjonalnej. Są one przeznaczone dla osób, które nie mogą otrzymać niezbędnej opieki i wsparcia w ich miejscu zamieszkania, nie kwalifikują się do leczenia szpitalnego, lecz z uwagi na podeszły wiek, schorzenia, warunki rodzinne, mieszkaniowe i materialne oraz sytuację życiową wymagają stałej opieki. Na terenie Powiatu Biłgorajskiego funkcjonują dwa domy pomocy społecznej:

Dom Pomocy Społecznej dla Kombatantów w Biłgoraju, Dom Pomocy Społecznej dla osób dorosłych, dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie oraz dla osób przewlekle psychicznie chorych w Teodorówce – z 2 filiami (Biłgoraj, Długi Kąt).

Przedmiotem działania domów pomocy społecznej jest zabezpieczenie mieszkańcom usług w zakresie potrzeb bytowych (zamieszkania, wyżywienia, odzieży) opiekuńczych (pielęgnacji, pomocy w podstawowych czynnościach życiowych oraz załatwianiu spraw osobistych) oraz wspomagających (udział w terapii zajęciowej, podnoszenie sprawności, aktywizowanie mieszkańców, umożliwienie zaspakajania potrzeb religijnych i kulturalnych).

Z informacji o działalności Dom Pomocy Społecznej dla Kombatantów w Biłgoraju w 2019 r. wynika, że zamieszkiwało w nim 97 osób (w tym przyjętych - 35 i zmarłych - 32 osoby, do rodziny wróciła 1 osoba i 1 przeszła do innej placówki). Najstarsza osoba wśród mieszkańców miała 102 lata, najmłodsza 47. Większość mieszkańców (64 osoby) do codziennego poruszania się po obiekcie używa sprzętu ortopedycznego, w tym: kuli łokciowej, laski dłoniowej, chodzika i wózka inwalidzkiego. 20 osób to osoby stale leżące (nie opuszczające łóżek). W sposobie odpłatności za pobyt przeważa pokrycie kosztów pobytu w formie płatności połączonej przez mieszkańca i gminę (62 osoby). DPS świadczy usługi bytowe zapewniając miejsce zamieszkania w pokojach jednoosobowych (20), dwuosobowych (18), trzyosobowych (3), czteroosobowych (4) pokojach mieszkalnych. Dom dysponuje łącznie 45 pokojami mieszkalnymi. Ponadto do dyspozycji mieszkańców pozostają pomieszczenia ogólnodostępne takie jak: świetlice, pokój dziennego pobytu, kuchnia mieszkańców, sale terapii zajęciowej, jadalnia, kaplica, pralnia, pomieszczenia do rehabilitacji. W zakresie wyżywienia Dom zapewnia 4 posiłki dziennie z uwzględnieniem indywidualnych zaleceń dietetycznych, ponadto podstawowe produkty żywnościowe oraz napoje są dostępne przez całą dobę. Mieszkaniec ma prawo do wyboru miejsca spożywania posiłku w pokoju lub w jadalni. W razie potrzeby mieszkaniec jest karmiony. Oprócz usługi pobytowej DPS świadczy jeszcze usługi: opiekuńcze, zdrowotne, wspomagające (praca socjalna, rehabilitacja ruchowa, zespół terapeutyczno-opiekuńczy i terapia zajęciowa). Mieszkańcy mają możliwość korzystania zajęć pracowni: zajęć manualnych – rękodzieła artystycznego, robótek ręcznych, biblioterapii – spotkania tematyczne, biblioterapii – czytanie książek samodzielnie, czytanie książek i czasopism grupowe, przeglądanie kronik, zdjęć w tym biblioterapii przyłóżkowej, muzykoterapii (zespół śpiewaczy i kapela, wspólne śpiewanie i zabawy taneczne), klub filmowy, terapii ruchem – spacer, pikniki sportowo - rekreacyjne, terapii opartej na słowie – rozmowy, dyskusje, pogadanki, dramatoterapii, treningów pamięci, hortiterapii – pracy, przebywanie w ogrodzie, terapii duchowej – nabożeństwa religijne prowadzone przez kapłana, czytanie i śpiewy liturgiczne.

W ciągu roku kalendarzowego w ramach działalności kulturalnej organizowane są liczne imprezy integrujące mieszkańców ze środowiskiem, w tym: Udział w „Orszaku Trzech Króli” organizowanym przez Katolickie Liceum Ogólnokształcące w Biłgoraju, „Jasełka” w wykonaniu mieszkańców i pracowników Domu Pomocy Społecznej dla Kombatantów w Biłgoraju, koncert kolęd uczniów PSM I Stopnia w Biłgoraju, „Jasełka” w wykonaniu uczniów Szkoły Podstawowej nr 1 w Biłgoraju, Obchody Dnia Babci i Dziadka, VII Przegląd Kolęd i Pastorałek, 100- urodziny mieszkanki domu pani Marii Otachel, obchody Światowego Dnia Chorych w Domu Kombatanta, wykład na temat rodzajów oszustw skierowanych wobec osób starszych oraz stosowanej prewencji - policja KPP w Biłgoraju, zabawa karnawałowa, obchody Dnia Kobiet w Domu Kombatanta, montaż słowno - muzyczny w wykonaniu przedszkolaków z Akademii Przedszkolaka w Biłgoraju, „Misterium Męki Pańskiej” spektakl teatralny w wykonaniu mieszkańców i pracowników Domu Kombatanta, obchody 228 rocznicy uchwalenia Konstytucji 3 Maja, obchody 74 rocznicy zakończenia II Wojny Światowej, pielgrzymka do Górecka Kościelnego, „Majówka” - spotkanie integracyjne w DPS w Janowie Lubelskim, Spektakl teatralny „Calineczka” w wykonaniu uczniów Szkoły Podstawowej w Radzięcinie, Diecezjalne Święto Chorych w Krasnobrodzie, spotkanie integracyjne mieszkańców DPS w ogrodzie, koncert organowy w Leżajsku, wycieczka do Radecznicy, piknik integracyjny w ogrodzie DPS dla Kombatantów w Biłgoraju, odpust ku czci św. Ojca Pio w kaplicy, spotkanie integracyjne „Jesień z rodziną”, montaż słowno-

muzyczny o tematyce patriotycznej w wykonaniu uczniów RCEZ w Biłgoraju, koncert pieśni patriotycznej w wykonaniu Szwadronu Kawalerii im. 3 Pułku Ułanów Śląskich w Biszczu, „Andrzejki” - spotkanie integracyjne, Mikołaj w DPS dla Kombatantów w Biłgoraju i „Wigilia”.

Z informacji o działalności Domu Pomocy Społecznej w Teodorówce w 2019 r. wynika, że funkcjonuje on w 2 budynkach w Teodorówce 9 i dwóch filiach: w Biłgoraju przy ulicy Zielonej 95 i w Długim Kącie. Łącznie z filiami dysponuje 195 miejscami dla osób niepełnosprawnych intelektualnie: dzieci, młodzieży i osób dorosłych, a także dla osób przewlekle psychicznie chorych (filia w Długim Kącie). Dom jest placówką koedukacyjną stacjonarną.

Charakterystyka mieszkańców pod względem stopnia niepełnosprawności intelektualnej oraz występujących chorób i zaburzeń psychicznych.

Tabela 15 Liczba mieszkańców DPS w Teodorówce z podziałem na różne stopnie niepełnosprawności

STOPIEŃ UPOŚLEDZENIA UMYSŁOWEGO	LEKKI	UMIARKO- WANY	ZNACZNY	GŁĘBOKI	CHOROBY I ZABURZENIA PSYCHICZNE	OBNIŻENIE FUNKCJI INTELEKTUALNYCH
LICZBA OSÓB	21	62	43	27	30	11

Źródło: DPS w Teodorówce

Charakterystyka mieszkańców pod względem stopnia niepełnosprawności na podstawie orzeczeń wydanych przez Zespół Orzekający o Stopniu Niepełnosprawności oraz Komisje ZUS i KRUS

Tabela 16 Liczba mieszkańców DPS w Teodorówce skategoryzowanych pod względem niepełnosprawności wg wydanych przez Zespół Orzekający o Stopniu Niepełnosprawności oraz Komisje ZUS i KRUS

LICZBA MIESZKAŃCÓW SKATEGORYZOWANYCH POD WZGLĘDEM STOPNIA NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI		
LEKKI/III GRUPA INWALIDZKA	UMIARKOWANY/II GRUPA INWALIDZKA	ZNACZNY/I GRUPA INWALIDZKA
0	27	167

Źródło: DPS w Teodorówce

Na koniec 2019 r. najmłodszy mieszkaniec naszego domu miał 13 lat, natomiast najstarszy 88 lat. Spośród 194 mieszkańców DPS-u do utrzymania 2 osób dopłaca rodzina,

natomiast do utrzymania 71 osób dopłaca gmina. Z Domu Pomocy Społecznej w Teodorówce odeszło 10 osób (w tym 8 osób zmarło, 1 osoba przeniosła się do innej placówki, 1 odeszła do domu rodzinnego), 10 osób przybyło.

W DPS w Teodorówce jest 14 osób leżących, 23 osoby na wózkach inwalidzkich, 35 osób wymagających karmienia, 32 osoby wymagające pomocy przy jedzeniu, 4 osoby z autyzmem.

Niezależnie od stopnia niepełnosprawności wszyscy mieszkańcy domu, tak jak zdrowi ludzie muszą mieć zabezpieczone podstawowe potrzeby: fizjologiczne, poznawcze, bezpieczeństwa, szacunku, przynależności, wolności i miłości. W domu przyjęta jest zasada maksymalnego odejścia od instytucji na ile jest to możliwe. Mieszkańcy są gospodarzami domu, a personel jest po to, żeby pomagać i towarzyszyć mieszkańcowi w przezwyciężaniu trudności i ograniczeń.

DPS w Teodorówce świadczy następujące formy usług:

1. **Opiekuńcze** - polegające na udzielaniu pomocy w podstawowych czynnościach życiowych, pielęgnacji, pomocy w załatwianiu spraw osobistych, utrzymywanie kontaktu z rodzinami mieszkańców.
2. **Religijne** - stwarzanie mieszkańcom możliwości aktywnego uczestniczenia i realizowania potrzeb religijnych zgodnie z wyznawaną religią (na terenie domu zorganizowana została kaplica).
3. **Kulturalne** – zapewnianie możliwości uczestniczenia w różnych wydarzeniach kulturalnych zarówno na terenie domu jak i organizowanych przez zaprzyjaźnione placówki, stowarzyszenia i fundacje; są to działania podejmowane na rzecz integracji mieszkańców ze środowiskiem oraz rehabilitacji społeczne.
4. **Edukacyjne** - wszyscy mieszkańcy naszego domu, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa spełniają swój obowiązek edukacyjny, który realizowany jest w zespole szkół specjalnych w Biłgoraju. Zajęcia, ich treść i forma są indywidualnie dostosowywane do ograniczeń jakie posiadają nasi mieszkańcy; celem edukacji w przypadku mieszkańców DPS- u jest: budowanie tożsamości, rozwijanie autonomii i poczucia godności, wdrażanie ich do funkcjonowania społecznego oraz do rozumienia i przestrzegania norm społecznych, a w szczególności wyposażenie ich w takie umiejętności i wiadomości, które pozwolą im na korzystanie – w miarę indywidualnych możliwości – z ich praw osobowych, a także pozwolą im na lepsze postrzeganie siebie.

W ciągu roku kalendarzowego w ramach działalności kulturalnej organizowane są liczne imprezy integrujące mieszkańców ze środowiskiem, w tym: spotkanie z okazji Dnia Kobiet, połączony z przypadającym na dzień 10 marca Dniem Mężczyzny rajd z okazji Dnia Wiosny, warsztaty zdobienia Pisanek w Tarnogrodzie, wyjazd do ZSS w Biłgoraju na rozstrzygnięcie konkursu „Kolory Świata”, spotkanie z okazji Świąt Wielkanocnych „Dom na Skale”, Dzień Godności, wyjazd na podsumowanie konkursu „Rajskie Ptaki” do Kębła, turniej piłki nożnej Majdan Nepryski, udział w XX Pielgrzymce Środowisk Pomocy Społecznej do Sanktuarium św. Stanisława w Górecku Kościelnym, udział w Majówce – Janów Lubelski, spotkanie integracyjne połączone z podchodami, wyjazd na XX lecie ŚDS w Tarnogrodzie, rajd

integracyjny w Krasnobrodzie, Rodzinny Festyn na Gromadzie występ zespołu „Przyjaciele Pewnej Stokrotki”, wyjazd nad zalew Biłgoraj, wyjazd do Zamościa na Eurofolk, dwudniowa wycieczka-Kurozwęki (Pałac, Safarii Bizonów, Małe Zoo), Zalipie (Dom Malarek, warsztaty malowania na desce), Bochnia(kopalnia soli), Okocim (zwiedzanie browaru połączone z degustacją), rajd pieszy na Wolaniny, warsztaty taneczne (poprowadzonych przez instruktora tańca z MDK z Biłgoraja), warsztaty plastyczne (malowanie kwiatów na dużych kartonach), wyjazd jednodniowy do Horyńca Zdroju, warsztaty teatralne prowadzone przez instruktora z MDK z Biłgoraja, wyjazd do Zamościa (Manufaktura słodczy); Bondyrza; Krasnobrodu, spotkanie z Policją z KP z Biłgoraja pogadanka na temat „Bezpieczny na drodze” (grupa pierwsza), popołudniowa dyskoteka (zabawa z chustą animacyjną), drugie spotkanie z Policją –grupa druga, wyjazd do Popkovic „Pożegnanie lata” -wyróżnienie za pracę (konkurs Leśmian), wyjazd do DPS w Tyszowcach na XXV – lecie „Domu Pomocy”, wyjazd na zawody –biegi –Rudnik, wyjazd do Moczar na „Szachową Jesień w Moczarach”, IV Bieszczadzki Rajd pieszy mieszkańców DPS, udział w Przeglądzie Poezji Recytowanej i Śpiewanej Osób Niepełnosprawnych „O księżyc Twardowskiego” w Biszczy, XVI Biłgorajski Przegląd Twórczości Muzyczno-Teatralnej Osób Niepełnosprawnych, święto pieczonego ziemniaka, dyskoteka na świeżym powietrzu, wyjazd na cmentarze -Kanie - Stary Zamość - Złojec – Wielącza, wyjazd na zawody Tenis Stołowy do Krasnobrodu, porządkowanie grobów zmarłych Mieszkańców DPS w ramach terapii przygotowanie wiązanek, wyjazd do Nowej Dęby – warsztaty robienia i zdobienia bombek choinkowych, zawody sportowe – Boccia –Biłgoraj, zabawa andrzejkowa – wróżby, spotkanie opłatkowe – JASEŁKA, zabawa sylwestrowa.

3.2.6.5 Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Biłgoraju

Ośrodek Interwencji Kryzysowej jest instytucją zajmującą się udzielaniem wsparcia w trudnych emocjonalnie sytuacjach życiowych, powstałych m.in. w związku z kryzysami rodzinnymi, trudnościami wychowawczymi, problemami psychospołecznymi (np. brakiem środków finansowych, bezrobociem, przemocą w rodzinie, nadużywaniem alkoholu, poczuciem osamotnienia). Celem podejmowanej interwencji kryzysowej, rozumianej jako zespół interdyscyplinarnych działań inicjowanych na rzecz osób i rodzin będących w stanie kryzysu, jest przede wszystkim przywrócenie równowagi psychicznej, umiejętności samodzielnego radzenia sobie, zapobieganie chronicznej niewydolności psychospołecznej. W interwencji udziela się natychmiastowej specjalistycznej pomocy psychologicznej obejmującej procesy diagnozowania, profilaktyki i pracy terapeutycznej, a w zależności od potrzeb i uzasadnionych sytuacji, także schronienia oraz poradnictwa. Przyjmuje ono postać poradnictwa socjalnego (np. udzielanie porad z zakresu świadczeń zabezpieczeniowych, działań instytucji socjalnych, prawa pracy, sposobu dochodzenia roszczeń i praw o charakterze socjalnym), poradnictwa rodzinnego (dotyczącego zasad i problemów funkcjonowania grup społecznych, poradnictwa prawnego (obejmującego m.in. informacje o przepisach prawa rodzinnego i opiekuńczego, zabezpieczenia społecznego, ochrony praw lokatorów). Osoby dotknięte przemocą lub znajdujące się w innej kryzysowej sytuacji mogą znaleźć schronienie w hostelu w OIK-u w Biłgoraju.

Zadania realizowane przez OIK w Biłgoraju w 2019 r. wynikające z Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Biłgorajskim na lata 2014 – 2020 i Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Biłgorajskim na lata 2018 – 2020

1. Prowadzenie hostelu dla ofiar przemocy oraz osób i rodzin znajdujących się w sytuacji zagrożenia życia lub bezpieczeństwa. Z tej formy pomocy skorzystało 12 osób, w tym: 2 mężczyzn, 5 kobiet, 5 dzieci.
2. Udzielanie poradnictwa psychologicznego, prawnego, osobom i rodzinom będących w sytuacji kryzysowej - zakres prowadzenia poradnictwa przedstawiał się następująco:
 - a. poradnictwo psychologiczne 99 osób, 305 spotkań z psychologiem,
 - b. poradnictwo prawne 29 osób, 46 porad.
3. Postanowienia Sądu - w związku z postanowieniami Sądu Okręgowego w Zamościu I Wydział Cywilny, Sądu Rejonowego w Biłgoraju III Wydział Rodzinny i Nieletnich oraz Sądu Okręgowego w Zamościu I Wydział Cywilny w Ośrodku Interwencji Kryzysowej odbywały się spotkania rodziców, którzy mają ograniczoną władzę rodzicielską z dziećmi w obecności psychologa; w spotkaniach uczestniczyło 29 osób (10 rodzin), w tym 10 dzieci, odbyło się 45 spotkań; przez cały czas prowadzone były systematyczne rozmowy medacyjne i konsultacyjne z tymi rodzicami, odbyło się 43 konsultacji.
4. Grupę wsparcia - grupa wsparcia dla kobiet doświadczających przemocy domowej; program
5. Skierowany był dla osób, które na co dzień doświadczają przemocy fizycznej, psychicznej, seksualnej bądź ekonomicznej i nie potrafią przerwać destrukcyjnej relacji; głównym celem działania grupy wsparcia dla ofiar przemocy było dostarczenie kolejnej formy pomocy osobom, które z racji doświadczanej w rodzinie różnej formy przemocy nie czują się bezpiecznie; częstotliwość odbytych spotkań dwa razy w miesiącu.
6. Grupę wsparcia dla osób 60+ - celem działania grupy było otoczenie uczestników spotkań troską, empatią oraz dostarczenie im wsparcia psychologicznego w radzeniu sobie z problemami; w spotkaniach uczestniczyły cztery osoby; tematyka spotkań zawierała między innymi zagadnienia dotyczące poczucia osamotnienia, radzeniu sobie z negatywnymi myślami i utratami, profilaktykę depresji, elementy komunikacji interpersonalnej, dbanie o sprawność umysłową i rozwój zainteresowań.
7. Prowadzenie grup samopomocowych, terapeutycznych i psychoedukacyjnych.
8. Cykl warsztatów profilaktyczno-edukacyjnych dla 589 uczniów z szkół z terenu powiatu biłgorajskiego dotyczących problematyki przemocy w szkołach oraz asertywnych postaw zachowania w sytuacji doświadczenia przemocy rówieśniczej.
9. Zajęcia profilaktyczno-edukacyjne dla seniora (w zajęciach uczestniczyło 44 seniorów).

Edukację rodziców/ opiekunów w zakresie właściwych postaw rodzicielskich metod i form wychowania, radzenia sobie w sytuacjach trudnych oraz konsekwencji stosowania przemocy wobec dzieci – Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Biłgoraju we współpracy z placówkami oświatowymi z terenu powiatu biłgorajskiego zrealizował spotkania z rodzicami i opiekunami w 2 szkołach, w których udział wzięły 124 osoby.

10. Propagowanie pozytywnych postaw rodzicielskich i metod wychowawczych w społeczności lokalnej poprzez opracowanie i rozpropagowanie materiałów (ulotek, broszur plakatów wśród społeczności lokalnej na temat pozytywnych postaw i metod wychowawczych. Została opracowana i rozpowszechniona, ulotka pt.: „Pozytywna komunikacja, porozumiewanie bez złości, agresji i przemocy”.
11. Spotkania tematyczne oraz szkolenia dla pracowników instytucji działających na rzecz pomocy rodzinom zagrożonym przemocą oraz na rzecz zwalczania i zapobiegania przemocy w rodzinie poprzez realizacja szkoleń i spotkań tematycznych podnoszących poziom wiedzy i kwalifikacje osób pracujących w instytucjach i organizacjach pomagających rodzinom - zostały zorganizowane szkolenia:
 - a. „Mechanizmy przemocy w parach”.
 - b. „Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie uwzględniające: problematykę zjawiska, metody pracy z osobami uwięzłymi w przemoc oraz dylematy w pomocy”.
 - c. „Dialog motywujący”.
12. Działania w zakresie podniesienie poziomu wiedzy i świadomości społecznej dot. przyczyn i skutków przemocy w rodzinie poprzez opracowanie i przeprowadzenie kampanii lokalnych na temat mechanizmów oraz społecznej szkodliwości przemocy w rodzinie.
13. Opracowanie ulotki „Dasz radę! Zatrzymaj przemoc!” i rozpropagowanie jej w formie kolportażu na terenie powiatu biłgorajskiego oraz ulotki pt. „Przemoc wobec osób starszych”, która została rozpowszechniona w instytucjach pożytku publicznego.

3.2.6.6 Wioska Dziecięca SOS w Biłgoraju

Na terenie Powiatu Biłgorajskiego obecnie funkcjonuje jedna placówka opiekuńczo-wychowawcza: Wioska Dziecięca SOS w Biłgoraju prowadzona przez Stowarzyszenie SOS Wioski Dziecięce w Polsce. W Wiosce Dziecięcej SOS w Biłgoraju sprawowana jest opieka w systemie rodzin wioskowych dla dzieci opuszczonych i osieroconych. Dzieci otoczone są opieką psychologiczno- pedagogiczną i lekarską. Wioska Dziecięca SOS otrzymuje z budżetu powiatu dotacje, które zostają wykorzystane w całości z przeznaczeniem na: żywność, odzież, kieszonkowe, środki czystości, wydatki szkolne bieżące, opłaty szkolne, leki, sprzęt medyczny, usługi transportowe, pomoce pedagogiczne, imprezy kulturalne, wynagrodzenia pracowników, zakup wyposażenia domów rodzinnych.

W rodzinach objętych Programem w Biłgoraju wychowuje się 248 dzieci i młodzieży. W świetlicach zlokalizowanych w Bukowej, Gromadzie oraz Woli Dereźniańskiej z różnorodnej oferty zajęć skorzystało w skali roku łącznie 217 dzieci. Oferta dostosowana jest do potrzeb i grup wiekowych, najwięcej dzieci wspieranych w placówkach wsparcia dziennego i w środowisku rodzinnym to dzieci w wieku 6-13 lat (56%), kolejną grupą są maluszki do 3 roku życia (16,5%), po 25% do dzieci w wieku 4-5 lat oraz 14-17 lat, a młodzi pełnoletni stanowią 4% podopiecznych rodzin w programie „SOS Rodzinie” Biłgoraj. 10 stałych pracowników wspierało rodziny i dzieci w dążeniu ku samodzielności zapewniając ważne usługi rozwojowe:

- konsultacje indywidualne z prawnikiem – 7 rodziców,
- rodzinny wyjazd wakacyjny do Magicznych Ogrodów – 48 uczestników,
- rodzinny wyjazd wakacyjny do Bałtowa – 52 uczestników,
- warsztaty z psychologiem nt.: „Jak być dobrym rodzicem” – 38 rodziców,
- praca socjalna w środowisku domowym, konsultacje w placówce oraz kontakty telefoniczne – 2267 konsultacji,
- praca psychologiczna z rodzicami w świetlicach, konsultacje telefoniczne i praca w środowisku domowym – 255 konsultacji,
- SI – 7 dzieci,
- Psychoterapia - 4 rodziców i 1 dziecko.

W ramach propagowania zdrowego stylu życia w Placówce Wsparcia Dziennego „Skrzydła” w Bukowej oraz jej filiach w Gromadzie i Woli Dereźniańskiej odbywały się warsztaty poruszające kwestie zdrowego odżywiania (m.in. „Owocowy zawrót głowy”, „Muffiny razem robimy”). W ramach zajęć dzieci nie tylko wzbogacały wiedzę na wspomniany temat, ale też wspólnie z wychowawcami przygotowywali zdrowe przekąski.

Ważnym wydarzeniem dla 4-osobowej grupy podopiecznych z Gromady był udział w projekcie „SOS Przyrodzie”, którego celem udziału było szukanie rozwiązań, które poprawią stan środowiska naturalnego. Pod hasłem „Każdy z nas zyska na ochronie środowiska”, uczestnicy projektu przygotowali cykl spotkań dla swoich koleżanek i kolegów mających na celu wzrost świadomości na temat ochrony środowiska poprzez promowanie ponownego użycia zbędnych rzeczy. Efektem spotkań było przygotowanie i przeprowadzenie w okresie ferii zimowych warsztatu dla podopiecznych świetlicy na temat recyklingu, uszycie ekotoreb oraz porządkowanie okolicy. 17.04.2019 rok w PWD z Jutrzenka w Lublinie odbył się finał konkursu „SOS Przyrodzie”, w którym grupa ze świetlicy w Gromadzie po zaprezentowaniu swojej pracy zajęła III miejsce.

3.2.6.7 Warsztaty Terapii Zajęciowej

Ważnym instrumentem działań na rzecz osób niepełnosprawnych jest organizowanie i finansowanie Warsztatów Terapii Zajęciowej. Na terenie naszego powiatu funkcjonują 3 WTZ. Warsztat Terapii Zajęciowej oznacza wyodrębnioną organizacyjnie i finansowo placówkę stwarzającą osobom niepełnosprawnym niezdolnym do podjęcia pracy możliwość rehabilitacji społecznej i zawodowej w zakresie pozyskania lub przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia.

Wskazania do uczestnictwa w Warsztatach Terapii Zajęciowej przyznaje osobie niepełnosprawnej Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności. Warsztaty Terapii Zajęciowej realizują zadania w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej, zmierzającej do ogólnego rozwoju i poprawy sprawności, niezbędnych do prowadzenia przez osobę niepełnosprawną niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia – na miarę jej indywidualnych możliwości. Realizacja przez WTZ zadań odbywa się poprzez:

1. Ogólne usprawnianie.
2. Rozwijanie umiejętności, w tym wykonywania czynności życia codziennego oraz zaradności osobistej, przy zastosowaniu różnych technik terapii zajęciowej.

3. Przygotowanie do życia w środowisku społecznym, w szczególności poprzez rozwój umiejętności planowania i komunikowania się, dokonywania wyborów, decydowania o swoich sprawach oraz rozwój innych umiejętności niezbędnych w niezależnym życiu, a także poprawę kondycji psychicznej i fizycznej.
4. Rozwijanie psychofizycznych sprawności niezbędnych w pracy.
5. Rozwijanie podstawowych oraz specjalistycznych umiejętności zawodowych, umożliwiających podjęcie pracy albo szkolenia zawodowego.

Na terenie naszego Powiatu działają 3 Warsztaty Terapii Zajęciowej:

1. Warsztat Terapii Zajęciowej w Biłgoraju utworzony przez Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom Niepełnosprawnym w Zamościu Koło Terenowe w Biłgoraju. Skupia on 45 uczestników, których terapia realizowana jest w 9 pracowniach tj. rękodzieła artystycznego, plastycznej, gospodarstwa domowego, animacji kultury, stolarskiej, wikliniarskiej, środowiskowo - przyrodniczej, pralnia magiel, poligraficzna.
2. Warsztat Terapii Zajęciowej w Józefowie utworzony przez Urząd Miasta i Gminy w Józefowie, przebywa w nim 36 uczestników. Zajęcia odbywają się w 6 pracowniach: poligrafii, tkactwa, gospodarstwa domowego, plastyki, stolarstwa, rękodzieła artystycznego.
3. Warsztat Terapii Zajęciowej w Biszczu utworzony przez Fundację na Rzecz Osób Niepełnosprawnych i Potrzebujących Pomocy „Otwórzmy Swoje Serca” w Zamościu. Skupia on 30 osób niepełnosprawnych. Terapia odbywa się w 5 pracowniach tj. gospodarstwa domowego, krawiecko - dziewiarskiej, plastycznej, stolarsko - modelarskiej, poligraficzno - komputerowej.

3.2.6.8 Środowiskowe Domy Samopomocy

W Powiecie funkcjonują 2 tego typu placówki: Środowiskowy Dom Samopomocy w Tarnogrodzie i Środowiskowy Dom Samopomocy Jozefowie. Są one przeznaczone dla osób, które nie mogą otrzymać niezbędnej opieki i wsparcia w ich miejscu zamieszkania i nie kwalifikują się do leczenia szpitalnego, lecz z uwagi na podeszły wiek, schorzenia, warunki rodzinne, mieszkaniowe i materialne oraz sytuację życiową - wymagają stałej opieki. Do zadań ŚDS-ów należy budowanie sieci oparcia społecznego, przygotowanie do życia w społeczeństwie i funkcjonowania w środowisku: osób przewlekłe psychicznie chorych, niepełnosprawnych intelektualnie, przejawiających inne zaburzenia czynności psychicznych. Infrastruktura społeczna w obszarze oświaty i wychowania to: żłobki, przedszkola, szkoły podstawowe, szkoły średnie. Większość z nich to jednostki organizacyjne poszczególnych gmin powiatu.

3.2.6.9 Dzienny Dom Pomocy dla Seniorów w Biłgoraju

Przeznaczony jest dla 30 osób w wieku powyżej 60 roku życia, nieaktywnych zawodowo będących mieszkańcami Miasta Biłgoraja, którzy ze względu na wiek, stan zdrowia lub niepełnosprawność wymagają opieki i wsparcia. Dom funkcjonuje w dni robocze od poniedziałku do piątku w godzinach 7:00 do 15:00. Seniorom zapewnia się m. in.

- usługi zwiększające aktywność ruchową,
- warsztaty edukacyjne, zajęcia komputerowe,
- terapię zajęciową, muzykoterapię,
- zajęcia rekreacyjno-towarzyskie,
- imprezy integracyjne,
- wycieczki,
- zajęcia z psychologiem indywidualne i grupowe,
- porady prawne,
- inne formy aktywności dostosowane do potrzeb i możliwości uczestników.

Zapewniony jest także transport dla uczestników z domu do placówki i odwiezienie z powrotem do domu. W trakcie pobytu Seniorzy mają zapewniony obiad i podwieczorek.

3.3 Powiatowy Urząd Pracy w Biłgoraju

W odniesieniu do aktywizacji lokalnego rynku pracy - wsparcie udzielane osobom niepełnosprawnym opierało się m.in. o realizację celu szczegółowego: „Integracja i reintegracja zawodowa osób niepełnosprawnych” - określonego w Programie Promocji i Zatrudnienia oraz Aktywizacji Lokalnego Rynku Pracy w Powiecie Biłgorajskim na lata 2014-2020.

Realizacja celu następowała poprzez następujące działania:

- pomoc doradcy klienta przy powrocie na rynek pracy,
- pomoc doradcy zawodowego mająca na celu zaplanowanie właściwej ścieżki rozwoju zawodowego z uwzględnieniem stopnia i rodzaju niepełnosprawności,
- wsparcie i motywacja doradcy klienta przy realizacji poszczególnych działań mających doprowadzić do zatrudnienia lub samozatrudnienia,
- organizowanie szkoleń mających na celu dostosowanie kwalifikacji umiejętności zawodowych osób niepełnosprawnych do potrzeb rynku pracy.
- promowanie wśród lokalnych pracodawców zatrudniania osób niepełnosprawnych oraz usług i instrumentów wspierających miejsca pracy dla osób z orzeczonym stopniem niepełnosprawności,
- przekazywanie pracodawcom informacji o systemie ulg i przywilejów dla pracodawców zatrudniających osobnie pełnosprawne,
- przyznawanie jednorazowo środków na podjęcie działalności gospodarczej,
- promocja pożyczek na podjęcie działalności gospodarczej dla osób bezrobotnych,
- promowanie elastycznych form zatrudnienia,
- organizacja i realizacja staży,
- wdrażanie projektów współfinansowanych ze środków UE i PFRON ukierunkowanych na poprawę sytuacji osób niepełnosprawnych bezrobotnych i poszukujących pracy,
- współpraca z instytucjami działającymi na rzecz rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych,
- współpraca z samorządami i organizacjami pozarządowymi w zakresie przekazywania informacji o realizowanych projektach i programach na rzecz osób niepełnosprawnych.

Powiatowy Urząd Pracy w Biłgoraju w roku 2019 pozyskał ogółem 46 ofert przeznaczonych wyłącznie dla osób niepełnosprawnych, w tym 7 ofert pracy, które powstały dzięki wsparciu środkami Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych nowych miejsc pracy w ramach staży zawodowych, wyposażenia stanowisk pracy u pracodawców oraz dotacji na podjęcie działalności gospodarczej.

Doradcy klienta (pośrednicy pracy, doradcy zawodowi, specjaliści do spraw rozwoju zawodowego) w ramach wspierania osób z niepełnosprawnością szczególną uwagę poświęcali planowaniu działań w ramach Indywidualnych Planów Działania, celem dostosowania założonych zadań do możliwości wynikających z rodzaju niepełnosprawności z uwzględnieniem predyspozycji i możliwości zawodowych osób niepełnosprawnych.

Doradcy zawodowi w ramach poradnictwa zawodowego wspierali osoby niepełnosprawne przede wszystkim poprzez udzielanie indywidualnych porad zawodowych – taką pomocą objęto 30 osób z orzeczoną stopniem niepełnosprawności.

Podczas kontaktów z pracodawcami pośrednicy prowadzili systematyczną promocję zatrudniania osób niepełnosprawnych - zarówno na otwartym rynku, jak też zachęcali do korzystania z możliwości otrzymania wsparcia finansowego przy tworzeniu miejsc dla osób niepełnosprawnych. Przekazywali również informacje na temat zatrudniania osób niepełnosprawnych w ramach elastycznych form zatrudnienia oraz o dostępnych formach pomocy dla pracodawców zatrudniających osoby z orzeczoną stopniem niepełnosprawności oferowanych przez inne instytucje.

Prowadzono stałą współpracę z podmiotami ekonomii społecznej z terenu powiatu biłgorajskiego działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie wymiany informacji, upowszechniania działań realizowanych przez PUP i tworzeniu miejsc pracy. Pracownicy urzędu uczestniczyli w spotkaniach organizowanych przez Stowarzyszenia w celu promocji działań urzędu, poinformowania o sytuacji na lokalnym rynku pracy i możliwościach aktywizacji zawodowej.

Nawiązywano współpracę z Fundacjami, Stowarzyszeniami i innymi podmiotami realizującymi programy i projekty na rzecz niepełnosprawnych. Upowszechniono informację o 11 projektach skierowanych do osób niepełnosprawnych. Informacje o realizowanych programach i projektach w zakresie aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych przekazywane były na bieżąco do samorządów lokalnych i ośrodków pomocy społecznej;

W ramach 2 projektów realizowanych ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego aktywizacją zawodową w ramach form przewidzianych w projektach objęto łącznie 17 osób bezrobotnych niepełnosprawnych (w tym: 5 osób - staż zawodowy, 10 osób – szkolenia zawodowe, 1 osoba wyposażenie lub doposażenie stanowiska pracy, 1 osoba dotacja).

Przy wsparciu środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych zostały utworzone 3 stanowiska pracy w ramach wyposażenia stanowiska pracy dla osoby niepełnosprawnej (w tym: 1 stanowisko pracy z Programu „Wyrównywania różnic między regionami III”), 1 osoba otrzymała dotację na rozpoczęcie działalności gospodarczej oraz 2 osoby odbyły staż zawodowy.

Aktywizacja osób bezrobotnych niepełnosprawnych realizowana była również w ramach środków Funduszu Pracy. Niepełnosprawne osoby bezrobotne kierowane były: na staż zawodowy - 10 osób, prace interwencyjne - 3 osoby, szkolenia zawodowe – 4 osoby oraz dofinansowanie do wynagrodzenia dla osoby powyżej 50 roku życia – 2 osoby.

Ogółem w 2019 roku przy wsparciu środków finansowych zaktywizowano ogółem 42 osoby niepełnosprawne (bezrobotne i poszukujące pracy).

Prowadzono stałą współpracę z podmiotami ekonomii społecznej z terenu powiatu biłgorajskiego działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie wymiany informacji, upowszechniania działań realizowanych przez PUP i tworzeniu miejsc pracy. Pracownicy urzędu uczestniczyli w spotkaniach organizowanych przez Stowarzyszenia w celu promocji działań urzędu, informowania o sytuacji na lokalnym rynku pracy i możliwościach aktywizacji zawodowej.

Dystrybuowano opracowany przez PUP „Poradnik dla osób niepełnosprawnych” oraz prenumerowane czasopismo „Integracja”.

Informację o możliwości pozyskania środków na działalność gospodarczą w ramach pożyczki udzielanej przez Bank Gospodarstwa Krajowego upowszechniano podczas wizyt i cyklicznych spotkań organizowanych z osobami niepełnosprawnymi.

3.4 Lokalizacja i dostępność lokalnych instytucji

Miasto Biłgoraj stanowiące stolicę powiatu pełni kluczową rolę w potrzebach transportowych mieszkańców Powiatu Biłgorajskiego. Lokalizacja najważniejszych instytucji publicznych, w tym urzędów administracji, jednostek obsługi bankowej, szpitala powiatowego, jednostkami podstawowej opieki zdrowotnej, szkołami podstawowymi i ponadpodstawowymi, instytucjami sportu i kultury stanowią potencjalny cel podróży większości mieszkańców powiatu, w tym również osób niepełnosprawnych.

Dostępność lokalnych instytucji określono na podstawie ankiety wysłanej do wszystkich jednostek samorządu terytorialnego w powiecie biłgorajskim (Zał. Nr 1). Na ankietę odpowiedzieli też zarządcy wielorodzinnych budynków mieszkalnych w Biłgoraju (Spółdzielnia Mieszkaniowa „Łada” w Biłgoraju, Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Biłgoraju oraz Biuro Obsługi Nieruchomości w Biłgoraju – Grzegorz Michalski). Informacja obejmuje również wspólnoty mieszkaniowe w Tarnogrodzie, Frampolu i Różańcu Szkoła nie objęte zarządem wcześniej wymienionych instytucji.

Analiza przesłanych ankiet pozwala na następujące wnioski:

1. wśród obiektów zarządzanych przez jednostki samorządu terytorialnego kompleksowo do potrzeb osób niepełnosprawnych są dostosowane obiekty:
 - Starostwa Powiatowego w Biłgoraju przy ul. Tadeusza Kościuszki 94,
 - Urzędu Miejskiego w Biłgoraju, Plac Wolności 16,

- Regionalnego Centrum Edukacji Zawodowej w Biłgoraju, ul. Tadeusza Kościuszki 98, w tym: budynek dydaktyczny i Centrum Kształcenia Zawodowego oraz internat przy ul. Wojska Polskiego 1,
 - Zespołu Szkół Zawodowych i Ogólnokształcących w Biłgoraju, ul. Przemysłowa 23, w tym: budynek dydaktyczny z salą gimnastyczną, warsztaty i internat,
 - Zespół Szkół Specjalnych w Biłgoraju, Młodzieżowy Dom Kultury w Biłgoraju i Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Biłgoraju, ul. Wira Bartoszewskiego 10,
 - Szkoły Podstawowa Nr 3 z oddziałami integracyjnymi w Biłgoraju, ul. Sienkiewicza 6,
 - Biłgorajskiego Centrum Kultury, ul. Tadeusza Kościuszki 16,
 - Muzeum Ziemi Biłgorajskiej w Biłgoraju, ul. Tadeusza Kościuszki 87.
2. Pozostałe nie wymienione w pkt. 1 budynki urzędów administracji posiadają podjazdy (8 budynków), platformę przyschodową (1 budynek), sanitariaty (3 budynki) i korytarze wewnętrzne, przedsionki, drzwi zewnętrzne i wewnętrzne dostosowane do poruszania się osoby niepełnosprawnej na wózku inwalidzkim (10 budynków). Na ogólną liczbę 60 szkół podstawowych w zasobach jednostek samorządu terytorialnego podjazdy dla osób niepełnosprawnych posiada 31 budynków, windy 1 obiekt, platformę przyschodową lub schodolazy 5 budynków, sanitariat 18 budynków i drzwi zewnętrzne i wewnętrzne dostosowane do poruszania się osoby niepełnosprawnej na wózku inwalidzkim – 35 budynków.
3. Budynki wielorodzinne na terenie powiatu niezależnie do zarządcy w zdecydowanej większości nie są dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych. Z informacji wynika, że na 175 obiektów tylko 11 obiektów ma dostosowanie do osób niepełnosprawnych, w tym: 4 posiada windy, 5 podjazdy, 2 schodolazy lub platformę przyschodową.

Dostępność pod kątem ułatwień architektonicznych przedstawiają zbiorcze zestawienia wyników badania ankietowego w poniższych tabelach.

Przeszkody związane z zaadaptowaniem na potrzeby urzędów/instytucji obiektów do osób niepełnosprawnych wynikają z faktu, że instytucje te mają siedzibę w budynkach z II połowy XX wieku i ze względu na zastane ograniczenia architektoniczne nie są w pełni dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych lub mających problemy w poruszaniu. Diagnozowanym problemem jest zwłaszcza brak wind, wąskie korytarze, strome schody, wąskie drzwi czy ciasne pomieszczenia.

Należy podkreślić, że większość instytucji publicznych funkcjonujących w Biłgoraju w ciągu ostatnich lat po modernizacji obiektów wzbogaciły się o możliwość korzystania z nich przez osoby niepełnosprawne. Należą do nich: siedziba Sądu Rejonowego i Prokuratury Rejonowej w Biłgoraju przy ul. Tadeusza Kościuszki 29, Komenda Państwowej Powiatowej Straży Pożarnej w Biłgoraju przy ul. Gen. Henryka Dąbrowskiego 10, Komenda Powiatowa Policji w Biłgoraju przy ul. Polna 1, Zakład Ubezpieczeń Społecznych w Biłgoraju przy ul. Tadeusza Kościuszki 103.

Odrębną kategorię stanowią obiekty służby zdrowia. Są to budynki ARION Szpitale Sp. z o.o. z siedzibą w Lublinie Zespół Opieki Zdrowotnej w Biłgoraju w upadłości i przychodnie Podstawowej Opieki Zdrowotnej. Oto ich krótka charakterystyka:

1. ARION Szpitale Sp. z o.o. z siedzibą w Lublinie Zespół Opieki Zdrowotnej w Biłgoraju w upadłości – obiekt położony w centrum Biłgoraja, do potrzeb osób niepełnosprawnych dostosowane są nowe obiekty wybudowane i wyposażone w 2006 r. w których są zlokalizowane oddziały: chirurgiczny z pododdziałem urazowo – ortopedycznym, chirurgiczny ogólny, pediatryczny, chorób wewnętrznych, neurologiczny, neonatologiczny, położniczy, ginekologiczny, kardiologiczny, rehabilitacyjny i rehabilitacji neurologicznej. Budynek z oddziałami: obserwacyjno – zakaźnym i chorób płuc jest dostępny dla osób niepełnosprawnych tylko na poziomie parteru (podjazd). Transport chorego na piętro budynku bez windy i schodolazu.
2. W gminach powiatu biłgorajskiego funkcjonuje łącznie 21 przychodni podstawowej opieki zdrowotnej. W 20 jest dostępność dla osoby niepełnosprawnej poprzez podjazd, 4 posiada windy i 15 posiada sanitariaty. W komunikacji wewnętrznej 19 obiektów POZ ma dostosowane korytarze, przedsionki, drzwi zewnętrzne i wewnętrzne do poruszania się osób niepełnosprawnych.

Należy podkreślić, że coraz częściej w przestrzeni publicznej widoczne są nakłady na infrastrukturę zapewniającą dostępność obiektów dla osób niepełnosprawnych, ale potrzeby tej grupy społecznej nadal nie są zaspokojone w pełni.

Pozytywną cechą adaptacji przez lokalne instytucje i urzędy starych budynków jest fakt, że obiekty te mieszczą się w większości w centrum miasta Biłgoraja, przy jego głównej ulicy, w bliskim sąsiedztwie od siebie. Podobnie sytuacja przedstawia się w większości gmin z terenu powiatu biłgorajskiego. Podnosi to znacznie dostępność urzędów dla obywateli, wpływa na możliwość kompleksowego załatwienia różnych spraw urzędowych, ogranicza czas poruszania między instytucjami i konieczność korzystania z komunikacji w celu przemieszczenia między obiektami.

Dojazd do lokalnych instytucji zorganizowany jest przez transport publiczny i niepubliczny, co w szerszym zakresie zostało opisane w części 4 opracowania.

Z uzyskanych informacji wyłania się obraz istnienia zarówno rosnącej grupy beneficjentów, jak również zapotrzebowania wśród mieszkańców powiatu biłgorajskiego o ograniczonych możliwościach poruszania na usługi transportowe door-to-door.

Tabela 17 Dostosowanie obiektów użyteczności publicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych w powiecie biłgorajskim

Lp.	Obiekty użyteczności publicznej dostosowane do osób niepełnosprawnych	gmina Aleksandrów			gmina Biłgoraj			gmina Biszcza			gmina Frampol			gmina Goraj			gmina Józefów			gmina Księżpol		
		Tak	Nie	Rok oddania do użytku obiektu	Tak	Nie	Rok oddania do użytku obiektu	Tak	Nie	Rok oddania do użytku obiektu	Tak	Nie	Rok oddania do użytku obiektu	Tak	Nie	Rok oddania do użytku obiektu	Tak	Nie	Rok oddania do użytku obiektu	Tak	Nie	Rok oddania do użytku obiektu
1	Urząd Gmin/Miasta, jeżeli tak to podać poprzez jakie elementy infrastruktury	1		1994			1930, 1984, 1992	1			1			1		1968	1		brak danych	1		1986
	podjazd dla niepełnosprawnych		1		1				1		1				1			1			1	
	winda osobowa		1			1			1			1		1				1			1	
	platforma przyschodowa lub schodolaz		1			1			1			1		1				1			1	
	sanitariat dla osoby niepełnosprawnej		1			1			1			1		1				1			1	
	korytarze, przedsionki, drzwi zewnętrzne i wewnętrzne dostosowane do poruszania się osoby niepełnosprawnej na wózku inwalidzkim	1			1			1				1			1		1					
2	GOPS, MOPS, jeżeli tak to podać poprzez jakie elementy infrastruktury						1930, 1984, 1992									1968			2000			1986
	podjazd dla niepełnosprawnych		1		1			1			1				1		1			1		
	winda osobowa		1			1			1			1		1				1			1	
	platforma przyschodowa lub schodolaz		1			1			1			1		1				1			1	
	sanitariat dla osoby niepełnosprawnej		1			1		1			1			1				1			1	
	korytarze, przedsionki, drzwi zewnętrzne i wewnętrzne dostosowane do poruszania się osoby niepełnosprawnej na wózku inwalidzkim	1			1			1				1			1		1				1	
3	Gminny/Miejski Ośrodek Kultury, jeżeli tak to podać poprzez jakie elementy infrastruktury	BRAK					1930, 1984, 1992									1977			1995			2020
	podjazd dla niepełnosprawnych				1			1			1				1			1		1		
	winda osobowa					1			1			1		1				1			1	
	platforma przyschodowa lub schodolaz					1			1			1		1			1			1		
	sanitariat dla osoby niepełnosprawnej					1			1			1		1				1		1		
	korytarze, przedsionki, drzwi zewnętrzne i wewnętrzne dostosowane do poruszania się osoby niepełnosprawnej na wózku inwalidzkim				1			1				1		1			1			1		
4	Podstawowa Opieka Zdrowotna, jeżeli tak to podać poprzez jakie elementy infrastruktury	1		2017	7		gmina miasto biłgoraj	1			2			1		1959	1		brak danych	1		1995
	podjazd dla niepełnosprawnych	1			6	1		1			2			1			1			1		
	winda osobowa		1		2	5			1			2			1			1			1	
	platforma przyschodowa lub schodolaz		1						1			2			1			1			1	
	sanitariat dla osoby niepełnosprawnej		1		7	0			1		1	1		1			1				1	
	korytarze, przedsionki, drzwi zewnętrzne i wewnętrzne dostosowane do poruszania się osoby niepełnosprawnej na wózku inwalidzkim	1			7	0		1			1	1			1		1			1		
	drzwi automatyczne				1	6																
	Obiekty infrastruktury transportowej																					
1	Zatoki autobusowe przy drogach gminnych dostosowane dla osoby niepełnosprawnej poruszającej się na wózku inwalidzkim, jeśli tak to podać miejscowość i nr drogi gminnej					1			1		1			1							1	
2	Samochód z możliwością transportu osoby na wózku inwalidzkim w zasobach gminy		1			1			1			1			1		1				1	

Usługi indywidualnego transportu door-to-door oraz poprawa dostępności architektonicznej
wielorodzinnych budynków mieszkalnych

Lp.	Obiekty użyteczności publicznej dostosowane do osób niepełnosprawnych	gmina Obsza			gmina Potok Górny			gmina Tarnogród			gmina Terespol			gmina Turobin			miasto Bilgoraj			Starostwo Powiatowe w Bilgoraju			RAZEM	
		Tak	Nie	Rok oddania do użytku obiektu	Tak	Nie	Rok oddania do użytku obiektu	Tak	Nie	Rok oddania do użytku obiektu	Tak	Nie	Rok oddania do użytku obiektu	Tak	Nie	Rok oddania do użytku obiektu	Tak	Nie	Rok oddania do użytku obiektu	Tak	Nie	Rok oddania do użytku obiektu	TAK	NIE
1	Urząd Gmin/Miasta, jeżeli tak to podać poprzez jakie elementy infrastruktury	1		1982				1		1960	1		1925r. 2001r. modernizacja	1		1	3		1966	1		2012	14	0
	podjazd dla niepełnosprawnych	1						1				1		2	1			8		7				
	winda osobowa		1					1				1		2	1			2		13				
	platforma przyschodowa lub schodolaz		1					1				1		3	1			1		13				
	sanitariat dla osoby niepełnosprawnej	1						1				1		1	1			3		12				
	korytarze, przedsionki, drzwi zewnętrzne i wewnętrzne dostosowane do poruszania się osoby niepełnosprawnej na wózku inwalidzkim	1						1	tylko parter			1			1		3			1			10	4
2	GOPS, MOPS, jeżeli tak to podać poprzez jakie elementy infrastruktury			2007						1930	wydzielone 3 pomieszczenia w budynku Urzędu Gminy					1965			1965					
	podjazd dla niepełnosprawnych	1						1				1		1						9	4			
	winda osobowa		1					1				1		1	1			1		12				
	platforma przyschodowa lub schodolaz		1					1				1		1	1			1		12				
	sanitariat dla osoby niepełnosprawnej		1					1				1		1				3		10				
	korytarze, przedsionki, drzwi zewnętrzne i wewnętrzne dostosowane do poruszania się osoby niepełnosprawnej na wózku inwalidzkim	1						1			1		1		1						8		5	
3	Gminny/Miejski Ośrodek Kultury, jeżeli tak to podać poprzez jakie elementy infrastruktury			2007						1965			2014r			2012			2012					
	podjazd dla niepełnosprawnych		1					1				1			1						7		5	
	winda osobowa		1						1					1			1				2		10	
	platforma przyschodowa lub schodolaz		1						1					1			1				3		9	
	sanitariat dla osoby niepełnosprawnej	1						1				1			1					5	7			
	korytarze, przedsionki, drzwi zewnętrzne i wewnętrzne dostosowane do poruszania się osoby niepełnosprawnej na wózku inwalidzkim	1						1			1				1			1					9	3
4	Podstawowa Opieka Zdrowotna, jeżeli tak to podać poprzez jakie elementy infrastruktury	1		1978	2			1		1950	1		1	1		nie dotyczy			nie dotyczy				21	
	podjazd dla niepełnosprawnych	1			2			1			1			1							20		1	
	winda osobowa		1		1	1			1					1						4	17			
	platforma przyschodowa lub schodolaz		1						1					1						0	12			
	sanitariat dla osoby niepełnosprawnej	1			1	1		1			1				1					15	6			
	korytarze, przedsionki, drzwi zewnętrzne i wewnętrzne dostosowane do poruszania się osoby niepełnosprawnej na wózku inwalidzkim	1			2	0		1	tylko parter		1			1			1						19	2
	drzwi automatyczne																					1	6	
	Obiekty infrastruktury transportowej																							
1	Zatoki autobusowe przy drogach gminnych dostosowane dla osoby niepełnosprawnej poruszającej się na wózki inwalidzkim, jeśli tak to podać miejscowość i nr drogi gminnej		1						1		1			1		1							2	9
2	Samochód z możliwością transportu osoby na wózku inwalidzkim w zasobach gminy	1					1			1			1		1								4	9

Tabela 18 Dostosowanie obiektów użyteczności publicznej budynków wielorodzinnych do potrzeb osób niepełnosprawnych w powiecie biłgorajskim

Lp.	Wielorodzinne budynki mieszkalne dostosowane do osób niepełnosprawnych	Obiekty w zasobach Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej w Biłgoraju Sp. z o.o. (bez wspólnot mieszkaniowych)	Wspólnoty mieszkaniowe z udziałem gminy miasta Biłgoraj	Obiekty w zarządzie Biura Nieruchomości w Biłgoraju, Plac Wolności 8	Obiekty w zarządzie Wspólnoty mieszkaniowej we Frampolu	Obiekty w zarządzie Wspólnoty mieszkaniowej w Tarnogrodzie	Spółdzielnia Mieszkaniowa "Łada" w Biłgoraju	RAZEM
1	ilość obiektów razem	44	11	36	2	5	77	175
	w tym dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych z ograniczoną mobilnością poprzez	0	3	4	0	0	4	11
A	podjazd dla niepełnosprawnych	0	3	0	0	0	2	5
B	winda osobowa	0	0	3	0	0	1	4
C	platforma przyschodowa lub schodolaz	0	0	1	0	0	1	2

Usługi indywidualnego transportu door-to-door oraz poprawa dostępności architektonicznej wielorodzinnych budynków mieszkalnych

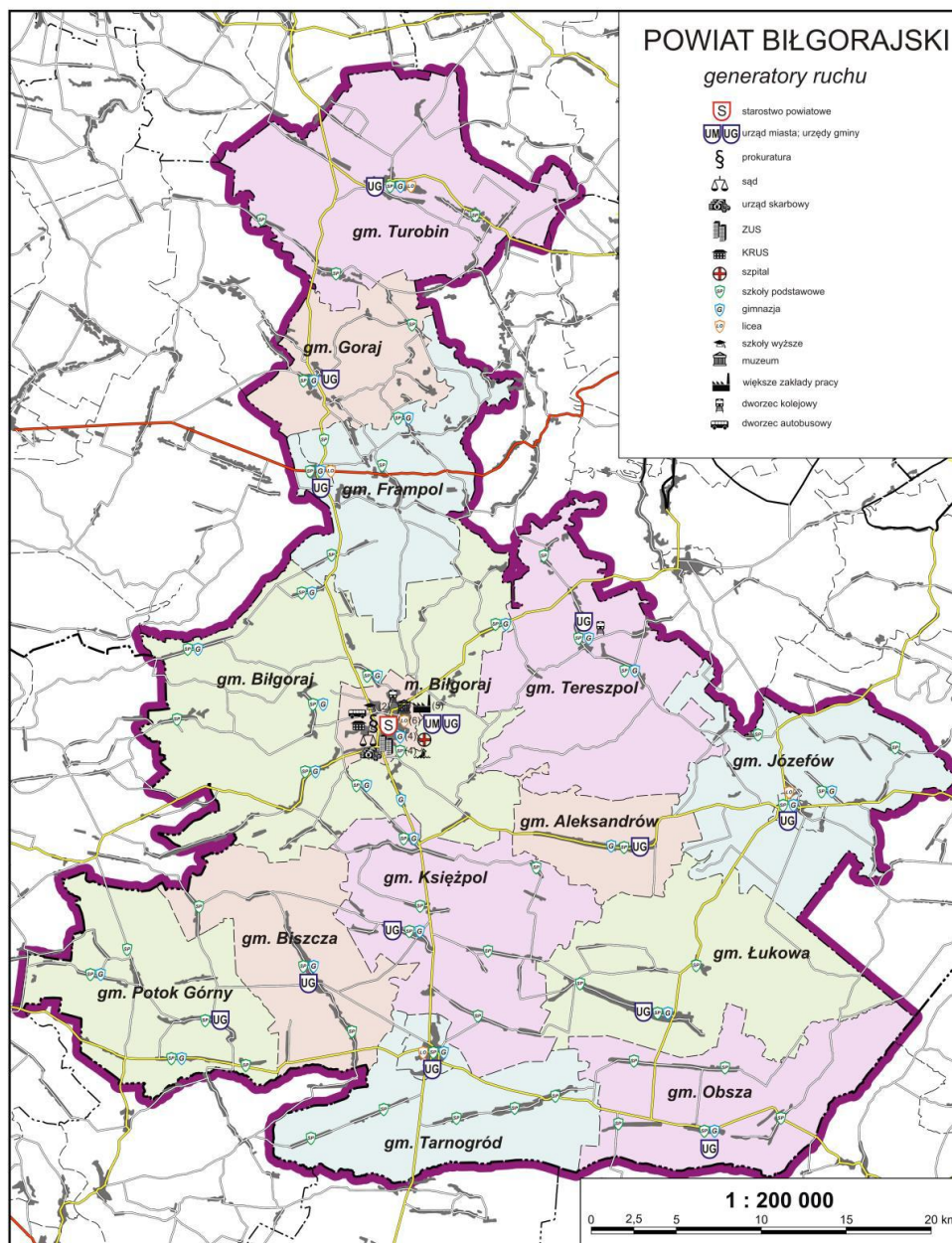
Tabela 19 Dostosowanie obiektów edukacyjnych będących w zasobach jst do osób niepełnosprawnych

GMINA	Lp.	Obiekt edukacyjny: szkoły podstawowe i licea ogólnokształcące	Rok oddania do użytku obiektu (np. dane z książki obiektu budowlanego)	Podjazd dla niepełnosprawnych		Winda osobowa		Schodolaz		Sanitariat dla osoby niepełnosprawnej		Korytarze, przedsionki, drzwi zewnętrzne i wewnętrzne dostosowane do poruszania się osoby niepełnosprawnej na wózku inwalidzkim	
				TAK	NIE	TAK	NIE	TAK	NIE	TAK	NIE	TAK	NIE
ALEKSANDRÓW	1	Szkoła Podstawowa w Aleksandrowie-Budynek w Aleksandrowie Pierwszym	1980/2003		1	1		1	1			1	
	2	Szkoła Podstawowa w Aleksandrowie-Budynek w Aleksandrowie Pierwszym	1964/2003		1	1		1		1		1	
	3	Przedszkole w Aleksandrowie-budynek w Aleksandrowie Pierwszym	2013		1	1		1	1			1	
	4	Przedszkole w Aleksandrowie-budynek przedszkola w Aleksandrowie Czwartym	2013		1	1		1	1			1	
TEREZPOL	5	Szkoła Podstawowa im Henryka Sienkiewicza W Terespolu-Zaorendzie	1972	1		1		1		1		1	
	6	Zespół Szkół Samorządowych im Jana Pawła II W Terespolu- Zaorenda	1984	1		1		1		1		1	
GORAJ	7	Szkoła Podstawowa w Goraju	1953, gimnazjum 1993, sala gim. - 2006	1		1		1	1				1
	8	Przedszkole w Goraju	2017		1	1	1			1	1		
TARNOBROD	9	Szkoła Podstawowa w Luchowie Dolnym	1966		1	1		1		1		1	
	10	Szkoła Podstawowa w Woli Różanieckiej	1985		1	1		1		1		1	
	11	Szkoła Podstawowa im Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Różaniecu Drugim	1993		1	1		1		1		1	
	12	Szkoła Podstawowa im. Marii Curie-Skłodowskiej w Tarnobrodzie	1971	1		1		1		1		1	
	13	Szkoła Filialna w Luchowie Górnym	1999		1	1		1		1	1		
JÓZEFÓW	14	Szkoła Podstawowa w Józefowie	1970		1	1	1			1	1		
	15	Szkoła Podstawowa w Majdanie Niepryskim	1973	1		1	1			1	1		
LUKÓWKA	16	Szkoła podstawowa w Chmielku	1997	1		1		1	1			1	
	17	Szkoła Podstawowa w Lukowej	2000	1		1		1	1			1	
OBSZA	18	Szkoła Podstawowa w Zamchu	1990	1		1	1			1			1
	19	Szkoła Podstawowa w Babicach	1994		1	1		1		1			1
	20	Szkoła Podstawowa w Olchowcu	1966	1		1		1		1	1		
	21	Szkoła Podstawowa w Obszy	1996	1		1	1			1		1	
KSIĘŻPOL	22	Szkoła Podstawowa w Księżpolu	1997	1		1		1		1			1
	23	Szkoła Podstawowa w Majdanie Starym	1963	1		1		1	1			1	
	24	Szkoła Podstawowa w Korchowcie Pierwszym	1990	1		1		1	1			1	
	25	Szkoła Podstawowa w Rakówce	1939	1		1		1	1			1	
m. BILGORAJ	26	Szkoła Podstawowa nr 1 im. Sługi Bożego Księdza Prymasa Stefana Kardynała Wyszyńskiego w Bilgoraju	1969		1	1		1	1			1	
	27	Szkoła Podstawowa nr 1 w Bilgoraju ul. Kościuszki 43	1951		1	1		1	1			1	
	28	Szkoła Podstawowa nr 3 z Oddziałami Integracyjnymi w Bilgoraju	1970	1		1		1		1		1	
	29	Szkoła Podstawowa nr 4 w Bilgoraju	1972		1	1		1	1			1	
	30	Szkoła Podstawowa nr 5 im Ks. Jana Twardowskiego w Bilgoraju	1990	1		1		1	1			1	
BISZCZA	31	Szkoła Podstawowa w Biszczy		1		1		1		1	1		
	32	Szkoła Podstawowa w Bukowinie			1	1		1		1	1		
	33	Szkoła Podstawowa w Goździe Lipińskim			1	1		1		1	1		
FRAMPOL	34	Samorządowy Zespół Szkolny we Frampolu	1930, blok kuchenny 1994, edukacja wczesnoszkolna 1989, hala sportowa 2011	1		1			1			1	
	35	Szkoła Podstawowa w Teodorówce	nowa część 2001, stara część 1964							1		1	
	36	Szkoła Podstawowa w Woli Radzieckiej	stara część 1930, nowa 1995 r	1		1		1		1			1
	37	Szkoła Podstawowa w Radziecinie	1977 r		1	1		1		1			1
TUROBIN	38	Szkoła Podstawowa w Gródkach		1		1		1		1			1
	39	Szkoła Podstawowa w Czerniecinie			1	1		1		1			1
	40	Szkoła Podstawowa w Turobinie			1	1		1		1			1
POŁA	41	Regionalne Centrum Edukacji Zawodowej w Bilgoraju	1965-1976	1		1			1	1		1	

Usługi indywidualnego transportu door-to-door oraz poprawa dostępności architektonicznej
wielorodzinnych budynków mieszkalnych

	42	Zespół Szkół Budowlanych i Ogólnokształcących w Biłgoraju	1980	1			1		1		1	1	
	43	Zespół Szkół Zawodowych i Ogólnokształcących w Biłgoraju	1965-1969	1		1		1		1		1	
	44	I Liceum Ogólnokształcące im. ONZ w Biłgoraju	1937-1991		1		1		1		1		1
POTOK	45	Szkoła Podstawowa w Lipinacha Dolnych	1960	1			1		1		1	1	
	46	Szkoła Podstawowa w Szyszkowie	1977		1		1		1		1		1
	47	Szkoła Podstawowa w Lipiny Górne	1966- platforma jest z 2014		1		1		1		1	1	
	48	Szkoła Podstawowa w Potoku Górnym	1957	1			1		1	1		1	
BIŁGORAJ	49	Szkoła Podstawowa w Dąbrowicy	1974		1		1		1		1	1	
	50	Szkoła Podstawowa im. Papieża Jana Pawła II W Dereźni Solskiej	2005	1			1		1	1		1	
	51	Szkoła Podstawowa w Gromadzie	1920 rozbudowa 2006 i 2010	1			1		1	1		1	
	52	Szkoła Podstawowa w Hedwizynie	1995		1		1		1		1		1
	53	Szkoła Podstawowa w Korytkowie Dużym	2000	1			1		1		1		1
	54	Zespół Szkół Podstawowej i Przedszkola im Mieczysława Pasiaka w Soli	1957, 1995		1		1		1		1		1
	55	Szkoła Podstawowa im. Ks. Jerzego Popiełuszki w Bukowej	1997		1		1		1		1		1
	56	Szkoła Podstawowa w Starym Bidaczowie	1994	1			1		1		1		1
	57	Szkoła Podstawowa w Korczowie	1996		1		1		1		1		1
	58	Szkoła Podstawowa w Smółsku	1989		1		1		1		1		1
	59	Szkoła Podstawowa w Woli Dereźniańskiej	1953	1			1		1		1	1	
	60	Dzienny Dom Senior+ w Bukowej	1984, przebudowa 2018	1			1		1	1		1	
SUMA				31	28	4	55	7	52	22	37	39	21

Rysunek 1 Lokalizacja obiektów użyteczności publicznej na terenie powiatu biłgorajskiego

Źródło: Plan zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego dla Powiatu Biłgorajskiego

4 Opis działań prowadzonych przez Powiat Biłgorajski i inne podmioty na rzecz aktywizacji społeczno-zawodowej osób z potrzebą wsparcia w zakresie mobilności

Powiat Biłgorajski ma na swoim terenie szereg instytucji oraz podmiotów, które regularnie zajmują się realizowaniem działań na rzecz aktywizacji społeczno-zawodowej mieszkańców. W związku z powyższym w niniejszym rozdziale opisano większość aktywizacji społeczno-zawodowych realizowanych na terenie powiatu, które mogą przyczynić się do podniesienia jakości życia mieszkańców i mieć wpływ na wzrost gospodarczy Powiatu.

Pomoc społeczna jest jedną z dziedzin polityki społeczeństwa państwa. Stanowi istotny element zabezpieczenia socjalnego. W świetle obowiązujących przepisów działania instytucji publicznych w zakresie pomocy społecznej podejmowane są na 2 płaszczyznach: pomoc finansowa dla rodzin, które są niewydolne ekonomicznie, oraz wsparcie w związku z trudnościami w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej. Działania prowadzone w zakresie pomocy społecznej mają na celu umocnienie poczucia bezpieczeństwa socjalnego osób i rodzin oraz udzielanie im pomocy w przypadku trudnej sytuacji życiowej, której nie są w stanie przezwyciężyć przy wykorzystaniu własnych środków, możliwości i uprawnień. Obowiązek realizacji zadań pomocy społecznej spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz organach administracji rządowej w zakresie przewidzianym ustawą z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej. W Powiecie Biłgorajskim w obszarze pomocy społecznej funkcjonują następujące jednostki:

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Biłgoraju,
- Powiatowy Urząd Pracy w Biłgoraju,
- Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Biłgoraju
- 2 domy pomocy społecznej (Dom Pomocy Społecznej dla Kombatantów w Biłgoraju, Dom Pomocy Społecznej dla Osób Dorosłych Niepełnosprawnych Intelaktualnie oraz dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnych Intelaktualnie oraz dla osób psychicznie chorych w Teodorówce),
- 3 Warsztaty Terapii Zajęciowej w: Biłgoraju, Józefowie i Biszczy,
- 2 Środowiskowe Domy Samopomocy w: Józefowie i Tarnogrodzie.
- Wioska Dziecięca SOS w Biłgoraju,
- Zespół Szkół Specjalnych w Biłgoraju,
- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Biłgoraju,
- Dzienny Dom Pomocy dla Seniorów w Biłgoraju,
- Arion Szpitale Sp. z o.o. w Biłgoraju w upadłości.

Poniższa tabela przedstawia zbiorcze zestawienie w/w instytucji z ich obszarami działania na rzecz aktywizacji społeczno-zawodowej mieszkańców powiatu biłgorajskiego.

Tabela 20 Zestawienie instytucji z ich obszarami działania na rzecz aktywizacji społeczno-zawodowej mieszkańców powiatu biłgorajskiego

Nazwa podmiotu	Krąg podmiotów	Obszar działania	Beneficjenci	Liczba beneficjentów w skali roku	Transport dla beneficjentów
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Biłgoraju	Jednostka organizacyjna Powiatu Biłgorajskiego	Wykonywanie zadań wynikających z Ustawy z dnia 12marca 2004 r. o pomocy społecznej a także zadań powiatu w zakresie pomocy osobom niepełnosprawnym określonych Ustawą z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.	Dzieci i rodzina; osoby niepełnosprawne; osoby wymagające całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niesprawności, niemogące samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, których rodzina oraz jednostki pomocy społecznej nie mogą zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych; osoby, których funkcjonowanie w społeczeństwie jest utrudnione ze względu na niepełnosprawność intelektualną oraz zaburzenia psychiczne; osoby znajdujące się w sytuacji problemowej, tzw. interwencja kryzysowa, z zakresu pomocy społecznej i rehabilitacji; uchodźcy	1159	NIE

Usługi indywidualnego transportu door-to-door oraz poprawa dostępności architektonicznej
wielorodzinnych budynków mieszkalnych

Powiatowy Urząd Pracy w Biłgoraju	Jednostka organizacyjna Powiatu Biłgorajskiego	PUP realizuje zadania w zakresie promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej określone przepisami prawa, a w szczególności: ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy; ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych; ustawie z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych; ustawie z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej; ustawie z dnia 13 czerwca 2003 roku o zatrudnieniu socjalnym; ustawie z dnia 11 października 2013 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z ochroną miejsc pracy. W odniesieniu do aktywizacji lokalnego rynku pracy wsparcie udzielane osobom niepełnosprawnym opierało się m.in. o realizację celu szczegółowego „Integracja i reintegracja zawodowa osób niepełnosprawnych” określonego w Programie Promocji Zatrudnienia oraz Aktywizacji Lokalnego Rynku Pracy w Powiecie Biłgorajskim na lata 2014-2020.	Osoby bezrobotne, w tym osoby niepełnosprawne	42 (osoby niepełnosprawne bezrobotne i poszukujące pracy)	NIE
Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Biłgoraju	Jednostka organizacyjna Powiatu Biłgorajskiego	Wykonywanie zadań wynikających z Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie; Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej	Rodziny, dzieci, osoby, które z różnych powodów znalazły się w sytuacji kryzysowej lub nie są w stanie poradzić sobie z problemami rodzinnymi, społecznymi czy zawodowymi; ofiary przemocy domowej znajdujące się w sytuacji zagrożenia życia lub bezpieczeństwa	926	NIE

Usługi indywidualnego transportu door-to-door oraz poprawa dostępności architektonicznej
wielorodzinnych budynków mieszkalnych

Dom Pomocy Społecznej w Teodorówce (DPS Teodorówka posiada filię w Biłgoraju przy ulicy Zielonej 95 oraz filię w miejscowości Długi Kąt)	Jednostka organizacyjna Powiatu Biłgorajskiego	Dom Pomocy Społecznej w Teodorówce realizuje zadania wynikające z Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, Ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego oraz rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 sierpnia 2012 r. w sprawie domów pomocy społecznej.	Osoby niepełnosprawne intelektualnie oraz osoby psychicznie chore	195	Zapewnia mieszkańcom bezpłatny transport (ilość aut: 3 szt.)
Dom Pomocy Społecznej dla Kombatantów w Biłgoraju	Jednostka organizacyjna Powiatu Biłgorajskiego	Wykonywanie zadań wynikających z Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, Ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego oraz rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 sierpnia 2012 r. w sprawie domów pomocy społecznej.	Osoby w podeszłym wieku, kobiet i mężczyzn, nie tylko kombatanci.	80	Zapewnia mieszkańcom bezpłatny transport (ilość aut: 2 szt.)
Warsztaty Terapii Zajęciowej w Biłgoraju	Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom Niepełnosprawnym „Krok za krokiem” w Zamościu koło terenowe w Biłgoraju	Celem Stowarzyszenia jest działanie na rzecz wyrównywania szans osób z niepełnosprawnością i ich rodzin, tworzenia warunków przestrzegania wobec nich praw człowieka, umożliwienia wielopłaszczyznowych form edukacji, rehabilitacji prowadzącej do pełnej ich aktywności życiowej, zawodowej i społecznej oraz obywatelskiej.	Osoby niepełnosprawne i ich rodziny niezdolne do podjęcia pracy	45	Zapewnia uczestnikom transport (3 autobusy i 2 mikrobusy)
Warsztat Terapii Zajęciowej w Józefowie	Urząd Miasta i Gminy w Józefowie	Misją Stowarzyszenia jest wspieranie we wszystkich dziedzinach życia osób z niepełnosprawnością oraz ich rodzin, aby umożliwić im pełne uczestnictwo w życiu społecznym.	Osoby niepełnosprawne i ich rodziny niezdolne do podjęcia pracy	36	TAK

Usługi indywidualnego transportu door-to-door oraz poprawa dostępności architektonicznej
wielorodzinnych budynków mieszkalnych

Warsztat Terapii Zajęciowej w Biszczu	Fundacja na Rzecz Osób Niepełnosprawnych i Potrzebujących Pomocy „Otwórzmy Swoje Serca” w Zamościu	Działanie na rzecz wyrównywania szans osób z niepełnosprawnością oraz ich rodzin, tworzenia warunków przestrzegania wobec nich praw człowieka, umożliwienia wielopłaszczyznowych form edukacji, rehabilitacji prowadzącej do pełnej ich aktywności życiowej, zawodowej, społecznej i obywatelskiej	Osoby niepełnosprawne i ich rodziny niezdolne do podjęcia pracy	30	TAK
Środowiskowy Dom Samopomocy w Tarnogrodzie	Jednostka organizacyjna Miasta Tarnogród	Wykonywanie zadań wynikających z Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, Ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego oraz rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 sierpnia 2012 r. w sprawie domów pomocy społecznej. Głównym zadaniem Środowiskowego Domu Samopomocy jest zapewnienie wsparcia osobom, które z powodu przewlekłej choroby psychicznej i niepełnosprawności intelektualnej mają poważne trudności w życiu codziennym, zwłaszcza w kształtowaniu swoich stosunków z otoczeniem w zakresie edukacji, zatrudnienia oraz zaspokajania potrzeb bytowych, które samodzielnie nie są w stanie przezwyciężyć wykorzystując swoje uprawnienia, środki i możliwości.	Osoby niepełnosprawne, osoby przewlekłe chore psychicznie, niepełnosprawne intelektualnie i osoby wykazujące inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych	33	Zapewnia uczestnikom transport (ilość aut - 1 szt.)

Usługi indywidualnego transportu door-to-door oraz poprawa dostępności architektonicznej
wielorodzinnych budynków mieszkalnych

Środowiskowy Dom Samopomocy w Józefowie	Jednostka organizacyjna Miasta Józefów	Wykonywanie zadań wynikających z Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, Ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego oraz rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 sierpnia 2012 r. w sprawie domów pomocy społecznej. Do zadań należy budowanie sieci oparcia społecznego, przygotowanie do życia w społeczeństwie i funkcjonowania w środowisku: osób przewlekle psychicznie chorych, niepełnosprawnych intelektualnie, przejawiających inne zaburzenia czynności psychicznych.	Osoby przewlekle chorujące psychicznie oraz upośledzone umysłowo	33	Zapewnia uczestnikom transport
Wioska Dziecięca SOS w Biłgoraju	Stowarzyszenie SOS Wioski Dziecięce w Polsce	Sprawowana jest opieka w systemie rodzin wioskowych dla dzieci opuszczonych i osieroconych. Dzieci otoczone są opieką psychologiczną - pedagogiczną i lekarską. Stowarzyszenie umożliwia dzieciom życie zgodne z ich kulturą i religią, tak, by mogły one stać się aktywnymi członkami społeczeństwa. Pomaga im w określeniu i wyrażeniu swoich umiejętności, zainteresowań i talentów. Zapewnia dzieciom należyte wykształcenie i umiejętności, potrzebne, by stać się aktywnymi i dobrze radzącymi sobie w życiu członkami społeczeństwa.	Dzieci opuszczone, osierocone oraz zagrożone utratą opieki rodziców	46	Zapewnia pensjonariuszom transport

Zespół Szkół Specjalnych (Szkoła Podstawowa)	Jednostka organizacyjna Powiatu Biłgorajskiego	Dzieci objęte edukacją wczesnoszkolną, realizują podstawę programową kształcenia ogólnego z odpowiednim dostosowaniem do indywidualnych możliwości każdego ucznia. Natomiast dzieci objęte kształceniem zintegrowanym realizują podstawę programową kształcenia specjalnego. Kształcenie uczniów w szkole odbywa się na podstawie Indywidualnych Programów Edukacyjno - Terapeutycznych z zachowaniem korelacji treści nauczania i wychowania opracowanych przez nauczycieli i specjalistów pracujących z uczniami. Uczniowie szkoły objęci są zajęciami specjalistycznymi (zajęciami logopedycznymi, zajęciami z psychologiem, terapią ruchową) oraz zajęciami rewalidacyjnymi, wynikającymi z ich potrzeb i zaleceń zawartych w orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego. min. terapia metodą K. Johansena - indywidualna stymulacja słuchowa, Integracja Sensoryczna, Dogoterapia, zajęcia bazujące na metodzie Krakowskiej min. symultaniczno-sekwencyjna nauka czytania J. Cieszyńskiej, terapia funkcji wzrokowych, stymulacja zabawy, stymulacja lewej półkuli mózgu, stymulacja pamięci i funkcji motorycznych, terapia behawioralna, zajęcia z samoobsługi, ćwiczenia przygotowujące do nauki pisania, kształtowanie funkcjonalnych umiejętności matematycznych.	Dzieci z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, z autyzmem, z zespołem Aspergera, z niepełnosprawnością sprzężoną, z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim dotyczy	24	TAK
--	--	---	---	----	-----

Zespół Szkół Specjalnych (Szkoła Przysposabiająca do Pracy w Biłgoraju)	Jednostka organizacyjna Powiatu Biłgorajskiego	Edukacja uczniów polega na całościowej i jednoczesnej realizacji funkcji dydaktycznej, wychowawczej, opiekuńczej i profilaktycznej szkoły, z uwzględnieniem specyficznych form i metod pracy oraz zasad nauczania. Kształcenie uczniów w stopniu umiarkowanym lub znacznym jest dostosowane do potrzeb edukacyjnych i możliwości psychospołecznych uczniów i obejmuje kształcenie ogólne umożliwiające utrwalenie i poszerzenie zakresu posiadanej wiedzy i nabywania nowych umiejętności; przysposobienie do pracy rozumiane jako: kształtowanie właściwych postaw wobec pracy, przyswajanie podstawowej wiedzy o pracy i poznawanie typowych sytuacji związanych z pracą, uczenie wykonywania różnych prac, tym porządkowych i pomocniczych oraz opanowanie podstawowych umiejętności i czynności pracy, a także przygotowanie do podjęcia samodzielnej lub wspomaganej pracy na określonym stanowisku na wolnym lub chronionym rynku pracy. Edukacja opiera się na indywidualnych programach edukacyjno - terapeutycznych, opracowanych przez nauczycieli i specjalistów pracujących z uczniami. W procesie kształcenia uczniów wyodrębnia się zajęcia edukacyjne; funkcjonowanie osobiste i społeczne; zajęcia rozwijające komunikowanie się; przysposobienie do pracy; zajęcia kształtujące kreatywność; wychowanie fizyczne; religia; zajęcia rewalidacyjne	Dzieci z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz dzieci z niepełnosprawnością sprzężoną.	34	TAK
--	---	--	--	-----------	------------

Usługi indywidualnego transportu door-to-door oraz poprawa dostępności architektonicznej wielorodzinnych budynków mieszkalnych

Zespół Szkół Specjalnych (Ośrodek Rewalidacyjno – Wychowawczy)	Jednostka organizacyjna Powiatu Biłgorajskiego	Ośrodek rewalidacyjno-wychowawczy zapewnia wychowankom udział w zajęciach rewalidacyjno-wychowawczych, prowadzonych indywidualnie lub w zespołach; terapeutycznych i usprawniających ruchowo, dostosowanych do potrzeb wychowanków. Działalność rewalidacyjna i wychowawcza Ośrodka prowadzona jest w oparciu o Indywidualne Programy Zajęć Rewalidacyjno – Wychowawczych dostosowane do możliwości każdego wychowanka. Ośrodek rewalidacyjno-wychowawczy zapewnia wychowankom rozpoznawanie indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych, możliwości psychofizycznych i zainteresowań wychowanków; udział w zajęciach umożliwiających nabywanie umiejętności życiowych i społecznych ułatwiających prawidłowe funkcjonowanie w środowisku rodzinnym i społecznym; rewalidacyjnych; profilaktyczno – wychowawczych; o charakterze terapeutycznym; sportowych, turystycznych, rekreacyjnych i kulturalno - oświatowych, z uwzględnieniem możliwości psychofizycznych wychowanków (wycieczki, spacer); rozwijających zainteresowania (zajęcia animacyjno - taneczne, z elementami muzykoterapii)	Dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu głębokim posiadających orzeczenie o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych	6	TAK
--	--	--	--	---	-----

Usługi indywidualnego transportu door-to-door oraz poprawa dostępności architektonicznej
wielorodzinnych budynków mieszkalnych

Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Biłgoraju	Jednostka organizacyjna Powiatu Biłgorajskiego	Poradnia świadczy wszechstronną pomoc psychologiczną, pedagogiczną, logopedyczną i zawodoznawczą uczniom, rodzicom i nauczycielom z terenu całego powiatu biłgorajskiego	Dzieci mające trudności w nauce i trudności wychowawcze, dzieci i młodzież niepełnosprawna, dzieci zdolne, dzieci wychowujące się w trudnych warunkach rodzinnych, uczniowie szukającym pomocy w wyborze szkoły i zawodu, placówki opiekuńczo – wychowawcze, szkoły, nauczyciele i rady pedagogiczne, rodzice, którzy pragną rozwijać umiejętności wychowawcze	690	NIE
Dzienny Dom Pomocy dla Seniorów w Biłgoraju	Jednostka organizacyjna Miasta Biłgoraj	Usługi zwiększające aktywność ruchową, warsztaty edukacyjne, zajęcia komputerowe, terapię zajęciową, muzykoterapię, zajęcia rekreacyjno-towarzyskie, imprezy integracyjne, wycieczki, zajęcia z psychologiem indywidualne i grupowe, porady prawne, inne formy aktywności dostosowane do potrzeb i możliwości uczestników.	Przeznaczony jest dla osób w wieku powyżej 60 roku życia, nieaktywnych zawodowo będących mieszkańcami Miasta Biłgoraja, którzy ze względu na wiek, stan zdrowia lub niepełnosprawność wymagają opieki i wsparcia	30	Zapewnia transport dla uczestników
ARION Szpitale Sp. z o.o. z siedzibą w Lublinie Zespół Opieki Zdrowotnej w Biłgoraju w upadłości	Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością	Udzielanie świadczeń zdrowotnych służących zachowaniu, przywracaniu i poprawie zdrowia oraz innych działań medycznych, wynikających z procesu leczenia lub z przepisów odrębnych, regulujących zasady ich wykonywania wobec osób, których stan zdrowia tego wymaga	Osoby potrzebujące: leczenia szpitalnego, ambulatoryjnej opieki specjalistycznej, rehabilitacji leczniczej, świadczeń pielęgnacyjnych i opiekuńczych, opieki psychiatrycznej i leczenia uzależnień, podstawowej opieki zdrowotnej	11792	TAK

5 Opis funkcjonujących rozwiązań transportowych realizowanych przez Powiat Biłgorajski, organizacje pozarządowe i sektor prywatny na terenie objętym koncepcją skierowanych do osób z potrzebą wsparcia w zakresie mobilności

Układ transportowy Powiatu Biłgorajskiego tworzą: droga krajowa Nr 74 o długości 10,7 km, obsługująca ruch tranzytowy przez przejście graniczne o znaczeniu międzynarodowym do granicy państwa, drogi wojewódzkie - 208 km, drogi gminne - 356,7 km oraz drogi powiatowe - ok. 588,09 km. Udział dróg powiatowych w ogólnej sieci dróg publicznych powiatu wynosi ponad 50 %, co wskazuje na istotną rolę w obsłudze całego wewnątrz regionalnego ruchu drogowego naszego powiatu. Przez teren powiatu przebiegają dwa ważne szlaki komunikacyjne o znaczeniu międzynarodowym: trasa z Wołynia (Łuck) przez przejście graniczne w Zosinie relacji Hrubieszów – Zamość – Biłgoraj - Krzeszów przez Stalową Wolę do Kielc i Krakowa oraz międzyregionalnym: droga Nr 835 relacji Lublin - Biłgoraj - Przeworsk - Przemyśl - Medyka - Ukraina (Lwów).

Na wszystkich kategoriach dróg zlokalizowanych jest 375 przystanków autobusowych w zarządzie jednostek samorządów terytorialnych i innych podmiotów. Udział dróg powiatowych w ogólnej sieci dróg publicznych powiatu wynosi ponad 50 %, co wskazuje na istotną rolę w obsłudze całego wewnątrz regionalnego ruchu drogowego naszego powiatu. Publiczną usługę transportową wykonuje na terenie powiatu na obszarze każdej gminy tylko PKS w Biłgoraju Sp. z o.o. Pozostali przewoźnicy realizują jedynie kursy międzymiastowe (np. Biłgoraj – Lublin czy Biłgoraj – Rzeszów). Przewoźnik biłgorajski posiada 120 autobusów z 4445 miejscami siedzącymi i 1217 miejscami stojącymi. Silna intensyfikacja podaży usług w dni robocze w roku szkolnym świadczy o tym, że najważniejszym zadaniem powiatowych przewozów pasażerskich w powiecie biłgorajskim jest przewóz dzieci i młodzieży szkolnej. Według obowiązującego Planu zrównoważonego rozwoju transportu publicznego dla powiatu biłgorajskiego ze względu na lokalny oraz regionalny charakter połączeń w powiecie biłgorajskim, nie przewiduje się konieczności wykorzystania do obsługi połączeń drogowych autobusów niskopodłogowych i autobusów nisko wejściowych na liniach o długości powyżej 30 km, ponieważ podróż takim pojazdem może być w odczuciu pasażerów niekomfortowa z uwagi na twardość zawieszenia oraz brak przestrzeni na większy bagaż. Rozwiązania te nie są jednak wprowadzane do realizacji przez przewoźników wykonujących transport publiczny.

Rodzaj i jakość transportu publicznego i niepublicznego na terenie objętym Koncepcją.

Z wykazu wydanych zezwoleń na wykonywanie przewozów regularnych w krajowym transporcie drogowym wynika, że na terenie powiatu biłgorajskiego funkcjonuje 116 linii komunikacyjnych obsługiwanych przez 11 firm przewozowych, z czego 76 linii komunikacyjnych to linie, na które zezwolenie wydał Marszałek Województwa Lubelskiego. Trasy powyższych linii komunikacyjnych przebiegają przez teren powiatu biłgorajskiego jednocześnie łącząc ze sobą kilka powiatów a nawet województw. Dla pozostałych 40 linii zezwolenie wydał Starosta Biłgorajski. Funkcjonują one tylko na terenie powiatu biłgorajskiego i swoim zasięgiem nie wykraczają poza jego granice.

Należy zauważyć, że tabor jakim dysponują wszystkie firmy przewozowe realizujące przewozy pasażerskie na terenie powiatu biłgorajskiego nie zapewnia możliwości przewozu osób na wózkach inwalidzkich.

Poszczególne linie komunikacyjne (powiatowe, międzypowiatowe, wojewódzkie, międzywojewódzkie) funkcjonujące na terenie powiatu biłgorajskiego zapewniające obsługę pasażerską dla mieszkańców powiatu wzajemnie się uzupełniają i stanowią komplementarny system transportowy.

Na terenie powiatu biłgorajskiego nie występują tereny wykluczone komunikacyjnie, jednak zauważyć należy, że do niektórych miejscowości liczba połączeń komunikacyjnych jest znacznie mniejsza niż w latach poprzednich. W układzie sieci połączeń wyraźnie wyróżnia się kilka obszarów. Obszary o najrzadszej sieci to przede wszystkim tereny peryferyjne i położone poza głównymi ciągami komunikacyjnymi. Przeważnie wynika to z mniejszej gęstości zaludnienia tych obszarów. Jednakże należy stwierdzić, iż powiat biłgorajski jest powiatem dobrze skomunikowanym, a sieć linii komunikacyjnych jest dobrze rozwinięta.

Podczas realizacji remontów i inwestycji na drogach powiatowych sukcesywnie przy kluczowych punktach komunikacyjnych wykonywane są perony wyniesione nad krawędź jezdni lub perony wyniesione nad zatoki autobusowe. Według wykazu Zarządu Dróg Powiatowych w Biłgoraju zlokalizowane są one przy niżej wymienionych drogach:

1. Nr 2906 w gminie Goraj w m. Teodorówka Szkoła i skrzyżowanie
2. Nr 2913 w gminie Biłgoraj w m. Gromada i mieście Biłgoraj,
3. Nr 2919 w gminie Terespol w m. Panasówka, Terespol: Zaorenda, szkoła, Urząd Gminy, Terespol Zygmunt, Terespol Kukielki
4. Nr 2923 w gminie Biłgoraj w m. Smółsko Małe
5. Nr 2924 w mieście Biłgoraj na ul. Lubelskiej, Batorego i w gminie Biłgoraj w m. Dąbrowica i Kolonia Sól
6. Nr 2927 w gminie Biłgoraj w m. Dąbrowica
7. Nr 2936 w gminie Biszczka w m. Biszczka szkoła i kościół
8. Nr 2937 w gminie Tarnogród w m. Luchów Górny
9. Nr 2941 w gminie Biszczka w m. Kolonia Bukowina I, II i III
10. Nr 2942 w gminie Księżpol w m. Majdan Nowy skrzyżowanie i Wieś
11. Nr 2943 w gminie Księżpol w m. Przymiarki, Rakówka, Rakówka szkoła, Budzyń,
12. w gminie Łukowa w m. Chmielek Kolonia, POM, szkoła, Chmielek II i I, Łukowa I, Ośrodek Zdrowia, Agronomówka, w gminie Obsza w m. Obsza skrzyżowanie
13. Nr 2947 w gminie Terespol w m. Szozdy
14. Nr 2949 w gminie Józefów w m. Stanisławów II, Długi Kąt Wieś i OSP
15. Nr 2950 w gminie Józefów w m. Borowina, Józefów szkoła, Pardysówka Duża i Pardysówka Mała
16. Nr 2952 w gminie Józefów w m. Hamernia I
17. Nr 2953 w gminie Obsza w m. Olchowiec
18. Nr 2954 w gminie Obsza w. Obsza szkoła, Obsza I, Zamch – Załom Duży i Załom Mały, SKR
19. Nr 2959 w gminie Potok Górny w m. Szyszków szkoła
20. Nr 2962 w gminie Potok Górny w m. Lipiny Górne Las i Lipiny Górne I

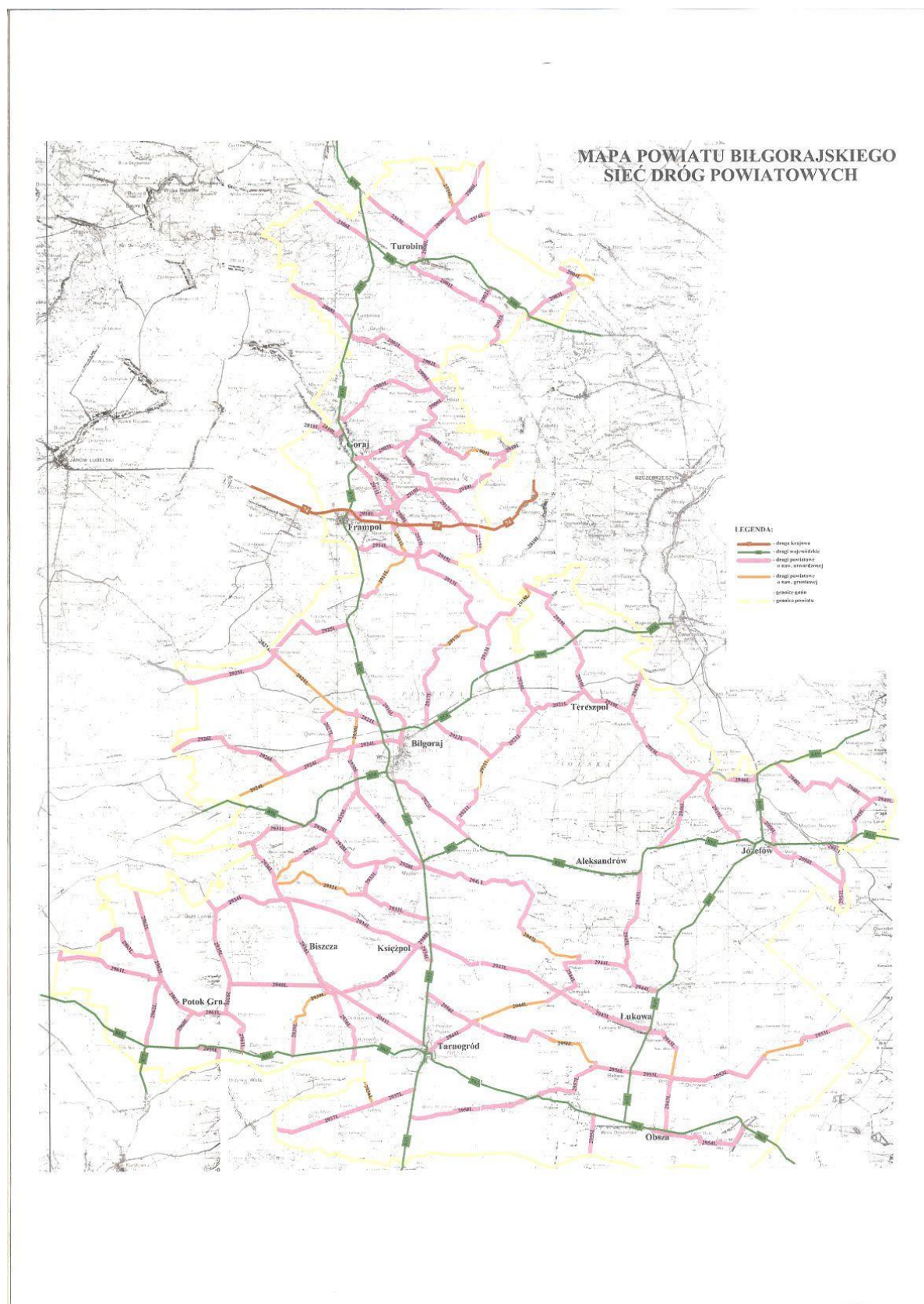
21. Nr 2963 w gminie Potok Górny w m. Lipiny Borowina, skrzyżowanie, Lipiny Górne Szkoła
22. Nr 2974, 2987, 2994 i 3007 w mieście Biłgoraj przy ulicach: Długa, Boh. Monte Cassino, Polna i Włosiankarska.

Dostosowanie przejść dla pieszych i wyniesienia nad krawędź zatoki autobusowej dla osób niepełnosprawnych na drogach wojewódzkich wykonane jest kompleksowo tylko na drodze nr 835 od Biłgoraja do granicy powiatu na północy. Wymieniony zakres robót zostanie wykonany również na remontowanym obecnie odcinku od Biłgoraja na południe do granicy z województwem podkarpackim.

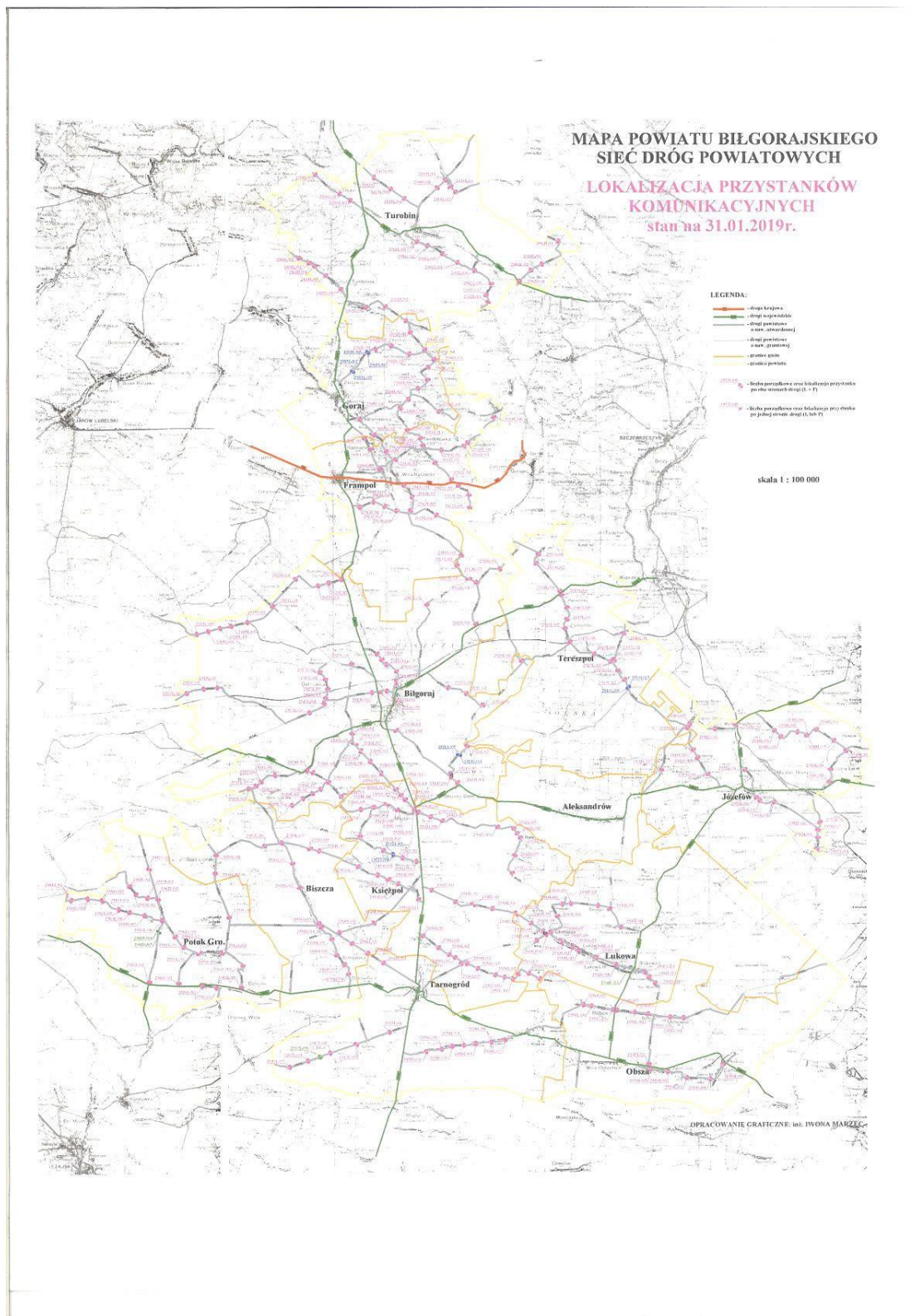
Podmioty realizujące wsparcie w zakresie mobilności na terenie powiatu biłgorajskiego.

1. Gmina Józefów – usługa transportowa na rzecz Warsztatów Terapii Zajęciowej w Józefowie, transport 33 uczestników warsztatów z gmin Aleksandrów i Józefów poprzez autobus 20 miejscowy (19+1), samochód dostosowany do przewozu osób niepełnosprawnych.
2. Gmina Tarnogród – usługa transportowa na rzecz Środowiskowego Domu Samopomocy, transport 33 uczestników zajęć z gmin: Tarnogród, Potok Górny, Biszczka i Obsza, obecnie usługa wykonywana jest przez samochód 9 osobowy nie dostosowany do przewozu osób niepełnosprawnych; planowany z dotacji PFRON zakup samochodu (mikrobusa 8+1) w 2020 dostosowanego do przewozu osób niepełnosprawnych, ilość osób korzystających – 33.
3. Gmina miasto Biłgoraj – Fundacja na rzecz osób niepełnosprawnych „Krok za krokiem” w Zamościu Koło Terenowe w Biłgoraju, Warsztaty Terapii Zajęciowej w Biłgoraju; osoby niepełnosprawne w wieku przedszkolnym i szkolnym jak i dorosłe osoby niepełnosprawne realizujące obowiązek szkolny, naukę, rehabilitację i udział w terapii; placówkami do których dowożone są osoby niepełnosprawne to; NZOZ, Ośrodek Rehabilitacji i Terapii dla Dzieci Niepełnosprawnych w Biłgoraju, Niepubliczne Przedszkole Specjalne w Biłgoraju, Szkoła Podstawowa Nr 3 w Biłgoraju (integracyjna) Zespół Szkół Specjalnych w Biłgoraju, Żłobek i Przedszkole Integracyjne Bambini w Biłgoraju; transport zapewniony jest dla osób z gmin: Biłgoraj, Frampol, Terespol, Potok Górny, Obsza, Tarnogród i Łukowa; z dowozu korzysta dziennie 75 osób niepełnosprawnych, z czego 13 na wózkach inwalidzkich; transport poprzez 3 autobusy i 2 mikrobusy.
4. Gmina Biszczka – Fundacja na rzecz osób niepełnosprawnych i potrzebujących pomocy „Otwórzmy swoje serce” z Zamościu, Warsztaty Terapii zajęciowej w Biszczce, usługa transportowa świadczona jest samochodem 17 osobowym z terenu gmin: Potok Górny, Księżpol, Biszczka, pojedyncze osoby z gmin: Obsza, Łukowa i Tarnogród; dziennie przewożonych jest 33 uczestników do WTZ w Biszczce.
5. Powiat Biłgorajski - usługę transportową dla osób niepełnosprawnych świadczą też dla swoich mieszkańców Domy Pomocy Społecznej: 1) w Teodorówce z jednostkami w Biłgoraju i Długim Kącie – 4 mikrobusy, 2) dla Kombatantów w Biłgoraju – 2 mikrobusy.
6. Dzienny Dom Pomocy dla Seniorów w Biłgoraju, ilość osób korzystających – 30.

Rysunek 2 Sieć dróg w powiecie bilgorajskim

Rysunek 3 Lokalizacja przystanków komunikacyjnych na drogach powiatu biłgorajskiego

**Tabela 21 Wykaz przystanków komunikacyjnych zlokalizowanych w ciągu dróg powiatowych
na terenie powiatu biłgorajskiego**

Lp.	Nr drogi	Miejscowość /nazwa przystanku	Km lokalizacji	Strona drogi L/P	Rodzaj przystanku wiata/znak	Nr ewid. przystanku	peron wyniesiony nad krawędź jezdni	peron wyniesiony nad krawędź zatoki autobusowej
					Zatoka autobusowa			
1	2306L	Tarnawa Kolonia	17+140	L + P	ZA wiata	2306L/01		
2		Tarnawa Duża OSP	18+749	L + P	PA wiata	2306L/02		
3		Tarnawa Duża szkoła	19+627	L + P	PA wiata	2306L/03		
4	2315L	Kolonia Guzówka Remiza	1+695(1+600)	L	ZA	2315L/01		
5		Kolonia Guzówka Remiza	1+732	P	PA wiata	2315L/02		
6		Elizówka Kolonia	3+076	L + P	PA wiata	2315L/03		
7		Elizówka I	3+968	L + P	PA	2315L/04		
8	2316L	Żabno Wieś	6+600	L + P	PA wiata	2316L/01		
9		Żabno Kolonia	7+112	L + P	PA wiata	2316L/02		
10	2808L	Tokary Szkoła	23+990(24+030)	L + P	ZA wiata	2808L/01		
11		Tokary II	24+855	L + P	PA wiata	2808L/02		
12		Tokary I	25+275	L + P	PA wiata	2808L/04		
13		Huta Turobińska	26+480	L + P	PA wiata	2808L/05		
14		Huta Turobińska Remiza	27+618	L + P	PA wiata	2808L/06		
15	2821L	Andrzejówka	17+759	L + P	PA wiata	2821L/01		
16	2900L	Żabno skrzyż.	7+988	L + P	PA wiata	2900L/01		

Usługi indywidualnego transportu door-to-door oraz poprawa dostępności architektonicznej
wielorodzinnych budynków mieszkalnych

17		Żabno	8+910	L + P	PA	2900L/02		
18	2901L	Załawcze	1+093	L + P	PA wiata	2901L/01		
19		Rokitów I	1+993	L + P	PA wiata	2901L/02		
20		Rokitów II	3+210	L + P	PA wiata	2901L/03		
21		Żurawie I	4+377	L + P	PA wiata	2901L/04		
22		Gródki Szkoła	1+505	L + P	PA wiata	2902L/01		
23	2902L	Gródki Kolonia	3+103	L + P	PA wiata	2902L/02		
24		Gilów I	4+893	L + P	PA wiata	2902L/03		
25		Wólka Czernięcińska	10+725	L + P	PA wiata	2902L/04		
26		Wólka Czernięcińska I	11+195	L + P	PA wiata	2902L/07		
27		Gaj Czernięciński	12+348	L + P	PA wiata	2902L/05		
28		Żurawie II	13+806	L + P	PA wiata	2902L/06		
29		Nowa Wieś	2+345	L + P	PA wiata	2903L/01		
30	2903L	Nowa Wieś I	3+359	L + P	PA wiata	2903L/02		
31		Nowa Wieś II	4+383	L + P	PA wiata	2903L/03		
32	2904L	Zabłocie	4+440	L + P	PA wiata	2904L/01		
33	2905L	Zagrody	1+570	L	PA	2905L/04		
34		Zagrody	1+600	P	PA	2905L/05		
35		Kondraty - Morgi	3+278	L	PA	2905L/06		
36		Kondraty - Morgi	3+333	P	PA	2905L/07		
37		Kondraty	3+882	L + P	PA wiata	2905L/01		
38		Kondraty I	4+908	L + P	PA wiata	2905L/02		
39		Hosznia Ordynacka	6+257	L + P	PA wiata	2905L/03		
40		Gilów II	0+706	L + P	PA wiata	2906L/01		
41	2906L	Hosznia Ordynacka skrzyż.	2+372	L + P	PA wiata	2906L/02		
42		Hosznia Ordynacka Młyn	3+190	L + P	PA wiata	2906L/03		

Usługi indywidualnego transportu door-to-door oraz poprawa dostępności architektonicznej
wielorodzinnych budynków mieszkalnych

43		Hosznia Ordynacka Kolonia	3+894	L + P	PA wiata	2906L/04		
44		Hosznia Abramowska	5+180	L + P	PA wiata	2906L/05		
45		Hosznia Abramowska I	5+907	L + P	PA wiata	2906L/06		
46		Albinów Duży	7+122	L + P	PA wiata	2906L/07		
47		Albinów Mały	8+048	L + P	PA	2906L/08		
48		Teodorówka II	9+780	L + P	PA wiata	2906L/09		
49		Teodorówka Szkoła	10+970	L	ZA	2906L/10		TAK
50		Teodorówka Szkoła	11+039	P	ZA wiata	2906L/11		TAK
51		Teodorówka I skrzyż.	11+600	L + P	ZA wiata	2906L/12	TAK str. L	TAK str. P
52	2908L	Wólka Abramowska	0+760	L + P	ZA wiata	2908L/01		
53		Abramów	2+020	L + P	PA wiata	2908L/02		
54		Radzięcin	3+867	L + P	PA wiata	2908L/03		
55	2909L	Jędrzejówka	2+355	L + P	PA wiata	2909L/01		
56	2910L	Radzięcin I skrzyżowanie	2+838	L + P	PA wiata	2910L/01		
57		Radzięcin skrzyżowanie	4+155	L + P	PA wiata	2910L/02		
58		Komodzianka Góra	7+725	L + P	PA	2910L/03		
59		Komodzianka szkolny	9+259	L + P	PA wiata	2910L/04		
60		Komodzianka	9+649	L + P	ZA wiata	2910L/05		
61		Chłopków	12+494	L + P	PA wiata	2910L/06		
62	2911L	Radzięcin III	1+262	L + P	PA wiata	2911L/01		
63		Radzięcin Szkoła	2+147	L	ZA wiata	2911L/02		
64				P	ZA			
65	2912L	Teodorówka Kolonia	1+533	L + P	PA wiata	2912L/01		
66		Smoryń skrzyżowanie	3+230	L + P	PA wiata	2912L/02		
67		Smoryń I	3+700	L + P	ZA wiata	2912L/03		

Usługi indywidualnego transportu door-to-door oraz poprawa dostępności architektonicznej
wielorodzinnych budynków mieszkalnych

68		Smoryń II	4+988	L + P	PA wiata	2912L/04		
69		Smoryń III	5+860	L + P	PA wiata	2912L/05		
70	2913L	Wola Radziecka	0+130	L + P	PA wiata	2913L/01		
71		Wola Radziecka I	1+130	L	PA	2913L/02		
72			1+273	P	PA			
73		Wola Kątecka	2+302	L + P	ZA wiata	2913L/03		
74		Żelebsko	7+180	L + P	PA	2913L/04		
75		Ignatówka	8+261	L + P	PA wiata	2913L/05		
76		Cyncynopol	9+550	P	PA	2913L/06		
77		Cyncynopol	9+625	L	PA wiata	2913L/07		
78		Dyle	10+130	L + P	ZA wiata	2913L/08		TAK
79		Hedwiżyn skrzyżowanie	13+165	L + P	PA	2913L/09		
80	2914L	Sokołówka Wieś	0+500	L + P	PA	2914L/01		
81		Rzeczyce	1+582	L + P	ZA wiata	2914L/02		
82		Kąty II	2+374	L + P	PA wiata	2914L/03		
83		Kąty I	3+182	L + P	PA wiata	2914L/04		
84	2915L	Pulczynów	2+070	L + P	PA wiata	2915L/01		
85	2916L	Gromada II	0+969	L + P	PA	2916L/02	TAK str. L	
86		Gromada I	1+454	L + P	PA	2916L/03	TAK str. L	
87		Biłgoraj ul. Moniuszki tartak	2+315	L + P	PA	2916L/04	TAK str. L	
88		Biłgoraj ul. Moniuszki Zalew	3+110	L + P	PA wiata	2916L/05		
89		Biłgoraj ul. Moniuszki	3+580	P	PA	2916L/06	TAK	
90			3+750	L	ZA			TAK
91	2917L	Rapy Dylańskie	3+550	L + P	ZA wiata	2917L/01		
92	2918L	Kajetanówka	2+735	L + P	PA wiata	2918L/01		

Usługi indywidualnego transportu door-to-door oraz poprawa dostępności architektonicznej
wielorodzinnych budynków mieszkalnych

93	2919L	Lipowiec II Tereszpolski	7+670	L + P	ZA wiata	2919L/01		TAK str. L
94		Lipowiec I Tereszpolski	8+737	L + P	ZA wiata	2919L/02		TAK str. L
95		Panasówka skrzyż. na Lipowiec	10+765	L + P	PA wiata	2919L/03		
96		Panasówka skrzyż. na Tereszpól	10+925	L + P	PA wiata	2919L/04	TAK str. P+L	
97		Tereszpol Poręby	11+960	L + P	ZA wiata	2919L/05		
98		Tereszpol Zaorenda	12+710	L + P	PA wiata	2919L/06	TAK str. L	
99		Tereszpol Szkoła	13+529	L + P	PA wiata	2919L/07	TAK str. P	
100		Tereszpol UG	14+558	L + P	PA wiata	2919L/08	TAK str. P+L	
101		Tereszpol Zygmunt	16+425	L + P	ZA wiata	2919L/09	TAK str. L	
102		Tereszpol Kukielki I skrzyż.	17+715	L + P	ZA wiata	2919L/10	TAK str. L	
103		Tereszpol Kukielki OSP	18+527	L + P	ZA wiata	2919L/11	TAK str. L	
104		Tereszpol Kukielki II	19+302	L + P	ZA wiata	2919L/12		
105		Tereszpol Kukielki III	19+814	L	PA	2919L/17		
106		Tereszpol Kukielki III	19+886	P	PA	2919L/18		
107		Górecko Stare	24+765	L + P	ZA wiata	2919L/13		
108		Brzeziny	26+598	L + P	ZA wiata	2919L/14		
109		Brzeziny Józ. szkolny	27+078	L + P	ZA	2919L/15		
110		Tarnowola Wieś	28+388	L + P	ZA wiata	2919L/16		
111	2920L	Bukownica	3+485	L + P	PA wiata	2920L/01		
112	2921L	Wolaniny	7+876	L + P	PA wiata	2921L/01		
113		Brodziaki	11+253	L + P	PA wiata	2921L/02		
114		Brodziaki II	11+870	L	PA	2921L/04		
115		Brodziaki II	11+920	P	PA	2921L/05		

Usługi indywidualnego transportu door-to-door oraz poprawa dostępności architektonicznej
wielorodzinnych budynków mieszkalnych

116		Smólsko Małe	13+577	L + P	PA	2921L/03		
117	2922L	Wola Mała	1+080	L + P	PA wiata	2922L/01		
118		Teodorówka Biłgorajska	2+700	L + P	PA	2922L/02		
119	2923L	Biłgoraj Autodrom	0+547	P	PA	2923L/03		
120		Biłgoraj Autodrom	0+645	L	PA	2923L/04		
121		Smólsko Małe Skrzyżowanie	5+413	L	PA	2923L/01	TAK	
122			5+455	P	PA			
123		Smólsko skrzyżowanie	6+244	L + P	ZA wiata	2923L/02	TAK str. L	
124	2924L	Biłgoraj ul. Lubelska	0+578	L + P	PA wiata	2924L/04	TAK str. P+L	
125		Biłgoraj ul. Lubelska	1+070	L	ZA	2924L/05		TAK
126		Biłgoraj ul. Batorego (cmentarz)	1+720	L + P	PA	2924L/01		
127		Dąbrowica I skrzyż.	4+774	L + P	PA wiata	2924L/02	TAK str. P+ L	
128		Kolonia Sól	6+142	L + P	PA wiata	2924L/03	TAK str. P	
129	2925L	Korytków Duży	0+086	L + P	PA wiata	2925L/01	TAK str. L	
130		Korytków Duży Sklep	1+043	L + P	PA wiata	2925L/02		
131		Korytków Duży III	1+720	L + P	PA wiata	2925L/03		
132		Korytków Kolonia	3+700	L + P	PA wiata	2925L/04		
133		Bukowa I	8+228	L + P	PA wiata	2925L/05		
134		Bukowa II Szkoła	9+350	L + P	PA wiata	2925L/06		
135		Bukowa II	10+096	L + P	PA wiata	2925L/07		
136		Bukowa III	10+920	L + P	PA wiata	2925L/08		
137		Bukowa IV	11+825	L + P	PA wiata	2925L/09		
138	2926L	Szeliga	6+064	L + P	PA wiata	2926L/01		
139		Ciosmy szkoła	7+168	L + P	PA wiata	2926L/02		

Usługi indywidualnego transportu door-to-door oraz poprawa dostępności architektonicznej
wielorodzinnych budynków mieszkalnych

140		Ciosmy	8+233	L + P	PA wiata	2926L/03		
141	2927L	Dąbrowica IV	1+185	L + P	PA wiata	2927L/01		
142		Dąbrowica III	1+934	L + P	PA wiata	2927L/02		
143		Dąbrowica II szk.	2+751	L + P	PA wiata	2927L/03	TAK str. P+L	
144		Dąbrowica I skrzyż.	3+357	L + P	PA wiata	2927L/04	TAK str. P	
145	2928L	Sól Bagno skrzyż.	0+062	L + P	PA wiata	2928L/01		
146		Ruda Zagrody	0+730	L + P	PA	2928L/10		
147		Wola Dereźniańska I	1+680	L + P	PA wiata	2928L/02		
148		Wola Dereźniańska II	3+057	L + P	PA wiata	2928L/03		
149		Majdan Stary (za górą)	5+500	L + P	PA wiata	2928L/04		
150		Majdan Stary	6+145	L + P	PA wiata	2928L/05		
151		Majdan Stary sklep	6+939	L	ZA	2928L/06		
152		Majdan Stary sklep	7+029	P	ZA wiata	2928L/07		
153		Majdan Stary Szkoła	8+030	P	ZA wiata	2928L/08		
154		Majdan Stary Szkoła	8+072	L	ZA	2928L/09		
155	2929L	Ruda Solska I	4+100	L + P	PA wiata	2929L/01		
156		Ruda Solska skrzyż.	4+680	L + P	PA wiata	2929L/02		
157		Ruda Solska II	5+370	L + P	PA wiata	2929L/03		
158		Ruda Solska III.	6+276	L + P	PA wiata	2929L/04		
159	2930L	Zagumnie	0+680	L + P	PA wiata	2930L/01		
160		Dereźnia Klin	4+860	P	PA	2930L/02		
161			4+972	L	ZA			
162		Dereźnia Zagrody	5+471	P	ZA	2930L/03		
163		Dereźnia Zagrody	5+707	L	ZA	2930L/04		
164		Dereźnia Zagrody I Szkoła	6+174	L	ZA	2930L/05		
165		Dereźnia Zagrody I Szkoła	6+244	P	ZA	2930L/06		

Usługi indywidualnego transportu door-to-door oraz poprawa dostępności architektonicznej
wielorodzinnych budynków mieszkalnych

166		Dereźnia Solska II OSP	7+345	L	ZA	2930L/07		
167		Dereźnia Solska II OSP	7+370	P	ZA wiata	2930L/08		
168		Dereźnia Majdańska III	8+220	L	ZA wiata	2930L/09		
169		Dereźnia Majdańska III	8+261	P	ZA	2930L/10		
170		Rogale I	9+829	L	ZA wiata	2930L/11		
171		Rogale I	9+812	P	PA	2930L/12		
172		Rogale	10+250	P	PA	2930L/13		
173		Rogale	10+290	L	ZA wiata	2930L/14		
174		Rogale OSP	10+810	P	PA	2930L/15		
175		Rogale OSP	10+773	L	ZA wiata	2930L/16		
176		Rogale skrzyż.	11+720	L	ZA wiata	2930L/17		
177		Rogale skrzyż.	11+735	P	PA	2930L/18		
178	2931L	Bidaczów Nowy	1+610	L + P	PA wiata	2931L/01	TAK str. L	
179		Bidaczów Stary I	2+275	L + P	PA wiata	2931L/02		
180		Bidaczów Stary szkoła	3+204	L	PA	2931L/04		
181		Bidaczów Stary szkoła	3+237	P	PA	2931L/05		
182		Bidaczów Stary II	3+739	L + P	PA - wiata	2931L/03		
183	2932L	Markowicze wieś	0+300	L + P	PA - wiata	2932L/01		
184		Markowicze skrzyż.	1+084	L + P	PA wiata	2932L/02		
185		Markowicze granica	1+822	L	PA	2932L/04		
186		Markowicze granica	1+854	P	PA	2932L/05		
187		Zynie Kol. Telikały	2+570	L + P	PA wiata	2932L/03		
188	2933L	Zanie	2+291	L + P	PA wiata	2933L/01		
189	2934L	Księżpol II wieś	0+416	L + P	PA	2934L/01		
190		Księżpol wieś	2+678	L + P	PA wiata	2934L/02		
191		Księżpol n. ż.	3+527	P	PA	2934L/03		

Usługi indywidualnego transportu door-to-door oraz poprawa dostępności architektonicznej
wielorodzinnych budynków mieszkalnych

192		Księżpol n. ż.	3+555	L	PA wiata	2934L/04		
193		Księżpol skrzyż. na Borki	4+026	L + P	PA wiata	2934L/05		
194		Zynie	5+358	L + P	ZA wiata	2934L/06		
195		Żary I	7+181	L + P	PA wiata	2934L/07		
196		Żary II	8+662	P	ZA	2934L/08		
197			8+820	L	ZA wiata			
198		Wólka Biska	10+935	L + P	ZA wiata	2934L/09		
199		Wólka Biska I	12+021	L + P	PA wiata	2934L/10		
200	2935L	Gózd Lipiński I	0+130	L + P	PA wiata	2935L/01		
201		Gózd Lipiński	1+312	L + P	PA wiata	2935L/02		
202		Jedlinki	4+476	L + P	PA	2935L/03		
203	2936L	Biszczka III	7+048	L + P	PA wiata	2936L/01		
204		Biszczka II Szkoła	8+813	L + P	ZA wiata	2936L/02		TAK
205		Biszczka I	10+465	L + P	ZA wiata	2936L/03		
206		Biszczka I Kościół	10+620	L + P	ZA wiata	2936L/04	Tak str. P+L	
207		Biszczka GS	11+700	L + P	ZA wiata	2936L/05		
208		Bukowina Wieś	13+070	L + P	PA wiata	2936L/06		
209		Bukowina Wieś I	13+975	L + P	PA wiata	2936L/07		
210		Bukowina szkoła	14+820	L + P	PA wiata	2936L/08		
211	2937L	Luchów Górny I	1+750	L + P	ZA wiata	2937L/01		
212		Luchów Górny II	3+613	L	ZA wiata	2937L/02		TAK
213			3+688	P	ZA			
214		Luchów Górny III	4+072	L + P	PA	2937L/06		
215		Luchów Dolny I	5+447	L + P	PA wiata	2937L/03		
216		Luchów Dolny II	6+919	L + P	ZA wiata	2937L/04		
217		Luchów Dolny III	8+297	L + P	PA	2937L/05		

Usługi indywidualnego transportu door-to-door oraz poprawa dostępności architektonicznej
wielorodzinnych budynków mieszkalnych

218	2940L	Biszczka PGR	7+020	L + P	PA wiata	2940L/01		
219		Kamionka	3+870	L + P	PA	2940L/02		
220	2941L	Kolonia Bukowina I	1+271	L + P	PA wiata	2941L/01	TAK str. P+L	
221		Kolonia Bukowina II tartak	2+556	L + P	PA wiata	2941L/02	TAK str. P+L	
222		Kolonia Bukowina III	3+647	L + P	PA	2941L/03	TAK str. P+L	
223	2942L	Majdan Nowy skrzyżowanie	0+056	L + P	PA wiata	2942L/07	TAK str. P	
224		Majdan Nowy Wieś	1+016	L + P	PA wiata	2942L/01		TAK str. P
225		Majdan Nowy	1+695	P	PA	2942L/08		
226		Majdan Nowy	1+755	L	PA	2942L/09		
227		Lipowiec Stary	5+989	L + P	PA wiata	2942L/10		
228		Lipowiec Stary I	6+953	L + P	PA wiata	2942L/02		
229		Lipowiec Stary II Szkoła	7+635	L + P	ZA wiata	2942L/03		
230		Lipowiec Stary III	7+873	L + P	PA wiata	2942L/04		
231		Lipowiec Nowy	9+195	L + P	PA wiata	2942L/05		
232		Kulasze	10+910	L + P	ZA wiata	2942L/06		
233		Księżpól Kolonia	0+636	L + P	PA	2943L/01		
234	2943L	Przymiarki	2+406	L + P	ZA wiata	2943L/02	TAK str. L	TAK str. P
235		Rakówka szkoła	3+665	L	ZA wiata	2943L/03	TAK	
236			3+746	P	ZA wiata			TAK
237		Rakówka	4+698	L + P	ZA wiata	2943L/04	TAK str. L	TAK str. P
238		Budzyń	6+290	L	ZA wiata	2943L/05		TAK
239		Budzyń	6+355	P	ZA	2943L/06		TAK
240		Chmielek Kolonia	7+560	L + P	ZA wiata	2943L/07	TAK str. P	
241		Chmielek POM	8+746	L	ZA wiata	2943L/08		TAK

Usługi indywidualnego transportu door-to-door oraz poprawa dostępności architektonicznej
wielorodzinnych budynków mieszkalnych

242		Chmielek POM	8+933	P	ZA wiata	2943L/09		TAK
243		Chmielek Szkoła	10+098	L	ZA wiata	2943L/10		TAK
244		Chmielek Szkoła	10+178	P	ZA wiata	2943L/11		TAK
245		Chmielek II	11+012	L	ZA wiata	2943L/12		TAK
246		Chmielek II	11+073	P	ZA wiata	2943L/13		TAK
247		Łukowa I	11+691	L	ZA wiata	2943L/14		TAK
248		Łukowa I	11+786	P	PA wiata	2943L/15	TAK	
249		Łukowa I Ośrodek Zdrowia	12+767	L	ZA wiata	2943L/16		TAK
250		Łukowa I Ośrodek Zdrowia	12+834	P	ZA	2943L/17		TAK
251		Łukowa II Szkoła	14+221	L + P	ZA wiata	2943L/18		TAK str. L
252		Łukowa Agronomówka	15+250	L	ZA	2943L/23		TAK str. L
253		Łukowa IV	16+482	L	ZA wiata	2943L/19		
254			16+502	P	PA			
255		Łukowa V	16+985	L	ZA wiata	2943L/20		
256			17+040	P	PA			
257		Łukowa VI	17+701	L	ZA wiata	2943L/21		
258			17+752	P	PA			
259		Obsza skrzyż.	23+700	L + P	PA wiata	2943L/22	TAK str. P+L	
260	2944L	Podsośnina Wieś	1+433	L + P	PA wiata	2944L/01		
261		Szostaki Kolonia	2+859	L + P	ZA	2944L/02		
262		Szostaki	3+710	L + P	PA wiata	2944L/03		
263		Pisklaki II	5+327	L + P	ZA wiata	2944L/04		
264		Pisklaki I	6+225	L + P	PA wiata	2944L/05		
265		Pisklaki Kolonia	7+870	L + P	PA	2944L/06		
266		Chmielek skrzyż.	9+430	L + P	ZA wiata	2944L/07		

Usługi indywidualnego transportu door-to-door oraz poprawa dostępności architektonicznej
wielorodzinnych budynków mieszkalnych

267		Chmielek skrzyż.I	9+531	L + P	PA wiata	2944L/10		
268		Chmielek Morgi	10+702	L + P	PA wiata	2944L/08		
269		Korchów skrzyż.	15+673	L + P	PA wiata	2944L/09		
270	2946L	Górecko Kościelne	2+812	L + P	PA wiata	2946L/01		
271		Górecko Stare	5+935	L + P	ZA	2946L/02		
272		Majdan Kasztelański	7+788	L + P	PA wiata	2946L/03		
273		Józefów Rostoczański	9+497	L + P	PA	2946L/04		
274	2947L	Szozdy	6+090	L + P	ZA wiata	2947L/01		TAK str. P+L
275		Tereszpol - Kukielki Szkoła	8+116	P	ZA	2947L/02		
276		Tereszpol - Kukielki Szkoła	8+157	L	PA	2947L/03		
277	2948L	Szopowe	1+850	L + P	ZA wiata	2948L/01	TAK str. P+L	
278		Szopowe I	2+565	L + P	PA	2948L/06	TAK str. P+L	
279		Górniki las	4+117	L + P	PA wiata	2948L/02	TAK str. P+L	
280		Górniki	4+825	L + P	PA wiata	2948L/03	TAK str. P+L	
281		Górniki skrzyżowanie	5+795	L + P	PA wiata	2948L/04	TAK str. P	
282		Stanisławów III	7+093	L + P	ZA wiata	2948L/05		TAK str. P
283	2949L	Stanisławów II	7+637	L + P	PA wiata	2949L/01	TAK str. P	TAK str. L
284		Długi Kąt wieś	9+750	L + P	PA	2949L/03	TAK str. P+L	
285		Długi Kąt OSP	10+398	L + P	PA wiata	2949L/02	TAK str. L	TAK str. P
286	2950L	Borowina	0+397	L + P	PA	2950L/04		
287		Józefów szkoła	2+759	L + P	PA	2950L/01	TAK str. P	

Usługi indywidualnego transportu door-to-door oraz poprawa dostępności architektonicznej
wielorodzinnych budynków mieszkalnych

288		Pardysówka Mała	3+017	L + P	PA	2950L/02	TAK str. P+L	
289		Pardysówka Duża	4+018	L + P	PA	2950L/03	TAK str. L	
290	2952L	Hamernia Szkoła	2+626	L	PA	2952L/01		
291		Hamernia Szkoła	2+666	P	PA	2952L/02		
292		Hamernia skrzyżowanie	3+121	L + P	ZA wiata	2952L/05		
293		Hamernia I	3+647	L + P	PA	2952L/03	TAK str. P	
294		Hamernia II	4+365	L + P	ZA wiata	2952L/04		
295	2953L	Babice skrzyżowanie	0+055	L + P	PA	2953L/05		
296		Babice I	1+317	L + P	PA wiata	2953L/01		
297		Dorbozy	2+435	L + P	PA wiata	2953L/02		
298		Olchowiec	3+888	L + P	PA wiata	2953L/03		TAK str. P+L
299		Olchowiec skrzyż.	4+750	L + P	PA wiata	2953L/04	Tak str. P+L	
300	2954L	Obsza szkoła	1+550	L + P	ZA	2954L/05		
301		Obsza I	2+407	L + P	PA wiata	2954L/01	TAK str. P	
302		Zamch - Załom Duży	3+928	L + P	PA wiata	2954L/02	TAK str. L	
303		Zamch - Załom Mały	5+422	L + P	PA wiata	2954L/03	TAK str. L	
304		Zamch SKR	6+793	L + P	PA wiata	2954L/04	TAK str. L	
305	2956L	Plusy I skrzyżowanie	0+150	L + P	PA wiata	2956L/11		
306		Plusy II	1+380	L + P	PA wiata	2956L/01		
307		Korchów I	2+232	P	PA wiata	2956L/02		
308			2+256	L	PA			
309		Korchów II	2+668	L + P	PA wiata	2956L/03		
310		Korchów szkoła	3+750	L + P	ZA wiata	2956L/12		
311		Korchów III	4+788	L + P	PA wiata	2956L/04		
312		Korchów IV	5+984	L + P	PA wiata	2956L/05		

Usługi indywidualnego transportu door-to-door oraz poprawa dostępności architektonicznej
wielorodzinnych budynków mieszkalnych

313		Korchów V	6+569	L + P	PA wiata	2956L/06		
314		Korchów VI	6+994	L + P	PA	2956L/13		
315		Szarajówka I	7+565	L + P	PA	2956L/14		
316		Szarajówka	8+610	L + P	PA wiata	2956L/07		
317		Szarajówka –skrzyż.	9+317	L + P	PA wiata	2956L/08		
318		Babice wieś II	13+138	L + P	PA wiata	2956L/09		
319		Babice wieś I	13+743	L + P	PA wiata	2956L/10		
320		Babice skrzyżowanie	15+272	L + P	PA	2956L/15		
321	2958L	Wola Różaniecka II Szkoła	1+618	L + P	ZA wiata	2958L/01		
322		Wola Różaniecka III	2+583	L + P	PA wiata	2958L/02		
323		Wola Różaniecka IV	3+289	L + P	ZA wiata	2958L/03		
324		Wola Różaniecka Kolonia	4+158	L + P	PA wiata	2958L/04		
325		Różaniec I	4+970	L + P	PA wiata	2958L/05		
326		Różaniec II szkoła	5+985	P	ZA wiata	2958L/06		
327			6+117	L	ZA wiata			
328		Różaniec III	6+998	L + P	PA wiata	2958L/07		
329	2959L	Szyszków szkoła	0+130	L + P	ZA	2959L/02		Tak str. P
330		Zagródki	1+315	L + P	PA	2959L/01		
331	2960L	Szyszków skrzyż. z dr. 863	2+510	L + P	PA	2960L/01		
332	2961L	Malennik Kolonia	0+998	P	PA wiata	2961L/01		
333			1+080	L	PA			
334		Jasiennik Stary	2+123	L	PA wiata	2961L/02		
335			2+183	P	PA			
336		Jasiennik Stary Skrzyżowanie	2+847	L	PA	2961L/03		
337			2+970	P	PA wiata			
338		Lipiny Dolne I	4+205	L	PA wiata	2961L/04		

Usługi indywidualnego transportu door-to-door oraz poprawa dostępności architektonicznej
wielorodzinnych budynków mieszkalnych

339		Lipiny Dolne I	4+263	P	PA	2961L/05		
340		Lipiny Dolne	5+045	L + P	PA wiata	2961L/06		
341		Lipiny Dolne II skrzyż.	6+150	L + P	PA wiata	2961L/07		
342		Lipiny Górne II skrzyż.	7+382	P	PA wiata	2961L/08		
343			7+405	L	PA			
344		Lipiny Górne	8+715	L + P	PA	2961L/09		
345		Potok Górny Przysiadki	9+777	L + P	PA wiata	2961L/10		
346		Potok Górny skrzyż.	11+045	P	ZA wiata	2961L/11		
347		Potok Górny skrzyż.	11+106	L	ZA wiata	2961L/12		
348		Potok Górny Szkoła	12+584	L	ZA wiata	2961L/13		
349		Potok Górny Szkoła	12+648	P	ZA wiata	2961L/14		
350		Potok Górny Klub	14+410	L + P	PA	2961L/15		
351		Dąbrówka skrzyż.	16+210	L + P	PA	2961L/16		
352	2962L	Lipiny Górne Las	4+252	P	PA	2962L/01	TAK	
353			4+320	L	PA		TAK	
354		Lipiny Górne I	6+390	P	ZA wiata	2962L/02		
355			6+436	L	PA		TAK	
356		Lipiny Dolne Kolonia	8+680	P	PA	2962L/04		
357		Lipiny Dolne Kolonia	8+705	L	PA	2962L/05		
358		Naklik	12+400	L + P	PA	2962L/03		
359	2963L	Lipiny Borowina	9+929	P	PA wiata	2963L/01	TAK	
360			9+945	L	PA		TAK	
361		Lipiny Borowina skrzyż.	10+777	L	PA	2963L/02	TAK	
362			10+815	P	PA wiata		TAK	
363		Lipiny Górne Szkoła	11+588	L	ZA	2963L/03		
364			11+638	P	PA		TAK	

Usługi indywidualnego transportu door-to-door oraz poprawa dostępności architektonicznej
wielorodzinnych budynków mieszkalnych

365	2974L	Biłgoraj ul. Długa	1+103	L	PA	2974L/01	TAK	
366			1+120	P	ZA wiata			TAK
367	2987L	Biłgoraj ul. Boh Monte Cassino	0+270	P	PA	2987L/01		TAK
368	2994L	Biłgoraj ul. Polna I Blok naucz.	0+310	L	ZA	2994L/01		TAK
369				P	PA		TAK	
370		Biłgoraj ul. Polna II	0+875(0+ 800)	L + P	PA	2994L/02		
371		Biłgoraj ul. Polna III	1+366	L + P	ZA	2994L/03		
372		Biłgoraj ul. Polna IV	1+955	L	ZA	2994L/04		
373				P	PA			
374	3007 L	Biłgoraj ul. Włosiankarska LOK	0+127	P	PA wiata	3007L/01	TAK	
375		Biłgoraj ul. Włosiankarska	0+146	L	ZA wiata	3007L/02		TAK

LEGENDA
❖ZA – zatoka autobusowa
❖ZA wiata – zatoka autobusowa z wiatą przystankową
❖PA – przystanek autobusowy
❖PA – wiata - przystanek autobusowy z wiatą przystankową
❖L ; P – lokalizacja przystanku po lewej lub prawej stronie
❖2930L/01 – numer ewidencyjny przystanku na drodze powiatowej Nr 2930L
❖5 + 700 – kilometr lokalizacji przystanku na drodze powiatowej wg kilometrażu danej drogi
❖Dereźnia Zagrody szkoła – nazwa miejscowości, ulica, ewent. charakterystyczny element

Tabela 22 Wykaz przewoźników realizujących połączenia o charakterze użyteczności publicznej na terenie powiatu biłgorajskiego

Rodzaj połączenia	Lp.	Nazwa Przewoźnika	z miejscowości	do miejscowości	przez miejscowości	Ilość kursów	Dostępność dla osób z potrzebami wsparcia w zakresie mobilności
Połączenia kolejowe		Intercity Spółka Akcyjna	Zamość	Wrocław	Stalowa Wola - Rzeszów - Tarnów - Kraków - Zabrze - Opole	2	Przewoźnik Intercity realizuje program obsługi osób z ograniczoną mobilnością po zgłoszeniu na min. 48 godzin przed planowaną podróżą potrzebę asysty, osoba niepełnosprawna ma zapewnioną pomoc.
Połączenia o charakterze użyteczności publicznej	1	Bielak Franciszek Usługi Transportowe, Przewóz w Ruchu Pasażerskim,	Janów Lubelski	Biłgoraj	Zofianka Górna, Zofianka Dolna, Krzemień Pierwszy, Dzwola, Kocudza, Frampol, Sokołówka, Kolonia Sokołówka, Kolonia Sokołówka, Korytków Mały, Korytków Duży, Nadrzecze, Majdan Gromadzki, Gromada	31	brak dostosowanej infrastruktury do potrzeb osób niepełnosprawnych z potrzebami wsparcia w zakresie mobilności
			Janów Lubelski	Biłgoraj	Zofianka Dolna, Krzemień Pierwszy, Branewka, Branew, Chrzanów, Malinie, Łada, Goraj, Bononia, Frampol	13	
			Biłgoraj	Janów Lubelski	Gromada, Majdan Gromadzki, Nadrzecze, Korytków Duży, Korytków Mały, Kolonia Sokołówka, Frampol, Kocudza, Dzwola, Krzemień Pierwszy, Zofianka Górna	31	
			Biłgoraj	Janów Lubelski	Frampol, Bononia, Goraj, Łada, Malinie, Chrzanów, Branew, Branewka, Krzemień Pierwszy, Zofianka Górna	13	

Usługi indywidualnego transportu door-to-door oraz poprawa dostępności architektonicznej
wielorodzinnych budynków mieszkalnych

			Kocudza Górna	Janów Lubelski	Łada, Malinie, Chrzanów, Branew, Branewka, Krzemień Pierwszy, Zofianka Dolna, Zofianka Górna	1	
			Janów Lubelski	Kocudza Górna	Zofianka Górna, Zofianka Dolna, Krzemień Pierwszy, Branewka, Branew, Chrzanów, Malinie, Łada	1	
	2	Danilowski Zbigniew	Biłgoraj	Lublin	Gromada, Majdan Gromadzki, Nadrzecze, Korytków, Niemirów, Sokołówka, Frampol, Bononia, Goraj, Zagrody, Huta Turobińska, Tarnawa, Guzówka, Nowy Dwór, Dragany, Wysokie, Józefin, Gielczew, Gierniak, Zielona, Krzczonów, Piotrkówek, Piotrków, Jabłonna, Czerniejów, Głuszczyzna, Metów, Ćmiłów	6	
			Lublin	Biłgoraj	Ćmiłów, Metów, Głuszczyzna, Czerniejów, Jabłonna, Piotrków, Piotrkówek, Krzczonów, Zielona, Gierniak, Gielczew, Józefin, Wysokie, Dragany, Nowy Dwór, Guzówka, Tarnawa Mała, Huta Turobińska, Zagrody, Goraj, Bononia, Frampol, Sokołówka, Korytków, Niemirów, Nadrzecze, Majdan Gromadzki, Gromada	6	
	3	Dybiec Andrzej, Komunikacja Transportowa "ANMAR"	Biłgoraj	Lublin	Gromada, Majdan Gromadzki, Nadrzecze, Korytków Duży, Niemirów, Korytków Mały, Kolonia Sokołówka, Sokołówka, Frampol,	28	

Usługi indywidualnego transportu door-to-door oraz poprawa dostępności architektonicznej
wielorodzinnych budynków mieszkalnych

					Radzięcin, Bononia, Goraj, Zagrody, Huta Turobińska, Tarnawa Mała, Turobin, Guzówka, Nowy Dwór, Dragany, Wysokie, Józefin, Giełczew, Gierniak, Zielona, Boży Dar, Piotrkówek, Piotrków, Jabłonna, Czerniejów, Głuszczyzna, Mętów, Ćmiłów		
			Lublin	Biłgoraj	Ćmiłów, Mętów, Głuszczyzna, Czerniejów, Jabłonna, Piotrków, Piotrówek, Boży Dar, Zielona, Gierniak, Giełczew, Józefin, Wysokie, Dragany, Nowy Dwór, Guzówka, Tarnawa Mała, Turobin, Huta Turobińska, Zagrody, Goraj, Bononia, Radzięcin, Frampol, Sokołówka, Kolonia Sokołówka, Korytków mały, Niemirów, Korytków Duży, Nadrzecze, Majdan Gromadzki, Gromada.	28	
	4	Góra Robert, Długolęcka – Góra Joanna DROMADER sp. j.	Zamość	Biłgoraj	Płoskie, Zawada, Wielącza, Bodaczów, Szczebrzeszyn, Brody Małe, Żurawnica, Bagno, Zwierzyniec, Panasówka, Hedwiżyn, Wola Duża, Wola Mała	12	
			Biłgoraj	Zamość	Wola Mała, Wola Duża, Hedwiżyn, Panasówka, Zwierzyniec, Bagno, Żurawnica, Brody Małe, Szczebrzeszyn, Bodaczów, Wielącza, Zawada, Płoskie	12	

Usługi indywidualnego transportu door-to-door oraz poprawa dostępności architektonicznej
wielorodzinnych budynków mieszkalnych

	5	Jezierski Waldemar	Zamość	Rzeszów	Szczebrzeszyn, Zwierzyniec, Biłgoraj, Harasiuki, Krzeszów, Kopki, Jeżowe Podgórze, Jeżowe, Kamień, Górno, Sokołów Małopolski, Nienadówka, Jasionka,	1	
			Rzeszów	Zamość	Szczebrzeszyn, Zwierzyniec, Biłgoraj, Harasiuki, Krzeszów, Kopki, Jeżowe Podgórze, Jeżowe, Kamień, Górno, Sokołów Małopolski, Nienadówka, Jasionka,	1	
	6	Krupa Irena LENIBUS Zakład Usługowo – Handlowy	Zamość	Biłgoraj	Płoskie, Zawada, Wielącza, Bodaczów, Szczebrzeszyn, Brody Małe, Żurawnica, Bagno, Zwierzyniec, Panasówka, Hedwizyn, Wola Duża, Wola Mała	14	
			Biłgoraj	Zamość	Wola Mała, Wola Duża, Hedwizyn, Panasówka, Zwierzyniec, Bagno, Żurawnica, Brody Małe, Szczebrzeszyn, Bodaczów, Wielącza, Zawada, Płoskie	14	
	7	Łagoźny Arkadiusz	Zamość	Rzeszów	Szczebrzeszyn, Zwierzyniec, Biłgoraj, Tarnogród	4	
			Zamość	Lublin		13	
		Łubiarz Jan JAN BUS	Biłgoraj	Rzeszów	Okragłe, Korczów, Majdan Nowy, Markowicze, Księżpól, Płusy, Tarnogród, Majdan Sieniawski, Adamówka, Cieplice, Rudka, Wylewa, Sieniawa, Ubieszyn, Tryńcza, Wólka Małkowska, Gniewczyzna, Gorliczyzna, Przeworsk, Rogóźno, Kosina, Głuchów,	11	

Usługi indywidualnego transportu door-to-door oraz poprawa dostępności architektonicznej
wielorodzinnych budynków mieszkalnych

					Łańcut, Kraczkowa Górna, Krasne		
			Rzeszów	Biłgoraj	Krasne, Kraczkowa Górna, Łańcut, Głuchów, Kosina, Rogóźno, Przeworsk, Gorliczyzna, Gniewczyzna, Wólka Małkowa, Tryńcza, Ubieszyn, Sieniawa, Wylewa, Rudka, Cieplice, Adamówka, Majdan Sieniawski, Tarnogród, Plusy, Księżpol, Markowicze, Majdan Nowy, Korczów, Okragłe	10	
	8	Miś T., Skupiński J. EKSPRES BUS	Janów Lubelski	Goraj	Zofianka Górna, Zofianka Dolna, Krzemień Pierwszy, Branewka, Branew, Chrzanów, Malinie, Łada	25	
			Goraj	Janów Lubelski	Łada, Malinie, Chrzanów, Branew, Branewka, Krzemień Pierwszy, Zofianka Górna	13	
	9	Monastyrski Andrzej ZEUS	Tomaszów Lubelski	Biłgoraj	Rogóźno, Ulów, Łasochy, Ciotusza Nowa, Ciotusza Stara, Długi Kąt, Siedliska, Józefów, Aleksandrów, Smólsko, Korczów	8	
			Biłgoraj	Tomaszów Lubelski	Korczów, Majdan Nowy, Smólsko, Aleksandrów, Józefów, Siedliska, Długi Kąt, Ciotusza Stara, Ciotusza Nowa, Łasochy, Ulów, Rogóźno	8	
	10	PKS w Biłgoraju Sp. z o.o.	Zamość	Kraków	Szczebrzeszyn, Zwierzyniec, Biłgoraj, Sól, Banachy, Harasiuki, Hucisko, Krzeszów, Rudnik nad Sanem, Nisko, Stalowa Wola, Grębów, Tarnobrzeg, Łoniów, Osiek, Połaniec, Łubnice, Pacanów,	3	

Usługi indywidualnego transportu door-to-door oraz poprawa dostępności architektonicznej
wielorodzinnych budynków mieszkalnych

					Zielonki, Nowy Korczyn, Opatowiec, Nowe Brzesko		
			Kraków	Zamość	Nowe Brzesko, Opatowiec, Nowy Korczyn, Zielonki, Pacanów, Lubnice, Połaniec, Osiek, Łoniów, Tarnobrzeg, Grębów, Stalowa Wola, Nisko, Rudnik nad Sanem, Krzeszów, Hucisko, Harasiuki, Banachy, Sól, Biłgoraj, Zwierzyniec, Szczecbrzeszyn	3	
			Zamość	Józefów	Skokówka, Żdanów, Żdanówek, Lipsko, Lipsko Polesie, Szewnia Górna, Kolonia Potoczek, Adamów, Jacnia, Hutki, Krasnobród, Wólka, Husińska, Stanisławów, Górniki, Długi Kąt, Siedliska	9	
			Józefów	Zamość	Siedliska, Długi Kąt, Górniki, Stanisławów, Wólka Husińska Krasnobród, Hutki, Jacnia, Adamów, Kolonia Potoczek, Szewnia Górna Lipsko Polesie, Żdanówek, Żdanów, Skokówka	9	
			Biłgoraj	Lublin	Gromada, Majdan Gromadzki, Nadrzecze, Korytków Duży, Niemirów, Korytków Mały, Kolonia Sokołówka, Sokołówka, Frampol, Bononia, Goraj, Zagrody, Huta Turobińska, Tarnawa Mała, Guzówka, Nowy Dwór, Dragany, Wysokie, Józefin, Giełczew, Gierniak, Zielona, Boży Dar, Piotrkówek, Piotrków, Jabłonna,	19	

Usługi indywidualnego transportu door-to-door oraz poprawa dostępności architektonicznej
wielorodzinnych budynków mieszkalnych

					Czerniejów, Głuszczyzna, Mętów, Ćmiłów		
			Lublin	Biłgoraj	Ćmiłów, Mętów, Głuszczyzna, Czerniejów, Jabłonna, Piotrków, Piotrkówek, Boży Dar, Zielona, Gierniak Zajazd, Giełczew, Józefin, Wysokie, Dragany, Nowy Dwór, Guzówka, Tarnawa Mała, Huta Turobińska, Zagrody, Goraj, Bononia, Frampol, Sokołówka, Kolonia Sokołówka, Korytków Mały, Niemirów, Korytków Duży, Nadrzecze, Majdan Gromadzki, Gromada	19	
			Radecznica	Biłgoraj	Latyczyn, Chłopków, Komodziańska, Teodorówka, Smoryń, Trzęsiny, Pulczynów, Wola Kątecka, Wola Radzięcka, Stara Wieś, Frampol, Sokołówka, Kolonia Sokołówka, Korytków Mały, Niemirów, Korytków Duży, Nadrzecze, Majdan Gromadzki, Gromada	1	
			Warszawa	Medyka	Przemyśl, Jarosław, Przeworsk, Sieniawa, Tarnogród, Księżpól, Biłgoraj, Frampol, Goraj, Tarnawa Mała, Wysokie, Lublin, Ryki, Gończyce, Garwolin	8	
			Medyka	Warszawa	Garwolin, Gończyce, Ryki, Lublin, Wysokie, Tarnawa Mała, Goraj, Frampol, Biłgoraj, Księżpól, Tarnogród, Sieniawa, Przeworsk, Jarosław, Przemyśl	8	

Usługi indywidualnego transportu door-to-door oraz poprawa dostępności architektonicznej
wielorodzinnych budynków mieszkalnych

			Horyniec Zdrój	Warszawa	Podemszczyzna, Basznia Górna, Basznia Dolna, Młodów, Lubaczów, Cieszanów, Stary Lubliniec, Zamch, Obsza, Babice, Łukowa, Chmielek, Rakówka, Księżpol, Biłgoraj, Frampol, Goraj, Tarnawa, Wysokie, Lublin, Ryki, Gończyce, Garwolin	2	
			Warszawa	Horyniec Zdrój	Garwolin, Gończyce, Ryki, Lublin, Wysokie, Tarnawa Mała, Goraj, Frampol, Biłgoraj, Księżpol, Rakówka, Chmielek, Łukowa, Babice, Obsza, Zamch, Stary Lubliniec, Cieszanów, Lubaczów, Młodów, Basznia Dolna, Basznia Górna, Podemszczyzna	2	
			Lublin	Panasówka	Ćmiłów, Mętów, Głuszczyzna, Czerniejów, Jabłonna, Piotrków, Piotrkówek, Boży Dar, Zielona, Gierniak, Giełczew, Józefin, Wysokie, Dragany, Zabłocie, Biskupie, Tarnawa Kolonia, Tarnawa Duża, Tarnawa Mała, Olszanka, Turobin, Czernięcin, Nowa Wieś, Gruszka Zaproska, Sułowiec, Sułów, Deszkowice, Rozłopy, Szczebrzeszyn, Brody Małe, Żurawnica, Bagno, Zwierzyniec, Panasówka	2	
			Panasówka ZWIERZYNIEC	Lublin	Zwierzyniec, Bagno, Żurawnica, Brody Małe, Szczebrzeszyn, Rozłopy, Deszkowice, Sułów,	2	

Usługi indywidualnego transportu door-to-door oraz poprawa dostępności architektonicznej
wielorodzinnych budynków mieszkalnych

					Tworyczów, Sułowiec, Gruszka Zaporska, Nowa Wieś, Czernięcin, Turobin, Olszanka, Tarnawa Mała, Tarnawa Duża, Tarnawa Kolonia, Biskupie, Zabłocie, Dragany, Wysokie, Józefin, Gielczew, Gierniak, Zielona, Boży Dar, Piotrkówek, Piotrków, Jabłonna, Czerniejów, Głuszczyzna, Mętów, Ćmiłów		
			Lublin	Biłgoraj	Ćmiłów, Mętów, Głuszczyzna, Czerniejów, Jabłonna, Piotrków, Piotrkówek, Krzczonów, Zielona, Gierniak, Gielczew, Józefin, Wysokie, Dragany, Nowy Dwór, Guzówka, Tarnawa Mała, Olszanka, Turobin, Czernięcin, Nowa Wieś, Gruszka Zaporska, Sułowiec, Tworyczów, Sułów, Deszkowce, Rozłopy, Szczebrzeszyn, Brody Małe, Żurawnica, Bagno, Zwierzyniec, Panasówka, Hedwiżyn, Wola Duża, Wola Mała	9	
			Biłgoraj	Lublin	Wola Mała, Wola Duża, Hedwiżyn, Panasówka, Zwierzyniec, Bagno, Żurawnica, Brody Małe, Szczebrzeszyn, Rozłopy, Deszkowice, Sułów, Tworyczów, Sułowiec, Gruszka Zaporska, Nowa Wieś, Czernięcin, Turobin, Olszanka, Tarnawa Mała, Guzówka,	9	

Usługi indywidualnego transportu door-to-door oraz poprawa dostępności architektonicznej
wielorodzinnych budynków mieszkalnych

					Nowy Dwór, Dragany, Wysokie, Józefin, Giełczew, Gierniak, Zielona, Krzczonów, Piotrkówek, Piotrków, Jabłonna, Czerniejów, Głuszczyzna, Mętów, Ćmiłów		
			Lublin	Horyniec Zdrój	Ćmiłów, Mętów, Głuszczyzna, Czerniejów, Jabłonna, Piotrków, Piotrkówek, Krzczonów, Zielona, Gierniak, Giełczew, Józefin, Wysokie, Dragany, Nowy Dwór, Guzówka, Tarnawa Mała, Huta Turobińska, Zagrody, Goraj, Bononia, Frampol, Sokołówka, Kolonia Sokołówka, Korytków Mały, Niemirów, Korytków Duży, Nadrzecze, Majdan Gromadzki, Gromada, Biłgoraj, Korczów, Majdan Nowy, Markowicze, Księżpol, Przymiarki, Rakówka, Budzyń, Chmielek, Łukowa, Babice, Dobrozy, Obsza, Zamch, Stary Lubliniec, Cieszanów, Czereśnie, Dachnów, Lubaczów, Młodów, Basznia Dolna, Basznia Górna, Podemszczyzna	1	
			Horyniec Zdrój	Lublin	Dachnów, Czereśnie, Cieszanów, Nowy Lubliniec, Stary Lubliniec, Zamch, Obsza, Dobrozy, Babice, Łukowa, Chmielek, Budzyń, Rakówka, Przymiarki, Księżpol, Markowicze, Majdan Nowy, Korczów, Okrągłe, Biłgoraj,	1	

Usługi indywidualnego transportu door-to-door oraz poprawa dostępności architektonicznej
wielorodzinnych budynków mieszkalnych

					Gromada, Majdan Gromadzki, Nadrzecze, Korytków Duży, Niemirów, Korytków Mały, Kolonia Sokołówka, Sokołówka, Frampol, Bononia, Goraj, Zagrody, Huta Turobińska, Tarnawa Mała, Guzówka, Nowy Dwór, Dragany, Wysokie, Józefin, Gielczew, Gierniak, Zielona, Krzczonów, Piotrkówek, Piotrków, Jabłonna, Czerniejów, Głuszczyzna, Mętów, Ćmiłów		
			Zamość	Łódź	Szczebrzeszyn, Zwierzyniec, Biłgoraj, Frampol, Dzwola, Janów Lubelski, Zdziary, Nisko, Stalowa Wola, Gorzyce, Sandomierz, Lipnik, Opatów, Łagów, Kielce, Mniów, Sielpia Wielka, Końskie, Żarnów, Paradyż, Sulejów, Przyglów, Piotrków Trybunalski, Tuszyn	1	
			Łódź	Zamość	Tuszyn, Piotrków Trybunalski, Przyglów, Sulejów, Paradyż, Żarnów, Końskie, Sielpia Wielka, Mniów, Kielce, Łagów, Opatów, Lipnik, Sandomierz, Gorzyce, Stalowa Wola, Nisko, Zdziary, Janów Lubelski, Dzwola, Frampol, Biłgoraj, Zwierzyniec, Szczebrzeszyn	1	
			Biłgoraj	Chłopków	Wola Mała, Wola Duża, Hedwiżyn, Dyle, Cyncynopol, Ignatówka, Żelebsko, Wola Kątecka, Pulczynów, Trzęsiny,	1	

Usługi indywidualnego transportu door-to-door oraz poprawa dostępności architektonicznej
wielorodzinnych budynków mieszkalnych

					Smoryń, Teodorówka, Komodzianka		
			Biłgoraj	Radecznica	Wola Mała, Wola Duża, Hedwiżyn, Panasówka, Lipowiec Tereszpolski, Czarnystok, Wólka Czarnostocka, Gorajec Zagroble, Gorajec Stara Wieś, Podborcze, Zaburze, Latyczyn	3	
			Radecznica	Biłgoraj	Latyczyn, Zaburze, Podborcze, Gorajec Stara Wieś, Gorajec Zagroble, Wólka Czarnostocka, Czarnystok, Lipowiec tereszpolski, Panasówka, Hedwiżyn, Wola Duża, Wola Mała	3	
			Zaburze	Biłgoraj	Podborcze, Gorajec Stara Wieś, Gorajec Zagroble, Wólka Czarnostocka, Czarnystok, Trzęsiny, Pulczynów, Wola Kątecka, Żelebsko, Ignatówka, Cyncynopol, Dyle, Hedwiżyn, Wola Duża, Wola Mała	2	
			Turobin	Zamość	Czernięcin, Nowa Wieś, Gruszka Zaporska, Sułowiec, Tworyczów, Sułów, Deszkowice, Rozłopy, Szczebrzeszyn, Bodaczów, Wielącza, Zawada, Płoskie	3	
			Zamość	Turobin	Płoskie, Zawada, Wielącza, Bodaczów, Szczebrzeszyn, Rozłopy, Deszkowice, Sułów, Tworyczów, Sułowiec, Gruszka Zaporska, Nowa Wieś, Czernięcin	3	
			Biłgoraj	Zwierzyniec	Wola Mała, Wola Duża, Hedwiżyn, Panasówka,	1	

Usługi indywidualnego transportu door-to-door oraz poprawa dostępności architektonicznej
wielorodzinnych budynków mieszkalnych

					Lipowiec Tereszpolski, Tereszpol, Bukownica, Szozdy, Sochy		
			Biłgoraj	Lubaczów	Korczów, Majdan Nowy, Markowicze, Księżpol, Płusy, Tarnogród, Luchów Górny, Wola Różaniecka, Różaniec, Wola Obszańska, Obsza, Zamch, Stary Lubliniec, Cieszanów, Czereśnie, Dachnów	1	
			Biłgoraj	Rzeszów	Korczów, Majdan Nowy, Markowicze, Księżpol, Płusy, Tarnogród, Bukowina, Wola Kulońska, Dąbrówka, Zagródki, Szyszków, Naklik, Kulno, Kuryłówka, Stare Miasto, Leżajsk, Giedlardowa, Gwizdów, Biedaczów, Bikówka, Żołynia, Potok, Rakszawa, Dąbrówki, Wola Dalsza, Wola Mała, Łańcut, Kraczkowa, Krasne	4	
			Rzeszów	Biłgoraj	Krasne, Kraczkowa, Łańcut, Wola Mała, Wola Dalsza, Dąbrówki, Rakszawa, Potok, Żołynia, Bikówka, Biedaczów, Gwizdów, Giedlarowa, Leżajsk, Stare Miasto, Kuryłówka, Kulno, Naklik, Szyszków, Zagródki, Dąbrówka, Wola Kulońska, Bukowina, Tarnogród, Płusy, Księżpol, Markowicze, Majdan Nowy, Korczów, Okrągłe	4	
			Biłgoraj	Maziarnia	Dąbrowica, Kolonia Sól, Ciosmy, Szeliga, Huta Stara,	1	

Usługi indywidualnego transportu door-to-door oraz poprawa dostępności architektonicznej
wielorodzinnych budynków mieszkalnych

					Huta Nowa, Huta Krzeszowska, Huta Podgórna		
			Huta Krzeszowska	Biłgoraj	Huta Nowa, Huta Stara, Szeliga, Ciosmy, Kolonia Sól, Dąbrowica	1	
			Harasiuki	Biłgoraj	Łazory, Bidaczów Stary, Bidaczów Nowy, Sól	1	
			Biłgoraj	Ryczki	Sól, Bidaczów Nowy, Bidaczów Stary, Łazory, Derylaki, Harasiuki, Sieraków, Kusze, Wólka, Hucisko	4	
			Ryczki	Biłgoraj	Hucisko, Wólka, Sieraków, Harasiuki, Derylaki, Łazory, Bidaczów Stary, Bidaczów Nowy, Sól	4	
			Biłgoraj	Krzeszów	Sól, Banachy, Rogóźnia, Derylaki, Harasiuki, Lipiny Górne, Lipiny Borowina, Lipiny Dolne, Jasiennik Stary, Malennik Kolonia, Krzeszów Górny, Podolszynka Plebańska, Podolszynka Ordynacka	4	
			Krzeszów	Biłgoraj	Podolszynka Ordynacka, Podolszynka Plebańska, Krzeszów Górny, Malennik Kolonia, Jasiennik Stary, Lipiny Dolne, Lipiny Górne, Lipiny Borowina, Harasiuki, Derylaki, Rogóźnia, Banachy, Sól	4	
			Biłgoraj	Banachy	Sól, Bidaczów Nowy, Bidaczów Stary	4	
			Krzeszów	Biłgoraj	Podolszynka Ordynacka, Kamionka Górna, Hucisko, Wólka, Kusze, Harasiuki, Derylaki, Rogóźnia, Banachy, Sól	4	

Usługi indywidualnego transportu door-to-door oraz poprawa dostępności architektonicznej
wielorodzinnych budynków mieszkalnych

			Biłgoraj	Gózd Huciański	Sól, Banachy, Huta Nowa, Huta Krzeszowska, Huta Podgórna, Maziarnia	1	
			Biłgoraj	Maziarnia	Sól, Bidaczów Nowy, Bidaczów Stary, Łazory, Derylaki, Harasiuki, Huta Krzeszowska, Huta Podgórna	1	
			Maziarnia	Biłgoraj	Huta Podgórna, Huta Krzeszowska, Derylaki, Harasiuki, Łazory, Bidaczów Stary, Bidaczów Nowy, Sól	1	
			Rzeszów	Biłgoraj	Korczów, Majdan Nowy, Markowicze, Księżpól, Plusy, Tarnogród, Bukowina, Wola Kulońska, Dąbrówka, Zagródki, Szyszków, Naklik, Kulno, Kuryłówka, Stare Miasto, Leżajsk, Maleniska, Brzózka Królewska, Łoiny, Wólka Niedźwiedzka, Wólka Sokołowska, Sokołów Małopolski, Trzebuska, Nienadówka, Stobiernia, Jasionka, Nowa Wieś, Trzebownik	2	
			Biłgoraj	Rzeszów	Trzebownik, Nowa Wieś, Jasionka, Stobiernia Dolna, Stobiernia, Nienadówka, Trzebuska, Sokołów Małopolski, Wólka Sokołowska, Wólka Niedźwiedzka, Łoiny, Brzózka Królewska, Maleniska, Leżajsk, Stare Miasto, Kuryłówka, Kulno, Naklik, Szyszków, Zagródki, Dąbrówka, Wola Kulońska,	2	

Usługi indywidualnego transportu door-to-door oraz poprawa dostępności architektonicznej
wielorodzinnych budynków mieszkalnych

					Bukowina, Tarnogród, Płusy, Księżpól, Markowicze, Majdan Nowy, Korczów, Okrągłe		
			Biłgoraj	Malennik	Sól, Bidaczów Nowy, Bidaczów Stary, Łazory, Derylaki, Harasiuki, Lipiny Górne, Lipiny Dolne, Jasiennik Stary	1	
			Malennik	Biłgoraj	Jasiennik Stary, Lipiny Dolne, Lipiny Górne, Harasiuki, Derylaki, Łazory, Bidaczów Stary, Bidaczów Nowy, Sól	1	
			Biłgoraj	Rzeszów	Sól, Banachy, Rogóżnia, Derylaki, Harasiuki, Kusze, Wólka, Hucisko, Kamionka Górna, Podolszynka Ordynacka, Krzeszów, Koziańnia, Kopki, Tarnogóra, Sarżyna, Nowa Sarżyna, Jelna, Leżajsk, Maleniska, Brzózka Królewska, Łoiny, Wólka Niedźwiedzka, Wólka Sokołowska, Sokołów Małopolski, Trzebuska, Nienadówka, Stobiernia, Stobiernia Dolna, Jasionka, Nowa Wieś, Trzebownisko	2	
			Rzeszów	Biłgoraj	Trzebownisko, Nowa Wieś, Jasionka, Nowa Wieś, Stobiernia Solna, Stobiernia, Nienadówka, Trzebuska, Sokołów Małopolski, Wólka Sokołowska, Wólka Niedźwiedzka, Łoiny, Brzózka Królewska, Maleniska, Leżajsk, Jelna, Nowa Sarżyna, Sarżyna, Tarnogóra, Kopki,	2	

Usługi indywidualnego transportu door-to-door oraz poprawa dostępności architektonicznej
wielorodzinnych budynków mieszkalnych

					Koziarnia, Krzeszów, Podolszynka Ordynacka, Kamionka Górna, Hucisko, Wólka, Kusze, Harasiuki, Derylaki, Rogóznia, Banachy, Sól		
			Gózd	Biłgoraj	Maziarnia, Huta Podgórna, Szeliga, Ciosmy, Kolonia Sól, Dąbrowica	1	
			Biłgoraj	Zamość	Wola Mała, Wola Duża, Hedwiżyn, Panasówka, Zwierzyniec, Bagno, Żurawica, Brody Małe, Szczębrzeszyn, Bodaczów, Wielącza, Zawada, Płoskie	16	
			Zamość	Biłgoraj	Płoskie, Zawada, Wielącza, Bodaczów, Szczębrzeszyn, Brody Małe, Żurawica, Bagno, Zwierzyniec, Panasówka, Hedwiżyn, Wola Duża, Wola Mała	16	
			Biłgoraj	Zamość	Wola Mała, Wola Duża, Hedwiżyn, Panasówka, Tereszpol, Szozdy, Sochy, Zwierzyniec, Obrocz, Kosobudy, Wólka Wieprzycka, Wierzchowiny, Zarzecze, Topornica, Żdanówek, Żdanów, Skokówka	8	
			Zamość	Biłgoraj	Skokówka, Żdanów, Żdanówek, Topornica, Zarzecze, Wierzchowiny, Wólka Wieprzycka, Kosobudy, Obrocz, Zwierzyniec, Sochy, Szozdy, Tereszpol, Panasówka, Hedwiżyn, Wola Duża, Wola Mała	8	

Tabela 23 Wykaz operatorów prywatnych - przewoźników realizujących połączenia o charakterze użyteczności publicznej na terenie powiatu biłgorajskiego

Rodzaj połączenia	Lp.	Nazwa przewoźnika	z miejscowości	do miejscowości	przez miejscowość	Ilość kursów	Dostępność dla osób z potrzebami wsparcia w zakresie mobilności
Połączenia autokarowe operatorów prywatnych	1	PKS w Biłgoraju Sp. o.o.	Biłgoraj	Zamch	Biłgoraj, Okrągłe, Korczów, Majdan, Markowicze, Księżpol, Płusy, Tarnogród, Luchów Górny, Wola Różaniecka, Różaniec, Wola Obszańska, Obsza, Zamch	4	brak dostosowanej infrastruktury do potrzeb osób niepełnosprawnych z potrzebami wsparcia w zakresie mobilności
			Biłgoraj	Zamch	Biłgoraj, Okrągłe, Korczów, Majdan, Markowicze, Księżpol, Przymiarki, Rakówka, Budzyń, Chmielek, Łukowa, Babice, Wola Obszańska, Obsza, Zamch	7	
			Biłgoraj	Zamch	Biłgoraj, Korczów, Majdan Nowy, Markowicze, Księżpol, Przymiarki, Rakówka, Budzyń, Zawadka, Chmielek, Łukowa, Babice, Dorbozy, Olchowiec, Obsza, Zamch	16	
			Biłgoraj	Potok Górny	Biłgoraj, Okrągłe, Korczów, Majdan Nowy, Gliny, Markowicze, Księżpol, Płusy, Tarnogród, Bukowina, Wola Kulońska, Dąbrówka, Zagródki, Szyszków, Potok Górny, Jedlinki, Lipiny Górne, Lipiny Dolne	3	
			Zagrody	Biłgoraj	Biłgoraj, Gromada, Majdan Gromadzki, Nadrzecze, Korytków Duży, Niemirów, Korytków Mały, Kolonia Sokołówka, Sokołówka, Frampol, Radzięcín, Bononia, Goraj, Zagrody, Huta Turobińska, Tarnawa Mała, Olszanka, Turobin, Czernięcin Główny, Nowa Wieś	3	

Usługi indywidualnego transportu door-to-door oraz poprawa dostępności architektonicznej
wielorodzinnych budynków mieszkalnych

			Kolonia Chmielek	Obsza szkoła	Chmielek, Szarajówka, pisklaki, Szostaki, Chmielek, Łukowa, Babice, Dorbozy, Olchowiec, Obsza	1	
			Biłgoraj d. a.	Łukowa II szkoła	Biłgoraj, Korczów, Majdan Nowy, Markowicze, Księżpol, Przymiarki, Rakówka, Budzyń, Zawadka, Chmielek, Szarajówka, Pisklaki, Szostaki, Podsośnina, Łukowa	1	
			Biłgoraj	Obsza	Biłgoraj, Okrągłe, Korczów, Majdan Nowy, Markowicze, Księżpol, Plusy, Korchów, Szarajówka	19	
			Biłgoraj d. a.	Kozaki	Biłgoraj, Okrągłe, Korczów, Majdan, Markowicze, Księżpol, Plusy, Tarnogród, Luchów Górny, Wola Różaniecka, Różaniec, Wola Obszańska, Obsza, Dorbozy, Babice, Łukowa, Podsośnina, Osuchy, Kozaki	4	
			Dąbrowica	Ruda Zagrody	Dąbrowica, Biłgoraj, Kolonia Sól, Sól, Wola Dereźniańska, Ruda Solska	10	
			Biłgoraj d. a.	Biłgoraj d. a.	Biłgoraj, Wola Mała, Wola Duża, Hedwizyn, Dyle, Cyncynopol, Ignatówka, Kajetanówka,	4	
			Biłgoraj d. a.	Biłgoraj d. a.	Biłgoraj, Zagumnie, Dąbrowica, Kolonia Sól, Ciosmy, Szeliga	1	
			Biłgoraj	Potok Górny	Biłgoraj, Korczów, Okrągłe, Majdan Nowy, Markowicze, Księżpol, Kamionka, Biszczka, Wólka Biska, Gózd Lipiński, Jedlinki, Potok Górny	7	
			Biłgoraj	Wólka Biska	Biłgoraj, Korczów, Majdan Nowy, Majdan Stary, Zanie, Zanie kolonia, Markowicze, Króle, Księżpol, Borki, Zynie, Żary, Wólka Biska	2	
			Gliny	Biłgoraj	Gliny, Markowicze, Majdan Nowy, Rogale, Majdan Stary, Biłgoraj	2	
			Wólka Biska	Biłgoraj	Biłgoraj, Okrągłe, Korczów, Majdan Nowy, Majdan Stary, Zanie, Markowicze, Gliny, Króle, Księżpol, Borki, Żary, Wólka Biska	5	

Usługi indywidualnego transportu door-to-door oraz poprawa dostępności architektonicznej
wielorodzinnych budynków mieszkalnych

			Biłgoraj	Korchów	Biłgoraj, Okrągłe, Korczów, Majdan Nowy, Majdan Stary, Rogale, Lipowiec Stary, Lipowiec Nowy, Kulasze	8	
			Biłgoraj	Markowicze	Biłgoraj, Dereźnia, Rogale, Majdan Stary, Zanie, Zanie Kolonia, Markowicze, Gliny	2	
			Biłgoraj	Zamch	Biłgoraj, Korczów, Majdan Nowy, Markowicze, Księżpol, Plusy, Tarnogród, Luchów Górny, Luchów Dolny	26	
			Zamch	Biłgoraj	Zamch, Obsza, Dorbozy, Babice, Łukowa, Chmielek, Pisklaki, Szostaki, Budzyń, Zawadka, Rakówka, Przymiarki, Księżpol, Markowicze, Majdan Nowy, Korczów, Okrągłe, Biłgoraj	2	
			Biłgoraj	Józefów	Biłgoraj, Wola Mała, Wola Duża, Hedwiżyn, Bukownica, Tereszpol, Szozdy, Górecko Stare, Brzeziny, Tarnowola, Józefów, Majdan Nepryski, Siedliska, Długi Kąt, Stanisławów, Górniki	8	
			Biłgoraj	Obsza	Biłgoraj, Okrągłe, Korczów, Majdan Nowy, Markowicze, Księżpol, Przymiarki, Rakówka, Budzyń, Zawadka, Chmielek, Pisklaki, Szostaki, Podsośnina, Osuchy, Łukowa, Wola Obszańska, Obsza, Zamch	3	
			Biłgoraj	Edwardów	Biłgoraj, Okrągłe, Korczów, Majdan Nowy, Smólsko, Brodziaki, Edwardów	5	
			Biłgoraj	Wólka Biska	Biłgoraj, Okrągłe, Korczów, Majdan Nowy, Markowicze, Gliny, Króle, Księżpol, Borki, Zynie, Żary, Wólka Biska	5	
			Zynie	Biłgoraj	Żary, Zynie, Księżpol, Borki, Markowicze, Majdan Stary, Majdan Nowy, Korczów, Okrągłe, Biłgoraj	1	
			Biłgoraj	Ciosmy	Biłgoraj, Dąbrowica, Kolonia Sól, Ciosmy	2	
			Biłgoraj	Łukowa	Biłgoraj, Okrągłe, Korczów, Majdan Nowy, Markowicze, Księżpol, Przymiarki, Rakówka, Budzyń, Zawadka, Chmielek, Łukowa, Podsośnina, Osuchy, Kozaki,	1	
			Biłgoraj	Biłgoraj	Biłgoraj, Zagumnie, Biłgoraj	3	
			Biłgoraj	Goraj	Biłgoraj, Gromada, Majdan Gromadzki, Nadrzecze, Korytków Duży, Niemirów, Korytków Mały, Kolonia Sokołówka, Sokołówka, Rzeczyce, Kąty, Wola Kątecka, Wola Radziecka, Stara Wieś, Radziecin, Teodorówka, Albinów Mały, Albinów Duży, Jędrzejówka, Hosznia	2	

Usługi indywidualnego transportu door-to-door oraz poprawa dostępności architektonicznej
wielorodzinnych budynków mieszkalnych

				Abramowska, Hosznia Ordynacka, Kondraty, Gilów, Gródki Kolonia, Huta Turobińska, Zagrody		
		Biłgoraj	Kulasze	Biłgoraj, Dereźnia, Rogale, Majdan Stary, Majdan Nowy, Lipowiec Stary, Lipowiec Nowy, Kulasze	2	
		Biłgoraj	Ruda Solska	Biłgoraj, Sól, Wola Dereźniańska, Ruda Solska,	5	
		Biłgoraj	Bukowa	Biłgoraj, Gromada, Majdan Gromadzki, Nadrzecze, Korytków Duży, Andrzejówka, Bukowa	9	
		Biłgoraj	Tokary	Biłgoraj, Gromada, Majdan Gromadzki, Nadrzecze, Korytków Duży, Niemirów, Korytków Mały, Kolonia Sokołówka, Sokołówka, Frampol, Radziecin, Bononia, Goraj, Zagrody, Gródki, Huta Turobińska, Tokary	4	
		Biłgoraj	Goraj	Biłgoraj, Gromada, Majdan Gromadzki, Nadrzecze, Korytków Duży, Niemirów, Korytków Mały, Kolonia Sokołówka, Sokołówka, Frampol, Radziecin, Teodorówka, Albinów Mały, Albinów Duży, Jędrzejówka, Hosznia Abramowska, Hosznia Ordynacka, Gilów, Kondraty, Zagrody, Goraj	2	
		Biłgoraj	Górniki	Biłgoraj, Wola Mała, Wola Duża, Hedwizyn, Panasówka, Terespol, Bukownica, Górecko Stare, Brzeziny, Tarnowola, Józefów, Majdan Nepryski, Siedliska, Dugi Kąt, Stanisławów, Górniki	26	
		Biłgoraj	Józefów	Biłgoraj, Okrągłe, Korczów, Majdan Nowy, Smólsko, Aleksandrów, Sigła, Tarnowola, Józefów	13	
		Biłgoraj	Józefów	Biłgoraj, Smólsko Małe, Smólsko, Aleksandrów, Sigła, Tarnowola, Józefów	21	
		Biłgoraj	Zagrody	Biłgoraj, Gromada, Majdan Gromadzki, Nadrzecze, Korytków Duży, Niemirów, Korytków Mały, Kolonia Sokołówka, Sokołówka, Frampol, Radziecin, Bononia, Wólka Abramowska, Abramów, Goraj, Zagrody,	4	
		Nadrzecze	Zanie	Nadrzecze, Majdan Gromadzki, Gromada, Biłgoraj, Dereźnia, Rogale, Majdan Stary, Zanie	41	
		Biłgoraj	Sól	Biłgoraj, Sól, Bidaczów Nowy, Bidaczów Stary, Sól	3	

6 Propozycje sposobów zaspokojenia potrzeb transportowych (w tym szczególnie sposób organizacji usług) osób z potrzebą wsparcia w zakresie mobilności.

Celem świadczonej usługi transportowej jest ułatwienie integracji społeczno-zawodowej osób z potrzebami wsparcia w zakresie mobilności poprzez zapewnienie przez Powiat Biłgorajski usług indywidualnego transportu door-to-door na terenie 14 gmin powiatu. Dzięki realizacji usługi door-to-door mieszkańcy powiatu biłgorajskiego, którzy mają trudności w samodzielnym przemieszczaniu się np. ze względu na ograniczoną sprawność (w tym: poruszające się na wózkach inwalidzkich, poruszające się o kulach, niewidome, słabowidzące i inne) będą mogły rozwijać swoją aktywność w życiu publicznym, społecznym i zawodowym. Aktywizacja ta przyczyni się do zwiększenia szans rozwoju tych osób, udziału w edukacji, korzystania z infrastruktury społecznej i zwiększenia aktywności zawodowej.

Usługa indywidualnego transportu osoby z potrzebą wsparcia w zakresie mobilności, obejmować będzie pomoc w wydostaniu się z mieszkania lub innego miejsca, przejazd i pomoc w dotarciu do miejsca docelowego. Usługa ta obejmuje również sytuacje, w których z transportu korzysta w tym samym czasie – o ile pozwolą na to warunki pojazdu – kilka osób uprawnionych jadąc z jednej wspólnej lokalizacji do wspólnego miejsca docelowego albo jadąc z kilku lokalizacji do wspólnego miejsca docelowego i z powrotem.

Usługa transportowa door-to-door będzie obejmowała wsparcie udzielane użytkownikowi/użytkowniczce przez osoby z obsługi pojazdu (kierowcę lub inną osobę) w dotarciu z miejsca zamieszkania (lub innego wskazanego miejsca) do pojazdu, pomoc przy wsiadaniu i wysiadaniu oraz pomoc w dotarciu z pojazdu do miejsca docelowego - od drzwi do drzwi.

Potencjalnymi użytkownikami/użytkowniczkami usług transportu door-to-door będą osoby, które mają trudności w samodzielnym przemieszczaniu się np. ze względu na ograniczoną sprawność (w tym: poruszające się na wózkach, poruszające się o kulach, niewidome, słabowidzące i inne), które ukończyły 18 lat. Będą to zarówno osoby z potrzebą wsparcia w zakresie mobilności posiadające orzeczenie o stopniu niepełnosprawności (lub równoważne), jak i osoby nieposiadające takiego orzeczenia (w szczególności osoby z trudnościami w poruszaniu się). Podstawowym elementem wsparcia w ramach usługi transportu door-to-door będzie transport osoby z potrzebą wsparcia w zakresie mobilności z miejsca zamieszkania lub innego wskazanego miejsca do miejsca docelowego pojazdem dostosowanym do potrzeb użytkownika/użytkowniczki w celu realizacji aktywizacji społeczno-zawodowej użytkownika/ użytkowniczki. Usługa kierowana będzie w szczególności do osób, które potencjalnie mogą wejść, powrócić na rynek pracy.

Zasady dostępu do usługi transportowej door-to-door zostały precyzyjnie określone w Regulaminie świadczenia usług transportowych door-to-door w Powiecie Biłgorajskim w ramach projektu „Bliski Powiat Biłgorajski”.

Usługi door-to-door świadczona będzie na całym terenie powiatu biłgorajskiego na terenie 14 gmin zgodnie z regulaminem świadczenia usług z wykorzystaniem 2 specjalistycznego mikrobusów (pojazdy spełniające wymagania polskich przepisów o ruchu drogowym, w szczególności dotyczące warunków i/lub wymagań technicznych dla danego typu pojazdu). Usługa świadczona będzie zarówno wobec osób zamieszkających w domach jednorodzinnych jak i budynkach wielorodzinnych.

Planowana liczba użytkowników miesięcznie - 134, rocznie - 1608. Sposobem ustalenia realizacji usługi będzie pomiar efektów projektu grantowego, który zawierać będzie co najmniej:

- liczbę użytkowników/użytkowniczek usług door-to-door, w tym liczbę osób potrzebujących pomocy/asysty (rocznie, miesięcznie),
- liczbę zrealizowanych kursów (rocznie, miesięcznie),
- liczbę odmów kursów z powodu braku możliwości ich realizacji (rocznie, miesięcznie),
- liczbę rezygnacji z kursów (rocznie, miesięcznie).

Kompetencje i umiejętności kierowców oraz ewentualnie innych osób z obsługi pomagających osobom z potrzebą wsparcia w zakresie mobilności będą dostosowane do specyfiki użytkowników/użytkowniczek z potrzebami wsparcia w zakresie mobilności.

Dodatkowo kierowca pojazdu oraz dodatkowe osoby z obsługi, będą posiadały ukończone szkolenie z zakresu udzielania pierwszej pomocy. Dopuszcza się sytuację, iż osoba z potrzebą wsparcia w zakresie mobilności mająca kłopoty w samodzielnym poruszaniu będzie mogła korzystać z usługi transportowej wraz z opiekunem/opiekunką lub asystentem/asystentką osoby z niepełnosprawnościami, osoby zależnej od użytkownika /użytkowniczki oraz przejazd psa asystującego.

Samochód używany w ramach realizacji usług transportowych door-to-door jest pojazdem fabrycznie nowym, posiada specjalną homologację i spełnia warunki do przewozu osób zgodnie z obowiązującymi przepisami. Pojazd spełnia niżej wymienione warunki do przewozu osób z niepełnosprawnościami poruszających się na wózku:

1. Dopuszczony jest do ruchu zgodnie z ustawą z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym.
2. Posiada możliwość przewożenia maksymalnie 9 osób.
3. Przystosowany jest do przewozu osób niepełnosprawnych, w tym co najmniej jednej osoby na wózku inwalidzkim.
4. Posiada instalację najazdu lub windy dla wózka inwalidzkiego.
5. Posiada wyposażenie w dodatkowe atestowane pasy bezpieczeństwa umożliwiające bezpieczne przypięcie osób poruszających się na wózkach inwalidzkich zgodnie z normą ISO 10542-2.
6. Posiada fotele wyposażone w trzypunktowe pasy bezpieczeństwa.
7. Posiada dodatkowe poręcze lub uchwyty umożliwiające bezpieczne wsiadanie i wysiadanie osób z pojazdu.

8. Posiada drzwi boczne przesuwne z obu stron pojazdu wraz z wysuwającym podestem oraz oznaczenie progów kolorami kontrastowymi.
9. Wyposażony jest w klimatyzację.

Powiat Biłgorajski jest zobowiązany do dochowania dbałości o sprzęt finansowany w ramach Projektu PFRON i serwisowania go zgodnie z wymogami producenta, a także poddania pojazdu opiece pogwarancyjnej w autoryzowanych stacjach obsługi. W ramach realizowanych usług transportowych zostanie zapewnione ubezpieczenia OC i AC pojazdu, ubezpieczenia od następstw nieszczęśliwych wypadków, ubezpieczenia assistance oraz ubezpieczenie kierowcy, pasażerów i osoby wspomagającej. Obsługa pojazdu przeznaczonego do realizowania usług door-to-door zostanie zobowiązana do dbania o ogólny stan pojazdów, utrzymania karoserii i wnętrza pojazdu w czystości. Pojazdy używane do realizacji usług transportu będą posiadały w pełni wyposażoną apteczkę, wózek oraz schodolazdla osób z niepełnosprawnościami (w razie gdyby użytkownik/użytkowniczka go nie posiadał/posiadała, a byłaby konieczność przewiezienia go do pojazdu z użyciem wózka). Pojazdy wykorzystywane w ramach usługi transportowej door-to-door będą odpowiednio dodatkowo oznaczone, co najmniej: znakiem stosowanym powszechnie przez osoby niepełnosprawne oraz numerem telefonu, adresem e-mail, pod którymi przyjmowane będą zgłoszenia oraz o podmiocie i źródle finansowania usługi transportowej door-to-door.

Powiat Biłgorajski prowadzi akcję informacyjną poprzez wykorzystanie własnych narzędzi komunikacji (strona internetowa, media samorządowe itp.), jak i poprzez wykorzystanie lokalnych instytucji. W komunikacji z potencjalnymi odbiorcami usługi Powiat Biłgorajski będzie używać narzędzi uwzględniających potrzebę docierania do osób z niepełnosprawnością wzroku i słuchu, m.in. poprzez odpowiednio skonstruowane formularze na stronie internetowej zgodnej z przepisami dotyczącymi dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych (wielkość liter, kontrast), sposób formułowania informacji (przejrzysty język, użycie elementów graficznych) oraz wsparcie specjalistów w zakresie języka migowego i miganego lub specjalistów posługujących się systemem komunikacji osób głuchoniewidomych zgodnie z ustawą z dnia 19 sierpnia 2011 r. o języku migowym i innych środkach komunikowania się (tj. Dz.U. z 2017 r. poz. 1824). Powiat Biłgorajski wdroży odpowiednie narzędzia komunikacji i współpracy z lokalnymi instytucjami, które pozwolą jej z jednej strony dotrzeć do użytkowników/ użytkowniczek, a z drugiej strony pozwolą na pozyskanie od tych instytucji informacji o ocenie usług i o potrzebie ewentualnych modyfikacji zasad świadczenia usług. Powiat Biłgorajski skieruje komunikat o usługach transportowych door-to-door w szczególności do:

- lokalnych organizacji pozarządowych zajmujących się osobami z niepełnosprawnościami i seniorami,
- instytucji zajmujących się aktywizacją społeczno-zawodową,
- spółdzielni mieszkaniowych i wspólnot mieszkaniowych,
- parafii,
- ośrodków pomocy społecznej,
- powiatowych centrów pomocy rodzinie,
- szkół,
- lokalnych mediów,
- sołtysów,
- potencjalnych pracodawców na lokalnym rynku pracy.

Powiat Biłgorajski będzie weryfikować skuteczność dotarcia z komunikatem o usłudze door-to-door. W momencie zgłaszania się odbiorcy usług z zamówieniem, operator usługi pozyskiwał będzie informację skąd użytkownik/użytkowniczka dowiedział/dowiedziała się o usłudze door-to-door. Zbiorcze dane będą analizowane w ramach systemu monitoringu i kontroli jakości.

W Regulaminie świadczenia usług transportowych door-to-door w Powiecie Biłgorajskim w ramach projektu „Bliski Powiat Biłgorajski” zostały określone procedury bieżącej komunikacji (zasady i formy zgłaszania uwag i opinii) z użytkownikami /użytkownikami usług, tak aby najpełniej dopasować usługi transportowe do potrzeb użytkowników/użytkowniczek; sposób zamawiania usługi przez użytkowników /użytkowniczki (kanały komunikacji użytkowników/ użytkowniczek, sposób przekazywania i potwierdzania terminu realizacji usługi, zasady odwołania / rezygnacji z usługi, powody braku możliwości realizacji usługi.

Główne założenia realizacji projektu przyjęte przez Powiat Biłgorajski:

1. Usługi transportowe door-to-door realizowane będą na podstawie indywidualnych zgłoszeń pełnoletnich użytkowników/użytkowniczek.
2. Do korzystania z usług transportowych door-to-door uprawnieni będą mieszkańcy powiatu biłgorajskiego, którzy spełniają warunki zawarte w Regulaminie świadczenia usług transportowych door-to-door w Powiecie Biłgorajskim w ramach projektu „Bliski Powiat Biłgorajski”.
3. Usługi transportowe door-to-door nie będą pełniły funkcji transportu medycznego i w związku z tym nie będą świadczone dla osób wymagających przewozu w pozycji leżącej.
4. Usługi transportowe door-to-door świadczone będą na rzecz osób w celu aktywizacji społeczno-zawodowej.
5. Warunkiem korzystania z usług transportowych door-to-door będzie złożenie przez użytkownika/użytkowniczkę lub pełnoletniego opiekuna oświadczenia o spełnieniu warunków (załącznik nr 1 do Regulaminu świadczenia usług transportowych door-to-door w Powiecie Biłgorajskim w ramach projektu „Bliski Powiat Biłgorajski”).
6. Usługa z założenia będzie świadczona w godzinach pracy urzędów w oparciu o 2 samochody.
7. Usługi transportowe door-to-door świadczone będą w granicach administracyjnych powiatu biłgorajskiego
8. Projekt „Bliski Powiat Biłgorajski” jest realizowany w terminie od 1 stycznia 2021 r. do 31 grudnia 2022 r., z tym, że usługa door-to-door zgodnie z projektem świadczona jest w terminie od 1 czerwca 2021 r. do 31 grudnia 2022 r. Po zakończeniu realizacji projektu zakres i poziom usług zostanie utrzymany przez kolejne 19 miesięcy do 31.07.2024 r.
9. W trakcie realizacji projektu usługi transportowe wykonywane będą dla Użytkowników/Użytkowniczek bezpłatnie.
10. Po zakończeniu realizacji projektu czyli od 1 stycznia 2023 r., w okresie jego trwałości usługi będą realizowane zgodnie z decyzją Zarządu Powiatu Biłgorajskiego.
11. Usługę transportu door-to-door należy zamawiać z wyprzedzeniem czasowym określonym w regulaminie poprzez wypełnienie oświadczenia stanowiącego załącznik Nr 1 do Regulaminu dostępnego w biurze projektu i na stronie internetowej Powiatu

Biłgorajskiego z zachowaniem odpowiedniej wielkości liter oraz kontrastu, z informacją zwrotną do użytkownika/użytkowniczki o skutecznym przesłaniu formularza.

12. Wypełnione oświadczenie składa się w miejscu świadczenia usługi (biuro projektu) lub w biurze podawczym Starostwa Powiatowego w Biłgoraju przy ul. Tadeusza Kościuszki 94, 23-400 Biłgoraj lub w biurze dyspozytorni ul. Włosiankarska 5c.
13. Usługę transportu door-to-door należy zamawiać z wyprzedzeniem czasowym 7 dni.
14. Pracownik biura obsługi po zatwierdzeniu złożonego oświadczenia informuje telefonicznie o realizacji usługi na podany w oświadczeniu numer telefonu
15. Czas oczekiwania na potwierdzenie przyjęcia zamówienia na realizację usługi nie powinien przekraczać 24 godzin (w dni robocze).
16. Termin, w jakim użytkownik/użytkowniczka otrzyma odpowiedź na swoje zgłoszenie to 3 dni (robocze).
17. Informacja potwierdzająca przyjęcie zamówienia na usługę przekazywana będzie w sposób zapewniający jej dotarcie do użytkownika/użytkowniczki, w szczególności z wykorzystaniem danych kontaktowych podanych przy zamawianiu usługi.
18. Użytkownik/użytkowniczka przy zamawianiu usługi za każdym razem otrzyma informację o maksymalnym czasie oczekiwania pojazdu przed budynkiem, w którym przebywa użytkownik/użytkowniczka oczekujący/oczekująca na przejazd. Czas oczekiwania pojazdu nie powinien być dłuższy niż 15 minut. W przypadku konieczności potrzeby pomocy w dotarciu do pojazdu ze strony obsługi czas ten powinien być liczony od potwierdzenia (np. telefonicznie lub przez domofon), że pojazd czeka w umówionej godzinie, a kierowca lub inna osoba są gotowi do pomocy w dotarciu do pojazdu.
19. W przypadku odwołania/rezygnacji np. w poprzedni dzień lub w wyjątkowych sytuacjach zanim samochód zostanie podstawiony w umówione miejsce, użytkownik/użytkowniczka nie będzie ponosić żadnych konsekwencji (chyba, że zamawianie i odwoływanie przez tą samą osobę będzie miało charakter notoryczny).
20. W przypadku odwołania/rezygnacji z usługi w sytuacji, gdy samochód został już podstawiony użytkownik/użytkowniczka będzie obciążony kosztami dojazdu na umówione miejsce.
21. Każdy użytkownik/użytkowniczka będzie miał/a możliwość wypełnienia ankiety po zakończeniu usługi, w której oceni stopień zadowolenia z usługi.
22. Usługi transportowe door-to-door świadczone będą dwoma pojazdami, przystosowanymi do przewozu osób niepełnosprawnych, zakupionymi do tego celu przez Powiat Biłgorajski.
23. Obsługa pojazdu przeznaczonego do realizowania usługi door-to-door jest zobowiązana do dbania o ogólny stan pojazdów, utrzymania karoserii i wnętrza pojazdów w czystości.
24. Skargi i wnioski dotyczące jakości usług transportowych door-to-door będzie można składać drogą mailową lub telefoniczną.
25. Skargi będą rozpatrywane w terminie nie dłuższym niż 14 dni roboczych.
26. Monitoring i kontrola jakości usług odbywać się będzie na podstawie:
 - analizy wskaźników projektu/grantu,
 - analizy czasu trasy przejazdu pod kątem czasu i kosztów usługi,
 - analizy danych zebranych w ramach systemu skarg i reklamacji,
 - analizy danych zebranych w ramach nieobowiązkowych ankiet satysfakcji użytkownika/ użytkowniczki – każdy użytkownik/użytkowniczka będzie miał możliwość wypełnienia ankiety po zakończeniu usługi, w której oceni stopień

- zadowolenia z usługi, dopasowanie do jego potrzeb, jakość sprzętu, postępowanie obsługi. Ankieta dostępna będzie zarówno w pojazdach, istnieje też możliwość jej przesłania e-mailem lub poprzez formularz na stronie internetowej.
27. Dane zbierane w ramach systemu monitorowania i kontroli jakości powinny być analizowane na bieżąco w sytuacji konieczności podjęcia natychmiastowych działań i interwencji, zbiorcze dane powinny być analizowane nie rzadziej niż raz na kwartał i służyć będą do formułowania wniosków w zakresie poprawy dostępności i jakości usług, w tym do oceny osób realizujących usługi oraz używanego sprzętu.
28. Powiat Biłgorajski wdroży odpowiednie narzędzia komunikacji i współpracy z lokalnymi instytucjami, które pozwolą jej z jednej strony dotrzeć do użytkowników/ użytkowniczek, a z drugiej strony pozwolą na pozyskanie od tych instytucji informacji o ocenie usług i o potrzebie ewentualnych modyfikacji zasad świadczenia usług.

Szczegóły dotyczące modelu i zasad świadczenia usług transportowych door-to-door zostały określone w „Regulaminie świadczenia usług transportowych door-to-door w Powiecie Biłgorajskim w ramach projektu „Bliski Powiat Biłgorajski” i umieszczone na stronie www.bliskipowiat.bilgorajski.pl.

7 Powiązanie proponowanego sposobu świadczenia usług transportowych dla osób z ograniczoną mobilnością z działaniami podejmowanymi na rzecz aktywizacji społeczno - zawodowej osób z potrzebą wsparcia w zakresie mobilności i planowanymi działaniami Powiatu Biłgorajskiego, mającymi na celu poprawę dostępności przestrzeni dla osób z potrzebą wsparcia w zakresie mobilności.

Każda pełnoletnia osoba z ograniczoną mobilnością kwalifikuje się do nieodpłatnego skorzystania z usługi na cel aktywizacji społeczno-zawodowej przez okres realizacji projektu i okres jego trwałości. Usługa będzie świadczona z założenia w godzinach instytucji publicznych w oparciu o 2 samochody. Dostępność w dni robocze i godziny największej dostępności firm, urzędów, gabinetów lekarskich i innych instytucji przyczyni się do realnej możliwości zwiększenia aktywności zawodowej. Świadczona usługa umożliwi realizację celów spełniających warunek aktywizacji społeczno-zawodowej w zakresie:

- edukacji (szkolenia, kursy, studia w tym też weekendowe w celu zdobycia kwalifikacji lub przekwalifikowania zawodowego),
- dowozu do miejsca stażu zawodowego/miejsca pracy,
- ofert z zakresu aktywizacji zawodowej Powiatowego Urzędu Pracy,
- ofert Gminnych i Miejskich Ośrodków Pomocy Społecznej,
- ofert Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Biłgoraju,
- ofert gminnych i powiatowych instytucji kultury: koncertów, wystaw, warsztatów, itp. organizowanych przez miejskie i gminne ośrodki kultury, biblioteki, kino, muzea,
- ofert obiektów sportowych,
- udziału w zajęciach Klubów Seniora prowadzonych na terenie powiatu biłgorajskiego,
- udziału w spotkaniach, imprezach kulturalnych, rekreacyjnych i sportowych realizowanych przez organizacje pozarządowe,
- korzystania ze świadczeń usprawniających,
- możliwości załatwienia spraw urzędowych,
- innych celów określonych w regulaminie zgodnych z założeniami projektu Usługi indywidualnego transportu door-to-door oraz poprawa dostępności architektonicznej wielorodzinnych budynków mieszkalnych.

Dzięki uruchomionej usłudze zwiększy się udział osób starszych, niepełnosprawnych w życiu społecznym lokalnych społeczności. Działające na terenie powiatu biłgorajskiego liczne stowarzyszenia i organizacje skupiające lokalnych działaczy oferują bogaty wachlarz wydarzeń i przedsięwzięć społeczno-kulturalnych dla osób w różnym wieku. Często w organizację tego typu wydarzeń angażują się lokalne samorządy, udzielając wsparcia finansowego ze swojego budżetu w formie dotacji.

Dzięki nowej usłudze zostaną zniwelowane bariery związane z mobilnością tych osób. Aktywizacja ta przyczyni się m.in. do zwiększenia szans rozwoju tych osób, udziału w edukacji, korzystania z usług aktywnej integracji, korzystania z infrastruktury społecznej – np. dojazdów do domów pomocy społecznej, klubów seniora, WTZ, usług opiekuńczych, pomocy w ośrodku interwencji kryzysowej, załatwieniu spraw w OPS itp. Usługa wpłynie także na ograniczenie w rozprzestrzenianiu się pandemii COVID-19 poprzez dowóz na

szczepienia. Działania pośrednie w zakresie aktywizacji społeczno-zawodowej mieszkańców powiatu biłgorajskiego podejmują także instytucje publiczne, dostosowując swoje obiekty do potrzeb osób niepełnosprawnych. Wiele budynków urzędowych, dzięki pozyskanemu wsparciu, w ostatnim czasie poddanych było termomodernizacji, przy okazji której budowane były podjazdy dla wózków inwalidzkich, montowane były szerokie drzwi wejściowe od obiektu oraz montowane windy, które udostępniły osobom starszym, niepełnosprawnym na samodzielne załatwienie spraw w urzędzie, w sytuacji konieczności dostania się na wyższe piętra budynku.

Proponowany sposób świadczenia usług transportowych dla osób z ograniczoną mobilnością z działaniami podejmowanymi na rzecz aktywizacji społeczno-zawodowej przyczynią się do bardziej aktywnego uczestnictwa w zajęciach mimo pogarszającego się stanu zdrowia, oraz uniezależnią od innych członków rodziny. Dzięki temu osoby o ograniczonej mobilności, które nie miały szans na aktywność w związku z brakiem możliwości transportowych będą mogły aktywizować się społecznie i zawodowo.

Spis tabel

1. Tabela 1 Porównanie wartości wskaźników w 2019 r. w odniesieniu do wskaźników bazowych z 2013 r. i docelowych założonych na 2020 r.	18
2. Tabela 2 Wskaźniki osiągnięcia celu strategicznego w obszarze I: Zdrowie, profilaktyka	22
3. Tabela 3 Wskaźniki osiągnięcia celu strategicznego w obszarze: System wsparcia – infrastruktura i usługi socjalne	23
4. Tabela 4 Wskaźniki osiągnięcia celu strategicznego w obszarze: Aktywność i udział w życiu społecznym osób starszych.....	24
5. Tabela 5 Wskaźniki osiągnięcia celu strategicznego w obszarze: Bezpieczeństwo	24
6. Tabela 6 Wskaźniki osiągnięcia celu strategicznego w obszarze: Aktywność zawodowa osób 50 +	25
7. Tabela 7 Orzeczenia o niepełnosprawności wydane przez Powiatowy Zespół Orzekania o Niepełnosprawności w Biłgoraju w latach 2017 – 2020.....	28
8. Tabela 8 Liczba wydanych orzeczeń latach 2017 -2019 wg kategorii - upośledzenia narządów ruchu, stopnia niepełnosprawności, wieku i płci, wykształcenia i zatrudnienia. Osoby powyżej 16 roku życia	28
9. Tabela 9 Liczba wydanych orzeczeń latach 2017 -2019 wg kategorii - upośledzenia narządów głosu, mowy i choroby słuchu, stopnia niepełnosprawności, wieku i płci, wykształcenia i zatrudnienia. Osoby powyżej 16 roku życia.....	29
10. Tabela 10 Liczba wydanych orzeczeń latach 2017 -2019 wg kategorii - upośledzenia narządów wzroku, stopnia niepełnosprawności, wieku i płci, wykształcenia i zatrudnienia. Osoby powyżej 16 roku życia	29
11. Tabela 11 Rehabilitacja społeczna osób niepełnosprawnych w Powiecie Biłgorajskim	41
12. Tabela 12 Pilotażowy program „Aktywny samorząd”.....	42
13. Tabela 13 Orzecznictwo Powiatowe Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Biłgoraju w 2019 r. dla osób powyżej 16 roku życia.....	45
14. Tabela 14 Orzecznictwo Powiatowe Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Biłgoraju w 2019 r. dla osób przed 16 rokiem życia.....	45
15. Tabela 15 Liczba mieszkańców DPS w Teodorówce z podziałem na różne stopnie niepełnosprawności	49
16. Tabela 16 Liczba mieszkańców DPS w Teodorówce skategoryzowanych pod względem niepełnosprawności wg wydanych przez Zespół Orzekający o Stopniu Niepełnosprawności oraz Komisje ZUS i KRUS	49
17. Tabela 17 Dostosowanie obiektów użyteczności publicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych w powiecie biłgorajskim	61
18. Tabela 18 Dostosowanie obiektów użyteczności publicznej budynków wielorodzinnych do potrzeb osób niepełnosprawnych w powiecie biłgorajskim.....	63
19. Tabela 19 Dostosowanie obiektów edukacyjnych będących w zasobach jst do osób niepełnosprawnych.....	64
20. Tabela 20 Zestawienie instytucji z ich obszarami działania na rzecz aktywizacji społeczno-zawodowej mieszkańców powiatu biłgorajskiego.....	68

21. Tabela 21 Wykaz przystanków komunikacyjnych zlokalizowanych w ciągu dróg powiatowych na terenie powiatu biłgorajskiego	82
22. Tabela 22 Wykaz przewoźników realizujących połączenia o charakterze użyteczności publicznej na terenie powiatu biłgorajskiego	98
23. Tabela 23 Wykaz operatorów prywatnych - przewoźników realizujących połączenia o charakterze użyteczności publicznej na terenie powiatu biłgorajskiego.....	115

Spis rysunków

1. Rysunek 1 Lokalizacja obiektów użyteczności publicznej na terenie powiatu biłgorajskiego	66
2. Rysunek 2 Sieć dróg w powiecie biłgorajskim	80
3. Rysunek 3 Lokalizacja przystanków komunikacyjnych na drogach powiatu biłgorajskiego	81

Spis wykresów

1. Wykres 1 Przyczyny skorzystania z usługi door-to-door.....	30
2. Wykres 2 Cele skorzystania z usługi door-to-door	31
3. Wykres 3 Częstotliwość skorzystania z usługi door-to-door	31

**Załącznik Nr 1 do Kompleksowej koncepcji
organizacji transportu osób z potrzebą
wsparcia w zakresie mobilności
w Powiecie Biłgorajskim****Ankieta dotycząca projektu****pn. „BLISKI POWIAT BIŁGORAJSKI”
w ramach projektu pn. "Usługi indywidualnego transportu door-to-door
oraz poprawa dostępności architektonicznej wielorodzinnych
budynków mieszkalnych"**

Ankieta jest anonimowa, skierowana do osób starszych, chorych, mających trudności w samodzielnym przemieszczaniu się, na przykład ze względu na: ograniczoną sprawność w tym poruszające się na wózkach inwalidzkich, poruszające się o kulach, niewidome, słabowidzące i inne. Państwa odpowiedzi pomogą zdefiniować problemy mieszkańców gminy w zakresie mobilności na rzecz aktywizacji społecznej, zawodowej i publicznej oraz stanowić będą podstawę do opracowania diagnozy potrzeb.

Projekt ma na celu **wprowadzenie nowej jakości usług transportowych na terenie powiatu biłgorajskiego**, gdzie dostęp do **placówek zdrowia, urzędów, placówek edukacyjnych czy kulturalnych** jest utrudniony.

Usługa transportowa door-to-door oznacza usługę indywidualnego transportu osoby z potrzebą wsparcia w zakresie mobilności, obejmującą pomoc w wydostaniu się z mieszkania lub innego miejsca, przejazd i pomoc w dotarciu do miejsca docelowego. Pojęcie indywidualnego transportu obejmuje również sytuacje, w których z transportu korzysta w tym samym czasie – o ile pozwalają na to warunki pojazdu – kilka osób uprawnionych, jadąc z jednej wspólnej lokalizacji do wspólnego miejsca docelowego albo jadąc z kilku lokalizacji do wspólnego miejsca docelowego i z powrotem.

Niniejsza Ankieta ma za zadanie pomóc Powiatowi Biłgorajskiemu w przygotowaniu diagnozy potrzeb mieszkańców gmin w zakresie mobilności. Na podstawie wyników ankiet zostanie opracowany projekt **„Koncepcji transportu osób z potrzebą wsparcia w zakresie mobilności w Powiecie Biłgorajskim”**.

1. Miejsce zamieszkania (proszę wpisać nazwę miejscowości z terenu powiatu biłgorajskiego):

.....

2. Gmina zamieszkania (proszę wpisać nazwę gminy z terenu powiatu biłgorajskiego):

.....

3. Czy potrzebuje Pan/Pani wsparcia w zakresie transportu?

- ☐ TAK
☐ NIE

4. Z jakiego powodu potrzebuje Pan/Pani wsparcia w zakresie transportu?

- ☐ niepełnosprawność
- ☐ podeszły wiek
- ☐ stan zdrowia
- ☐ inne (wskazać jakie)

5. Proszę o wskazanie potrzeb, których zaspokojenie utrudnia/uniemożliwia Panu/Pani brak transportu:

- ☐ społeczne
- ☐ zawodowe
- ☐ edukacyjne
- ☐ zdrowotne

6. Średnio ile razy w miesiącu potrzebuje Pan/Pani skorzystać z transportu?

.....

7. Proszę o wskazanie miejscowości, do których regularnie potrzebuje Pan/Pani transportu:

- ☐
- ☐
- ☐

8. Inne uwagi, spostrzeżenia, stanowiska dotyczące projektu „BLISKI POWIAT BIŁGORAJSKI”:

.....
.....
.....

DZIĘKUJEMY ZA WYPEŁNIENIE ANKIETY